

Raadsvoorstel 2018.0028600

Onderwerp **Jaarstukken 2017**

Portefeuillehouder **Bob Graal**
Steller **M. van den Bos**
Collegevergadering **22 mei 2018**
Raadsvergadering

1. Samenvatting

Met de jaarstukken 2017 leggen wij financiële en beleidsmatige verantwoording af over de begrotingsuitvoering in 2017. Wij hebben over 2017 een voordelig resultaat behaald van € 654.139.

De jaarstukken bestaat uit de taakvelden, de paragrafen en de financiële jaarrekening. In de taakvelden is per taakveld aangegeven wat we hebben bereikt en wat dit in financieel opzicht heeft gekost. Hier wordt nader ingegaan op de realisatie van de taakveldbegroting en afwijkingen die zich voor hebben gedaan.

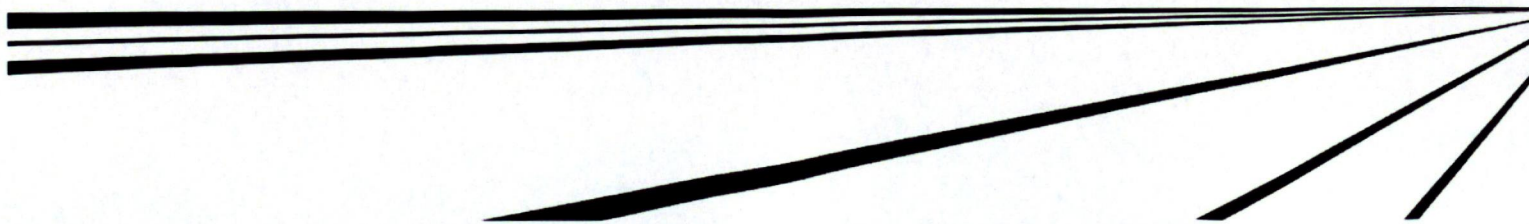
Wat betekent dit voor de herindeling Haarlemmermeer – Haarlemmerliede en Spaarnwoude? (preventief toezicht/beleidsharmonisatie)

De beslispunten van dit voorstel vallen niet onder het preventief toezicht in het kader van de samenvoeging, omdat met de financiële gevolgen rekening is gehouden in de vastgestelde en goedgekeurde Taakveldbegroting. Harmonisatie is niet van toepassing op dit voorstel omdat de jaarstukken de verantwoording over het begrotingsjaar 2017 van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude bevatten.

2. Voorstel

Op grond van het voorgaande besluit het college de raad voor te stellen om:

1. het Raadsvoorstel Jaarstukken 2017 van 23 april 2018 (2018.0020757) in te trekken;
2. de Jaarstukken 2017 vast te stellen, en het gerealiseerd voordelig resultaat van € 312.974 toe te voegen aan de algemene dekkingsreserve en daarnaast het voordelig resultaat van het Sociaal Domein van € 341.165 toe te voegen aan de reserve Drie decentralisaties;
3. uit oogpunt van begrotingsrechtmatigheid de uitgaven te autoriseren, zoals vermeld in de overzichten Begrotingsafwijkingen en Kredietoverschrijdingen in het onderdeel 'Overzicht begrotings- en kredietoverschrijdingen' in de jaarrekening.

3. Uitwerking

Wat willen we bereiken?

Met de jaarstukken 2017 leggen wij financiële en beleidsmatige verantwoording af over de begrotingsuitvoering in 2017.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inleiding

In de Jaarstukken 2017 geven wij antwoord op de volgende drie W-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Het jaarstukken bestaat uit de taakvelden, de paragrafen en de financiële jaarrekening. In de taakvelden is per taakveld aangegeven wat we hebben bereikt en wat dit in financieel opzicht heeft gekost. Hierbij wordt antwoord gegeven op de eerste twee W-vragen. Ook wordt in de verplichte paragrafen aanvullende informatie gegeven over taakveld overstijgende onderwerpen als lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, grondbeleid, financiering en verbonden partijen.

Rekeningresultaat

Wij hebben over 2017 een voordelig resultaat behaald van € 654.139. Bestaande uit € 312.974 uit de reguliere exploitatie en een voordelig resultaat van het Sociaal Domein van € 341.165.

In de 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten' (pagina 111) is een samenvatting van de belangrijkste financiële resultaten opgenomen.

Wat mag het kosten?

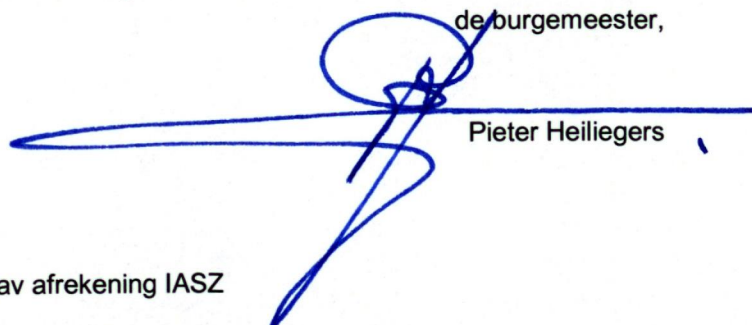
De Programmabegroting 2017-2020 is de basis voor de begrotingsuitvoering in 2017. In het onderdeel 'Wat heeft het gekost' staan per programma de afwijkingen toegelicht ten opzichte van de begroting inclusief de wijzigingen daarop die de raad heeft vastgesteld.

4. Ondertekening

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
de secretaris,

Fred Koot

Pieter Heiliegers

Bijlage(n):

- Jaarstukken 2017
- Oplegger wijzigingen nav afrekening IASZ

**Gemeente Haarlemmerliede
en
Spaarnwoude**

**Jaarstukken
2017**

ALGEMENE INFORMATIE

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude bestaat uit de kernen Haarlemmerliede, Spaarnwoude, Halfweg, Penningsveer en Spaarndam-Oost.

Gemeentehuis

Postadres	Postbus 83, 1160 AB, Zwanenburg
Bezoekadres	Haarlemmerstraatweg 51, 1165 MJ, Halfweg
Telefoon	020-4079000

E-mailadres	post@haarlemmerliede.nl
-------------	--

Website	www.haarlemmerliede.nl
---------	--

Openingstijden (Behoudens avondopenstelling)	Alle werkdagen van 08.15 - 12.15 uur vanaf 13.00 – 17.00 uur alleen telefonisch, behoudens afspraken.
---	--

INHOUDSOPGAVE

1. JAARVERSLAG	4
Voorwoord	7
1.1. Inleiding en samenvatting op hoofdlijnen	10
1.2. Taakveldverantwoording	17
1.3. Taakvelden en beleidsvelden.....	19
0 Bestuur	20
1 Veiligheid	25
2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat.....	29
3 Economische Zaken	34
4 Onderwijs.....	36
5 Sport, Cultuur en Recreatie	39
6 Sociaal Domein	43
7 Volksgezondheid en Milieu.....	47
8 VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing).....	52
Algemene Dekkingsmiddelen	57
Onvoorzien.....	61
Overhead	62
2. PARAGRAFEN	64
A Lokale heffingen	65
B Weerstandsvermogen en risicobeheersing	68
C Onderhoud kapitaalgoederen	76
D Financiering.....	80
E Bedrijfsvoering	82
F Verbonden partijen	87
G Grondbeleid.....	93
3. JAARREKENING.....	94
3.1 Balans per 31 december 2017	95
3.1.1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling.....	97
3.1.2 Toelichting balans	101
3.2 Overzicht van baten en lasten.....	110
3.3 Incidentele baten en lasten	114
3.4 Wet Normering Topinkomens (WNT).....	116

3.5 Begrotingsrechtmatigheid	118
3.6 SISA-bijlage.....	119
4. VASTSTELLINGSBESLUIT	121
BIJLAGEN	123
1 Overzicht opgenomen langlopende leningen	124
2 Overzicht gewaarborgde geldleningen	125
3 Verloop kredieten en projectbudgetten.....	126
4 Overzicht leden college en gemeenteraad 2017	129
5 Controleverklaring.....	130

1. JAARVERSLAG

Kerngegevens per 31 december 2017

	31-12-2016	31-12-2017	
A. Sociale structuur			
Aantal inwoners	5.578		5.665
waarvan:			
van 0 t/m 19 jaar	1.235		1.258
van 20 t/m 64 jaar	3.048		3.093
van 65 jaar en ouder	1.295		1.314
Aantal periodiek			
bijstandsgerechtigden	60		54
éénouderhuishoudens	172		190
lage inkomens	500		506
minderheden	185		190
uitkeringsontvangers	145		192

B. Fysieke structuur			
Oppervlakte gemeente	1.921		1.922
waarvan:			
binnenwater	197,0 ha		197,0 ha
aantal wooneenheden	2.287		2.531
bedrijfsvestigingen	733		741
	opp.	lengte	opp.
Totaal wegen	413.468 m2	100,2 km	413.468 m2
waarvan:			
asfalt	221.738 m2	47,0 km	221.738 m2
elementen	186.517 m2	51,2 km	186.517 m2
half verhard	3.722 m2	1,1 km	3.722 m2
onverhard	1.491 m2	0,9 km	1.491 m2

C. Financiële structuur	Begroting		
	voor wijziging		
	per inwoner	totaal	per inwoner
Gewone uitgaven	2.559	12.758.058	2.252
Opbrengst retributies	281	1.640.804	290
Opbrengst leges	79	455.733	80
Opbrengst belastingen	324	1.879.547	332
Algemene uitkering gemeentefonds	801	4.604.089	813
Vaste schuld	195	1.010.243	178
Algemene reserve	685	2.332.987	412
Bestemmingsreserves	788	4.657.904	810
Voorzieningen	639	3.645.242	643

Bron: Ministerie van BZK

Voorwoord

MID 17/ 003

Aan de raad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2017 ter vaststelling aan. Hiermee wordt voldaan aan de gestelde wettelijke termijn van vaststelling en inzending aan de provinciale toezichthouder vóór 15 juli 2018.

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is naast de door uw raad vast te stellen jaarstukken 2017 tevens een productenrealisatie samengesteld door ons college. Deze productenrealisatie ligt volgens afspraak voor u ter inzage op de fractiekamer bij de raadsstukken.

De vorm en indeling van de jaarrekening 2017 zijn gelijk aan die van het taakveld 2017.

Indeling jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit:

- 1) Een samenvatting op hoofdlijnen
- 2) De programmaverantwoording, deze bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's en het overzicht van algemene dekkingsmiddelen.
- 2) De paragrafen, deze bevatten de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) De balans per 31 december 2017 en toelichting op de balans.
- 2) Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per programma en de toelichting.

Begroot resultaat 2017

De taakveldbegroting 2017 is door de gemeenteraad op 3 november 2016 vastgesteld. Zij kende een positief resultaat van € 7.000 (afgerond). De raad besloot dit eenmalige overschot ten gunste van de algemene reserves te brengen.

De voorjaarsrapportage over 2017, tevens kadernota voor 2018, is door de gemeenteraad op 27 juni 2017 vastgesteld. De raming van het resultaat nam toe tot een overschot van € 95.575.

De najaarsrapportage voor 2017 is in de vergadering van de gemeenteraad van 19 december 2017 vastgesteld. Op basis van de toenmalige inzichten hebben wij melding gemaakt van een geraamd voordelig resultaat over dit jaar van € 254.040. Nadien is er nog een wijziging vastgesteld m.b.t. asfaltreparatie Groeneweg wat een nadelig resultaat van € 70.000 op het resultaat had. Het positieve resultaat kwam hiermee op € 184.000 (afgerond).

Werkelijk resultaat 2017

Totaal Baten	€ 12.121.421
Totaal Lasten	€ 12.758.058
Saldo baten en lasten	€ -636.637
Mutaties in de reserves	€ 1.290.776
Resultaat jaarrekening	€ 654.139

Resultaat is opgebouwd uit:

Resultaat over het sociaal domein	€ 341.165
Resultaat overige taakvelden	€ 312.974
Resultaat jaarrekening 2017	€ 654.139

Het rekeningresultaat wordt vooral bepaald door hogere bouwleges, door investeringen en hogere inkomsten met betrekking tot de BTW-kostendekkende heffingen en onderhoudswerkzaamheden die zijn doorgeschoven naar 2018. Het Sociaal Domein laat een positief resultaat zien. De aangeleverde cijfers van de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) zijn de definitieve cijfers. Dit wordt veroorzaakt door lagere eindafrekeningen van jeugdzorgaanbieders dan begroot.

Provinciaal financieel toezicht

De provincie Noord – Holland heeft laten weten dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, op basis van het ingediende herindelingsontwerp per 13 december 2016 met de gemeente Haarlemmermeer, onder preventief toezicht valt.

Raads- en collegeprogramma

Voor het vastgestelde raadsprogramma 2014 - 2018 en het collegeprogramma 2014 - 2018 verwijzen wij naar de Programmabegroting 2017, waarin deze per programma is overgenomen, en naar de website www.haarlemmerliede.nl.

Planning en control cyclus:

Voor de jaarstukken 2017 is de planning:

Donderdag 17 mei 2018	Bespreking in de auditcommissie/ technische werkgroep
Dinsdag 5 juni 2018	Behandeling in de commissie Raadsvoorbereiding
Dinsdag 3 juli 2018	Behandeling in de gemeenteraad

Dit is binnen de wettelijke termijn, die afloopt per 15 juli 2018.

Voor de voorjaarsrapportage 2018 is de planning:

Donderdag 28 juni 2018	Bespreking in de auditcommissie/ technische werkgroep
Dinsdag 3 juli 2018	Behandeling in de gemeenteraad

Voor de begroting 2019 is de planning:

Donderdag 25 oktober 2018	Behandeling in de auditcommissie/ technische werkgroep
Dinsdag 6 november 2018	Behandeling in de commissie Raadsvoorbereiding
Nader te bepalen	Gezamenlijke informele sessie
Donderdag 27 november 2018	Behandeling en advisering raad
Januari 2019	Definitieve besluitvorming raad

Voor de najaarsrapportage 2018 is de planning:

Donderdag 16 november 2018	Behandeling in de auditcommissie/ technische werkgroep
Dinsdag 27 november 2018	Behandeling in de gemeenteraad

In de planning is rekening gehouden met de afspraken met het Raadspresidium dat de jaarstukken voorafgaand aan de behandeling in de commissie Raadsvoorbereiding eerst worden besproken in een “technische werkgroep” c.q. auditcommissie. Bij de voorjaars- en najaarsrapportage is het gelet op de termijnen niet mogelijk om een technische commissie en een commissievergadering te organiseren. Daarom wordt voorgesteld om een separate technische commissie te organiseren die rechtstreeks doorgeleid aan de Raad.

Halfweg, 22 mei 2018
Burgemeester en wethouders van de gemeente
Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
P.J. Heiliegers, burgemeester
G.A. Koot, secretaris

1.1. Inleiding en samenvatting op hoofdlijnen

Algemeen:

Resultaat van de jaarrekening 2017

Het resultaat van de exploitatie van baten en lasten over 2017 bedraagt €654.139 voordelig (na verrekening van daarvoor in aanmerking komende posten met de reserves).

Dit resultaat is afzonderlijk onder het eigen vermogen op de balans opgenomen.

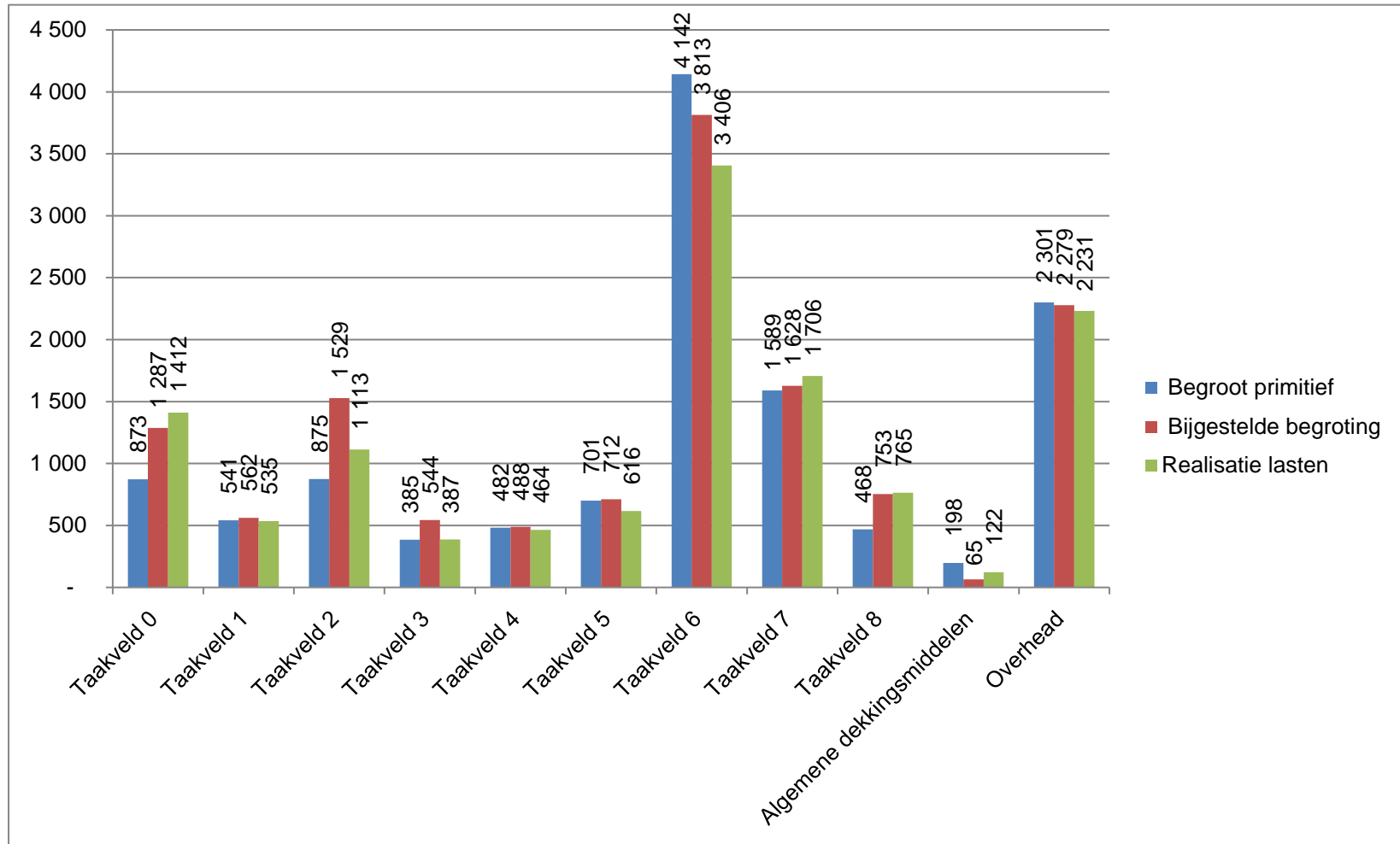
Ter vergelijking vermelden wij hierbij dat over het boekjaar 2016 een voordelig resultaat werd behaald van €61.605 (eveneens na verrekening van de mutaties in de reserves).

Geactualiseerde begroting

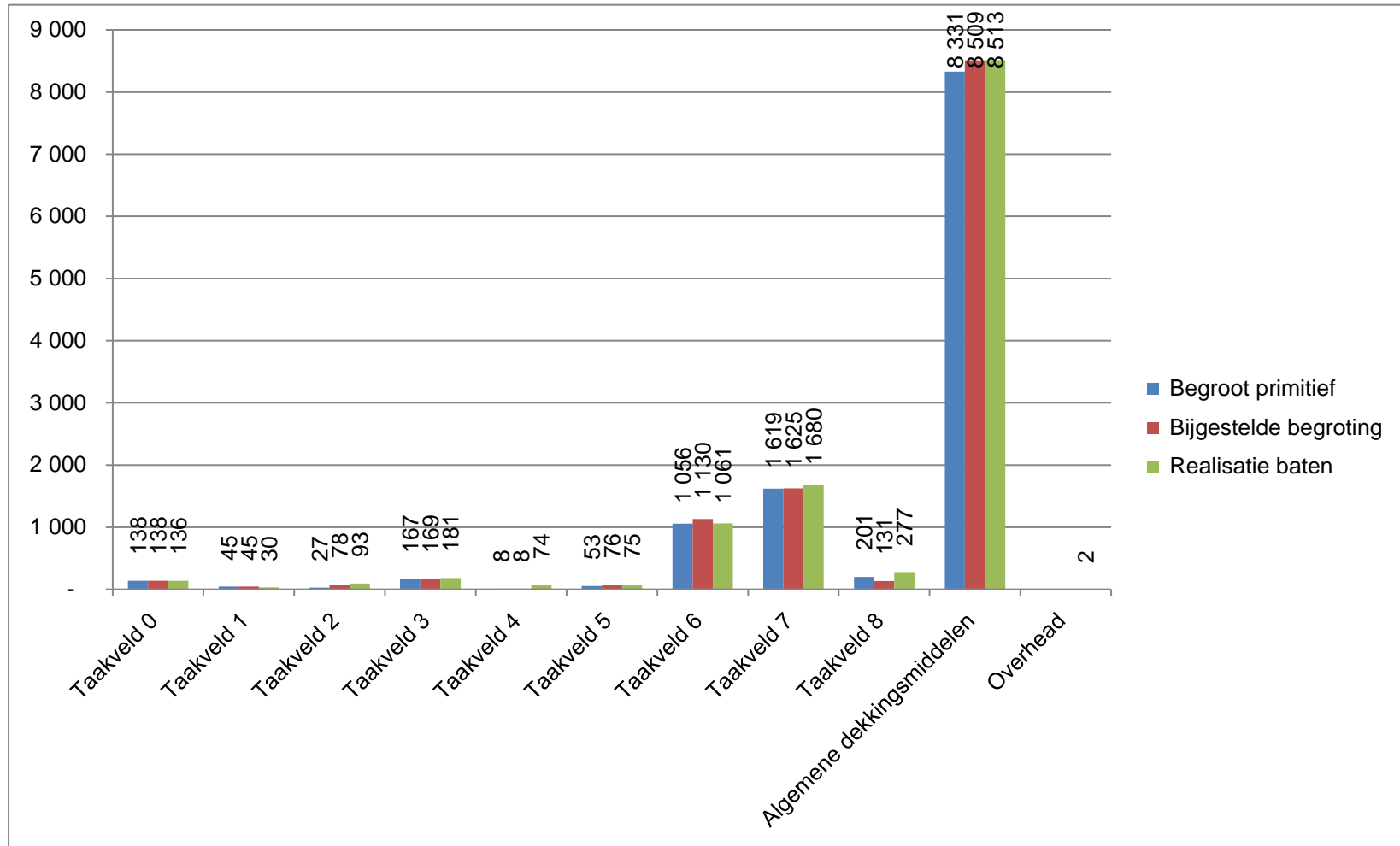
Begroting, realisatie en kengetallen in één oogopslag

Om de lezer in één oogopslag een beeld te verschaffen van de financiële situatie en positie van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude treft u onderstaand een tweetal grafieken over de begroote en gerealiseerde baten en lasten. Tevens wordt een beeld verschaft over de ontwikkeling van de nieuw voorgeschreven kengetallen.

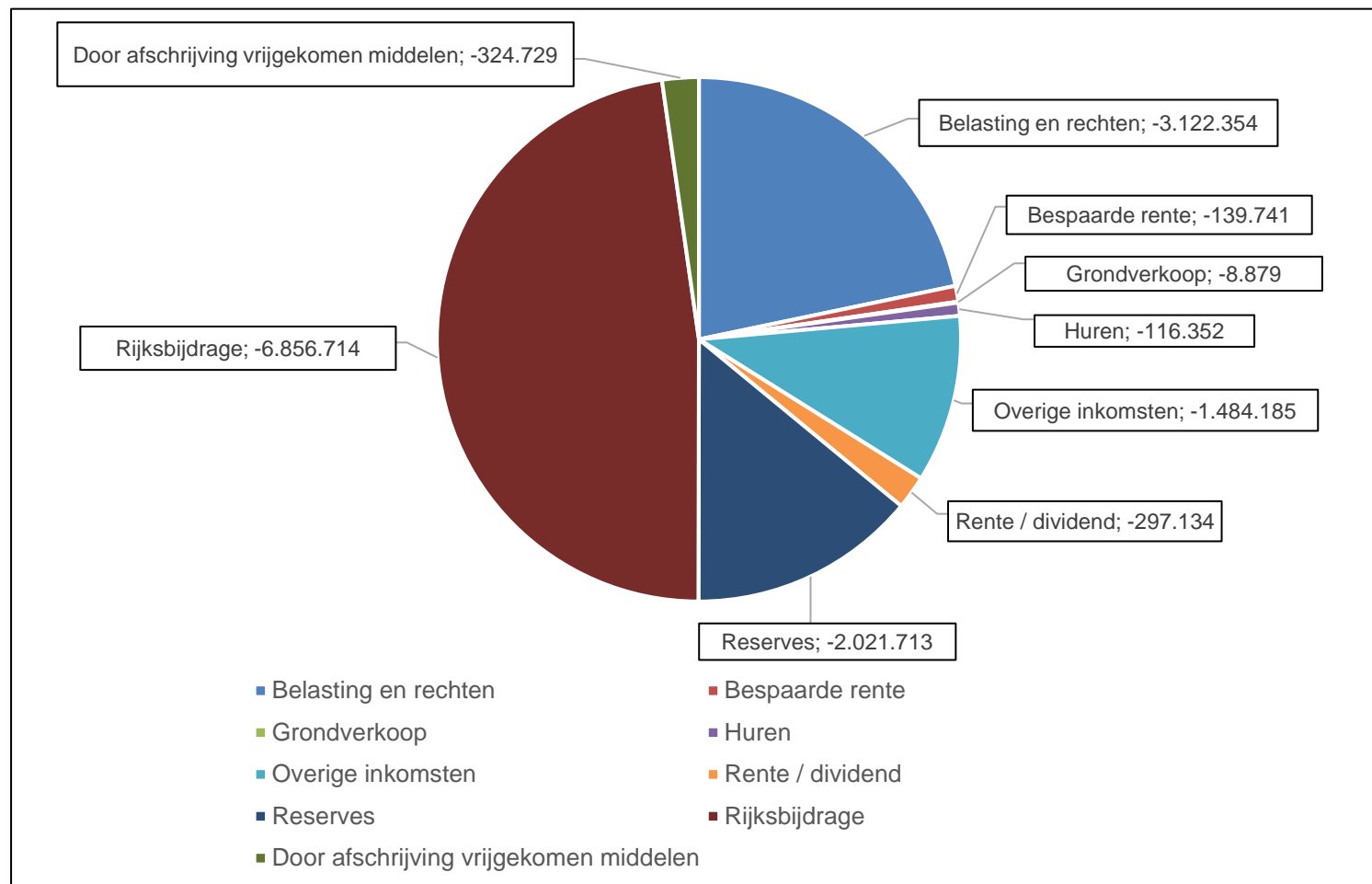
Lasten per taakveld (x € 1.000)

Baten per taakveld (x € 1.000)

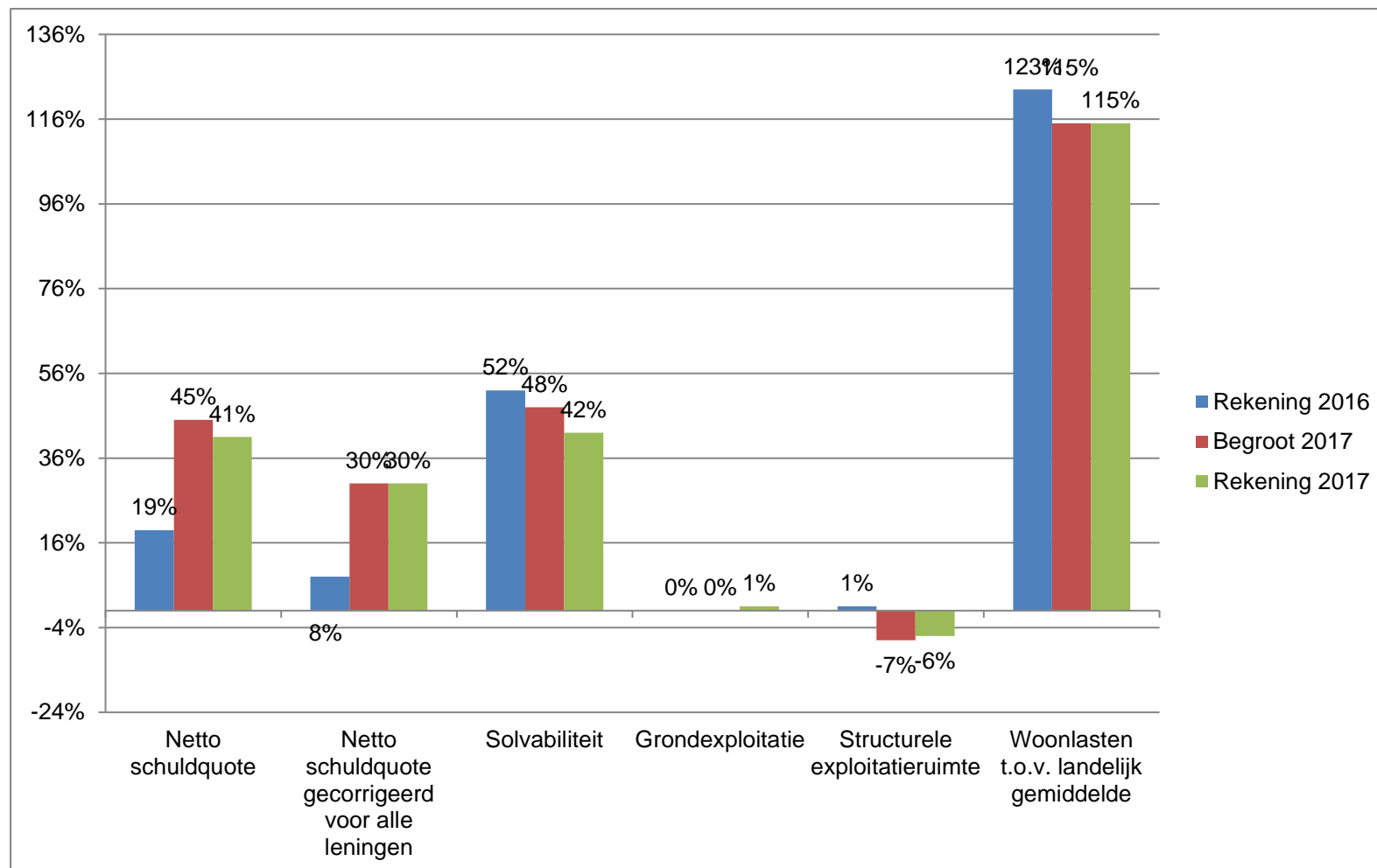

Opbouw baten

Ontwikkeling kengetallen

Financiële situatie gemeente op termijn

De belangrijkste verschillen per programma en een analyse op hoofdlijnen worden weergegeven bij de toelichting op de programmarekening (onderdeel 2.2.1).

Over de financiële situatie van de gemeente voor de nabije toekomst kan, na het presenteren van de jaarrekening over 2017 met een saldo van € 654.139, aangegeven worden dat, naar de huidige inzichten tot op heden, in 2018 sprake zal zijn van een sluitende exploitatie.

Wij menen met verwijzing naar bovenstaande te kunnen stellen dat de jaarrekening 2017 aantoont dat wij “financieel in control” zijn en dat naar de huidige inzichten ook de financiën voor de eerstkomende jaren op orde zijn. Dit wordt ondersteund door de provinciaal toezichthouder die heeft aangegeven dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in beginsel onder repressief toezicht (toezicht achteraf) valt en waarbij de financiële situatie en beheer als “redelijk” worden gekwalificeerd. Door het vaststellen van het herindelingsontwerp op 13 december 2016 vallen we door het proces van de gemeentelijke herindeling vanaf dat moment onder preventief toezicht.

Reserves

Bij deze jaarrekening machtigt de raad, conform eerdere jaren, het College van Burgemeester en Wethouders om bij de jaarrekening 2017 ten aanzien van bestemmingsreserves de werkelijke – en de begrote kosten met elkaar te verrekenen mits dit in deze jaarrekening nader wordt toegelicht.

De algemene reserves nemen in 2017 af met € 2.136.211 tot € 2.332.989 (dit is € 412 per inwoner). De bestemmingsreserves nemen toe met € 260.100 tot € 4.657.903. Dat de reserves toenemen ten opzichte van 2016 wordt grotendeels veroorzaakt door de wijziging in de BBV-voorschriften m.b.t. activa met maatschappelijk nut. Deze mogen niet meer in 1x afgeschreven worden maar moeten conform de afschrijvingstermijnen opgevoerd worden. De onttrekking uit de reserves gebeurt dan ook niet meer in 1x maar veelal gespreid over 40 jaar.

Voor verdere toelichting op de reserves zie het onderdeel ‘Algemene- en bestemmingsreserves’.

Rechtmatigheid

Rechtmatigheid: ontwikkelingen in 2017

De gemeente voldeed in 2017 aan de eisen: recht, hoogte, duur van de rechtmatigheid. Voor een verdere toelichting zie begrotingsrechtmatigheid (onderdeel 3.5).

Zelfonderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid:

Op grond van artikel 213a van de Gemeentewet dient ons College periodiek onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Voor 2017 werd er door het College van Burgemeester en Wethouders, gegeven de aanstaande samenvoeging met de gemeente Haarlemmermeer, besloten om geen zelfonderzoek uit te voeren.

SiSa

De Single Information en Single Audit (SiSa) is een systeem waarbij verantwoording wordt afgelegd ten aanzien van ontvangen rijksbijdragen.

Bij het raadsbesluit tot vaststellen van het controleprotocol voor de jaarstukken 2017 werd ook een toetsingskader voor de SiSa vastgesteld.

Een aantal onderwerpen liggen op het terrein van de sociale uitkeringen en vallen daardoor onder de verantwoordelijkheid van IASZ. Voor een tijdige aanlevering van de verslaglegging (vóór 15 juli 2018) zijn desondanks de individuele gemeenten verantwoordelijk. Niet tijdige aanlevering van deze informatie leidt tot nadelige financiële gevolgen voor de gemeente. Gelukkig was dit niet het geval in onze gemeente. De SiSa rapportage en toelichting over 2017 is ter kennisname opgenomen in de jaarstukken.

Informatie voor derden (IV3)/ kasgeldlimiet en renterisiconorm

De Stichting Kredo dient tijdig te beschikken over de door ons aan te leveren: "Informatie voor derden". Deze informatie is nodig voor onderzoeken en prognoses op landelijk - en Europees niveau. Zo dient Europees verantwoording te worden afgelegd over het zgn. EMU – saldo. In een daartoe gesloten Europees stabiliteitspact is afgesproken dat het tekort voor de totale sector "overheid" hoger dan 3 procent van het bruto binnenlands product (bbp) niet is toegestaan.

De Stichting (voorheen het Centraal Bureau voor de Statistiek) heeft ons medegedeeld dat de informatie tijdig is aangeleverd en voldoet aan de door hen gestelde eisen. Deze mededeling is van belang omdat in het andere geval een aanwijzing door Gedeputeerde Staten volgt en er uiteindelijk bestuurlijke boetes zouden kunnen worden opgelegd. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden in de primitieve begroting opgenomen en toegezonden aan de toezichthouder. Een rapportage met betrekking tot kasgeldlimiet en de renterisiconorm over 2017 is opgenomen in de paragraaf financiering.

1.2. Taakveldverantwoording

Leeswijzer taakveldverantwoording

Handleiding bij het lezen van de taakvelden

De taakveldverantwoording is ingedeeld in taakvelden, die weer zijn onderverdeeld in deeltaakvelden. Elk taakveld behandelt een aantal beleidsvelden van de gemeente en geeft de doelstellingen aan die de gemeente wil realiseren.

Er zijn 8 taakvelden geformuleerd en daarnaast drie beleidsvelden:

Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en overhead.

Elk taakveld begint met het opnoemen van de activiteiten die onder het desbetreffende taakveld vallen.

Hierna gaat het steeds om drie w-vragen:

1. Wat willen we bereiken?

Hier worden de te bereiken doelen samengevat.

2. Wat heeft het gekost?

- De kostentabel geeft in onderdelen aan waar het taakveld uit bestaat. De lasten en baten worden apart vermeld.
- De toelichting kostentabel geeft toelichting bij afwijking > € 10.000 tussen de kolom "Begroting na wijziging 2017" en de kolom "Rekening 2017".
- Indien er reserve- of voorziening mutaties zijn die betrekking hebben op het taakveld dan staan deze apart in een tabel vermeld. Er wordt onderscheid gemaakt in structurele (s) of incidentele (i) mutaties. Bij de incidentele reserves wordt een toelichting gegeven.
- Indien er verstrekte kredieten zijn geweest met betrekking tot het taakveld die niet in de exploitatie zijn opgenomen, worden ze hier vermeld en toegelicht.
- Doordat de verdeling van de overhead bij de realisatie afwijkt van de begrote verdeling zijn er verschillen op de diverse functies. In totaal loopt dit glad (zie ook het overzicht verdeling overhead). Overheadkosten bestaan uit loonkosten waarover een opslag is berekend voor de kosten m.b.t. huisvesting, automatisering, post en archief, administratie, facilitaire zaken en personeelsbeleid.

3. Wat is er gerealiseerd?

Hier wordt vermeld wat bereikt is.

1.3. Taakvelden en beleidsvelden

Portefeuillehouders : Burgemeester P. Heiliegers en Wethouders B. Graal en R. van Haeften
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken, Ruimte en Middelen

---

0 Bestuur

Activiteiten:

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Bestuursorganen

Sturing geven aan bestuurlijke en maatschappelijke processen, gericht op een kwalitatief goed functionerend lokaal bestuur, dat democratisch, doeltreffend en doelmatig werkt en bovendien garant staat voor rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en rechtvaardigheid.

Burgerzaken

Uitvoeren van wetgeving op het gebied van de bevolkingsadministratie, burgerlijke stand, reisdocumenten, verkiezingen en kadaster.

Beheer overige gebouwen en gronden

Uitvoering van het beheer van gebouwen en gronden die eigendom zijn van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Ondersteuning organisatie

Ondersteuning van burgemeester en wethouders, gemeenteraad en commissies, evenals de individuele leden van deze bestuursorganen bij de uitoefening van hun taken.

Treasury

Alle activiteiten voor het beheer van de gelden en bankrekeningen van de gemeente.

OZB-woningen

De uitvoering voor het waarderen, opleggen van aanslagen en innen van de gelden is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling bij de Gemeentelijke Belastingen Zuid-Kennemerland (GBKZ).

OZB niet-woningen

De uitvoering voor het waarderen, opleggen van aanslagen en innen van de gelden is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling bij de GBKZ.

Belasting overige

De uitvoering voor het waarderen, opleggen van aanslagen en innen van de gelden is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling bij de GBKZ.

Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

De algemene uitkering en overige uitkeringen uit het Gemeentefonds vormen naast de gemeentelijke belastingen en leges de belangrijkste bron van inkomsten voor de gemeente.

Overige baten en lasten

Onder dit taakveldonderdeel vallen alle niet te ramen baten en lasten.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Uit een uitgevoerde scan blijkt dat onze gemeente belastingplichtig is voor de VPB met betrekking tot ons aandeel in de C.V. Polanenpark en de GREX voor het project ‘Sectorpark’.

Wat willen we bereiken?

1. De realisatie van een adequaat en klantvriendelijk functionerend ambtelijk apparaat;
2. Het uitvoeren van de wettelijke taken op een klantgerichte wijze.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
0.1 Bestuur	001	Bestuursorganen	458	360	378	439
0.2 Burgerzaken	003	Burgerzaken	395	237	238	219
0.2 Burgerzaken	004	Kosten secretarieleges burgerzaken	50	38	38	54
0.1 Bestuur	005	Bestuurlijke samenwerking	372	134	524	584
0.1 Bestuur	006	Bestuursondersteuning raad en rekenkamer	373	105	110	116
0.5 Treasury	913	Overige financiële middelen	28	18	18	18
0.7 Algemene uitkeringen	921	Algemene uitkeringen	4	4	5	5
0.8 Overige baten en lasten	922	Algemene baten en lasten (onvoorzien)	-	35	-	-
0.61 OZB woningen	940	Uitvoeringskosten Belastingen	535	141	43	99
0.8 Overige baten en lasten	960	Saldo van kostenplaatsen	372	-	-	-
Totaal Lasten			2.588	1.071	1.352	1.534
0.2 Burgerzaken	003	Burgerzaken	1	10	10	2
0.2 Burgerzaken	004	Baten secretarieleges burgerzaken	135	128	128	133
0.1 Bestuur	005	Bestuurlijke samenwerking	92	-	-	-
0.5 Treasury	911	Geldleningen en uitzettingen	28	28	28	28
0.5 Treasury	913	Dividenden	201	155	224	224
0.5 Treasury	914	Bespaarde Rente en renteresultaat	279	187	161	169
0.7 Algemene uitkeringen	921	Algemene uitkeringen	4.467	4.632	4.622	4.604
0.7 Algemene uitkeringen	923	Deelfonds Sociaal Domein	1.415	1.603	1.631	1.631
0.62 OZB niet woningen	931	Onroerende zaak belasting gebruikers	204	154	154	191
0.61 OZB woningen	932	Onroerende zaak belasting eigenaren	1.201	1.114	1.251	1.265
0.64 Belastingen overig	933	Roerende woonruimte belasting	19	18	18	20
0.64 Belastingen overig	937	Hondenbelasting	31	30	36	37
0.64 Belastingen overig	938	Reclamebelasting	10	10	10	12
0.64 Belastingen overig	939	Precariobelasting	162	290	165	154
0.61 OZB woningen	940	Uitvoeringskosten Belastingen	25	10	10	21-
Totaal Baten			8.270	8.369	8.447	8.449
Taakveld Bestuur			5.682-	7.298-	7.095-	6.915-

In de tabel van het taakveld Bestuur zijn ook de Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien opgenomen omdat dit in de Programmabegroting 2017 ook zo is opgenomen. Hierdoor is het nog steeds mogelijk de vergelijking te maken. De BBV schrijft echter ook voor dat de Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien apart getoond worden. Dit hebben we gerealiseerd door hier een apart hoofdstuk voor te maken. Daar is ook de toelichting op de afwijkingen met betrekking tot de baten en lasten voor deze twee posten opgenomen.

Hieronder wordt de uitsplitsing gesaldeerd aangegeven per onderdeel:

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
Taakveld Bestuur	5.682-	7.298-	7.095-	6.915-
- waarvan bestuur	1.420	736	1.149	1.277
- waarvan algemene dekkingsmiddelen	7.102-	8.068-	8.244-	8.192-
- waarvan onvoorzien	-	35	-	-

Toelichting kostentabel

Lasten

- 001 Bij de invoering van de werkkostenregeling is besloten de eindheffing over de overschrijding van het vrije gedeelte te belasten bij het bestuur. Hiervoor is gekozen omdat het bestuur door zijn vergoedingen het merendeel consumeert van het vrije gedeelte. Dat leidt hier tot € 53.000 hogere lasten.
- 003 De doorbelaste loonkosten aan dit taakveld zijn € 5.000 lager dan geraamd. Aan de verkiezingen is € 5.000 minder uitgegeven. Aan de kosten en ondersteuning voor de basisregistratie grootschalige topografie is € 4.400 minder uitgegeven.
- 004 De lasten voor de secretarieleges zijn € 13.000 hoger dan begroot.
- 005 De doorbelaste loonkosten aan dit taakveld zijn € 52.000 hoger dan geraamd. Verder is er aan secretariële ondersteuning voor de secretaris € 10.700 meer uitgegeven.

Baten

Geen afwijkingen hoger of lager dan € 10.000.

Toevoeging/onttrekking reserves en/ of voorzieningen

Taakveld 0 Bestuur	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Ondersteuning bedrijfsvoering	50.758		Reserve knelpuntenanalyse
Knelpuntenbudget ondersteuning bedrijfsvoering		50.758	Reserve knelpuntenanalyse
Storting knelpuntenbudget ondersteuning bedrijfsvoering		50.758	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Herindelingsbudget		390.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Bijdrage voorziening pensioenen oud-wethouders		35.619	Reserve pensioenen en uitkeringen ex-wethouders
Totaal	50.758	527.135	

Taakveld Bestuur	Toevoeging	Onttrekking	Voorziening
Pensioenen wethouders	36.024	6.142	Pensioenen en uitkeringen ex-wethouders

Na de jaarlijkse actualisatie van de voorziening pensioenen oud-wethouders door Raet is de voorziening verhoogd met € 36.024. De onttrekking betreft de uitkering aan gepensioneerde oud-wethouders of nabestaanden die na 2013 de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Wat is gerealiseerd?

Fusie met de gemeente Haarlemmermeer

Eind 2016 is het herindelingsontwerp unaniem door de beide gemeenteraden vastgesteld en vervolgens ingediend bij de provincie Noord-Holland. Gelijktijdig is besloten om vooruitlopend op de bestuurlijke fusie per 1 januari 2018 ambtelijk de beide gemeenten samen te voegen. Om de bestuurlijke en ambtelijke fusie voor te bereiden is begin 2017 ter ondersteuning van de stuurgroep en projectgroep gestart met de werkgroepen:

- Financiën
- HRM
- Beleidsharmonisatie
- ICT
- Beheer kapitaalgoederen
- Communicatie
- Dienstverlening Bestuur
- Dienstverlening Inwoners
- DIV
- Sociaal Domein

Door de werkgroep Financiën is een procesvoorstel gemaakt over de invulling van het preventief toezicht vanuit de provincie, wordt elk kwartaal gerapporteerd over de uitputting van het frictiebudget en zijn de P&C-cyclusproducten en gemeentelijke belastingen geharmoniseerd.

De werkgroep HRM heeft in nauwe samenwerking met de bonden en de ondernemingsraden het Sociaal plan vervaardigd en het plaatsingsproces ondersteund. Hierdoor zijn nagenoeg alle medewerkers van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude per 1 januari 2018 geplaatst binnen de gemeente Haarlemmermeer.

De werkgroep Beleidsharmonisatie heeft al het geldende beleid van de beide gemeenten geïnventariseerd en voert de regierol op de harmonisatie van beleid conform de afgesproken kaders van het bestuurlijk convenant.

De werkgroep Kapitaalgoederen heeft de geldende kwaliteitsstandaarden van de gemeente Haarlemmermeer toegepast op de status van onderhoud op wegen, riool en andere openbare goederen van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de verschillen in kaart gebracht.

De werkgroep Communicatie heeft voorstellen ontwikkeld voor een nieuw logo en gemeentewapen en over het fusieproces informatie verstrekt aan de burgers en bedrijven en gezorgd voor interne communicatie.

De werkgroep Dienstverlening Bestuur heeft de noodzakelijke voorbereidingen getroffen zodat de bestuurlijke processen en besluitvorming in 2018 ook vanuit de nieuwe werkorganisatie van de gemeente Haarlemmermeer op goede wijze kan worden uitgevoerd.

De werkgroep Dienstverlening Inwoners heeft de voorbereidingen en uitvoering van de eerste fase van de verbouwing van het gemeentehuis te Halfweg verricht en de voorbereidingen voor het kanaliseren en beantwoorden van vragen opmerkingen vanuit de inwoners.

De werkgroep DIV heeft alle lopende dossiers gescand en overgebracht ter verdere behandeling aan de clusters binnen Haarlemmermeer.

De werkgroep Sociaal Domein heeft de overdracht van Jeugd en WMO vanuit de IASZ naar het cluster MOZ per 1 januari 2018 geregeld.

In 2018 zal de bestuurlijke fusie vanuit de diverse werkgroepen en projectgroep worden voorbereid.

BBV-indicatoren

Nr.	Bestuur en Ondersteuning	
1	Formatie (per 1.000 inwoners)	6.41
2	Bezetting (per 1.000 inwoners)	5.73
3	Apparaatskosten (kosten per inwoner)	461.92
4	Externe inhuur (% totale loonsom + kosten inhuur)	31.43%
5	Overhead (% totale lasten)	17.02%

Portefeuillehouder : Burgemeester P. Heiligers
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken, Ruimte

1 Veiligheid

Activiteiten:

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Brandweer- en rampenbestrijding

- Brandbestrijding
- Hulp- en dienstverlening
- Rampenbestrijding.

Overige beschermende maatregelen

- Actueel houden algemene plaatselijke verordening
- Uitvoering bijzondere wetten.

Wat willen we bereiken?

1. Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand. Het beperken van brandgevaar. Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt. Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand (Tekst brandweer wet 1985).
2. Handhaving van de leefbaarheid binnen de gemeente en realisatie van integrale veiligheid in samenwerking met onder andere politie en woningbouwvereniging.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	120	Brandweer en rampenbestrijding	448	434	455	440
1.2 Openbare orde en veiligheid	140	Openbare orde en veiligheid	127	107	107	95
Totaal Lasten			575	541	562	535
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	120	Brandweer en rampenbestrijding	1	1	1	1
1.2 Openbare orde en veiligheid	140	Openbare orde en veiligheid	50	44	44	28
Totaal Baten			52	45	45	30
Taakveld Openbare Orde en Veiligheid			524	496	517	505

Toelichting kostentabel

Lasten

- 120 De kosten voor de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) zijn ruim € 13.000 lager dan begroot.
- 140 De doorbelaste loonkosten op openbare orde en veiligheid zijn ruim € 39.000 lager dan begroot doordat er een vacature niet meer ingevuld werd. Daarvoor in de plaats is inhuur geweest via Haarlemmermeer; wat leidde tot € 30.000 kosten. Per saldo zijn er € 9.000 lagere kosten.

Baten

140 De inkomsten leges met betrekking tot het APV zijn ruim € 13.000 lager dan begroot.

Wat is gerealiseerd?**Aanpak woninginbraken**

Het project 'stop woninginbraken', waar preventieadviseurs in een zogenaamde "buurtauto" preventie advies geven aan bewoners, is in 2017 voortgezet. Hierbij werden de inbraakcijfers geanalyseerd en hotspots bezocht door de buurtauto.

In 2017 is tevens een overvaltraining georganiseerd door de gemeente Haarlemmermeer voor inwoners van zowel Zwanenburg als Halfweg. Tijdens de training leren ondernemers om te gaan met een overvalsituatie en hierop te anticiperen.

APV

In het verleden zijn er diverse aanwijzingsbesluiten genomen door de burgemeester en het college. Hierop dienden de al eerder vastgestelde aanwijzingsbesluiten aangepast te worden. In 2017 zijn in totaal twee aanwijzingsbesluiten aangepast. Verder is er gewerkt aan een geharmoniseerde APV samen met de gemeente Haarlemmermeer. Alhoewel de APV grotendeels geharmoniseerd is zal de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude tot 2019 nog een eigen APV houden. Deze versie wordt in 2018 vastgesteld.

Preventie en Handhavingsplan Alcohol 2014-2017 (i.p.v. Preventieplan Drank- en Horecabeleid)

Op grond van de Drank- en Horecawet zijn een aantal basis- en hercontroles uitgevoerd, onder andere bij horecabedrijven en verenigingen. Ook hebben leeftijd inspecties plaatsgevonden. Het Preventie en Handhavingsplan Alcohol 2018 is in januari 2018 vastgesteld.

Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018/ 2018-2022

De gemeente heeft de regierol op het lokaal veiligheidsbeleid. Om dit goed in te vullen, is het integraal veiligheidsbeleid van belang. Met het IVB kan de gemeente sturing geven aan de lokale veiligheid. Het huidige stuk is in september 2014 vastgesteld door de raad en dient als kader voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's t/m 2018. In het kader van de gemeentelijke fusie zal er een beleidsharmonisatie plaats moeten vinden op het gebied van integrale veiligheid. Doel is te komen tot één nieuwe Kadernota 2018-2022. De twee zittende gemeenteraden stellen elk in hun eigen vergadering de nieuwe Kadernota vast. Door dit te doen vóór de zomer 2018 kunnen de prioriteiten en ambities die volgen uit de nieuwe Kadernota meegenomen worden in het nieuwe Meerjarenbeleidsplan Politie en het nieuwe Regionaal beleidsplan van de VRK. De nieuwe gemeenteraad krijgt in het eerste kwartaal van 2019 de ruimte om nog accenten te zetten in het gezamenlijke 'Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2019'.

Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2017/ 2018

Het uitvoeringsprogramma 2017 is in december 2016 vastgesteld en in januari 2017 als c-stuk aan de raad gepresenteerd. In de zomer van 2017 is gestart met het opstellen van één gezamenlijk uitvoeringsprogramma Veiligheid, vergunningen, toezicht en handhaving 2018 voor de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude, dat in januari 2018 is vastgesteld en aan de raden gestuurd ter bespreking. Voor het uitvoeringsprogramma is gebruik gemaakt van het bevolkingsonderzoek Veiligheidsmonitor die in juni 2017 is uitgezet.

BIBOB-beleid

De Wet BIBOB beoogt te voorkomen dat met gebruikmaking van vergunningen criminele activiteiten worden ontplooid en zwarte gelden worden witgewassen. De wet stelt de gemeente in staat om een vergunning of subsidie te weigeren of in te trekken wanneer er ernstig gevaar bestaat dat de beschikking hiervoor (mede) gebruikt zal worden. Met een BIBOB-beleid kan worden voorkomen dat de gemeente criminele activiteiten faciliteert.

In 2017 zijn vier drank- en horecaverunningen in aanmerking gekomen voor het gemeentelijk Bibob onderzoek. Deze zijn allen afgerond met een positief advies.

In 2018 wordt het BIBOB-beleid van de gemeente Haarlemmermeer geactualiseerd. In het kader van de beleidsharmonisatie zullen wij hierin gezamenlijk optrekken en indien nodig ook ons beleid actualiseren.

Damoclesbeleid

Begin 2014 is het drugsbeleid in onze gemeente vastgesteld. Het drugsbeleid stelt kaders vast hoe er gehandeld wordt door het bevoegd gezag indien zij zich geconfronteerd ziet met drugsoverlast. De nota geeft weer hoe de gemeente omgaat met de handhavingsinstrumenten voortvloeiend uit artikel 174 Gemeentewet (ook wel bekend onder de naam Wet Victoria), artikel 13b Opiumwet (ook wel bekend onder de naam Wet Damocles) en artikel 14 Woningwet (Wet Victor). In het kader van de beleidsharmonisatie zal het Damoclesbeleid in 2018 herzien worden.

In de regio Kennemerland is inmiddels het hennepconvenant vastgesteld. Het doel van dit convenant is om door middel van een integrale aanpak en het nemen van preventieve en repressieve maatregelen gevaarlijke situaties met betrekking tot hennepkwekerijen te beëindigen, leefbaarheid te verbeteren, onveiligheidsgevoelens weg te nemen en oneigenlijk gebruik van woonruimte, illegaal aftappen van elektriciteit en belastingfraude tegen te gaan. Convenantpartners zijn gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, woningcorporaties, de netbeheerder, UWV en PWN.

BOA's

Vooruitlopend op de samenvoeging per 1 januari 2019 met de gemeente Haarlemmermeer wordt al per 1 december 2017 samengewerkt met betrekking tot de BOA-inzet. Het gaat om toezichthouders Drank- en Horecawet, Algemene Plaatselijke Verordening en de wet op kansspelen/ Boa's in domein 1. De onderliggende afspraken hiervoor zijn vastgelegd in een convenant.

Crisisbeheersing en Brandweer*Crisisbeheersing*

Voor wat betreft crisisbeheersing nemen we deel aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland. De veiligheidsregio's zijn ingesteld om doelmatig en slagvaardig hulp te verlenen bij de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Het bestuur van de veiligheidsregio stelt een aantal documenten vast: het regionaal risicoprofiel, het beleidsplan crisisbeheersing, het crisisplan en rampbestrijdingsplan(nen). Het risicoprofiel en het beleidsplan worden voor een periode van vier jaar vastgesteld en uitgevoerd. Het crisisplan en rampbestrijdingsplannen worden op basis van evaluaties van crises en landelijke en regionale ontwikkelingen geactualiseerd en vastgesteld. Het Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing 2015-2018 is de strategische ontwikkelagenda van de VRK en gemaakt om richting te geven aan de verdere ontwikkeling van de multidisciplinaire samenwerking in de crisisbeheersing in de regio Kennemerland. Hierin zijn vier richtinggevende strategische uitgangspunten benoemd:

- Bevorderen van zelfredzaamheid en veerkracht
- Professionalisering van crisisorganisatie
- Versterken van de samenwerking
- Bevorderen van de informatie-uitwisseling en innovatie.

Brandweer

In 2017 is, op grond van de wet Veiligheidsregio's, het Geactualiseerd Repressief Dekkingsplan 2017-2018 vastgesteld in overleg met de gemeenteraad.

Het dekkingsplan geeft inzicht in de opkomsttijden van de brandweer, zowel regionaal als binnen de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Het bestuur Veiligheidsregio Kennemerland heeft ervoor gekozen om het voorliggende dekkingsplan ter informatie aan te bieden en synchroon te laten lopen met het beleidsplan Crisisbeheersing

Ook zijn er in 2017 door de brandweer verschillende activiteiten uitgevoerd in het kader van brandveilig leven. Het doel hiervan is de bewoners van risicowoningen bewust te maken van de (brand)onveiligheden in en om hun huis. Dit doet de brandweer door middel van het afleggen van huisbezoeken en indien nodig het plaatsen van rookmelders. Hiervoor zijn middelen vrijgemaakt en zijn door zowel burgemeester als wethouder onderstaande doelgroepen benoemd in onze gemeente:

- Inwoners die een beroep hebben gedaan op de WMO-voorziening woningverbetering.
- Zelfstandig wonende 75-plussers
- Woonbootbewoners
- Boerderijen in het buitengebied.

Op basis van het brandrisicoprofiel dat ontwikkeld wordt door de VRK wordt bepaald welke verdere preventieve maatregelen we kunnen nemen. Het is een belangrijk onderdeel van de visie RemBrand en de verdere toekomst van de brandweer. We gaan daarin mee met de landelijke ontwikkelingen op dit gebied en waar nodig zoeken we verbinding met pioniers in het land.

In 2017 is de Nieuwe Toezicht Methodiek brandveiligheid gestart. Het is een doorontwikkeling van de huidige methodiek waarin meer aandacht is voor eigen verantwoordelijkheid en bewustwording van eigenaren en gebruikers van gebouwen. Hierbij gaan gebouwbeheerders een digitale zelfcontrole op een voor hen gelegen moment uitvoeren. Zij krijgen hierbij ook brandveiligheidstips. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de 'oog en oor functie' van andere toezichthouders dan de controleurs van de brandweer. De brandweer blijft minstens één keer per vier jaar de gebouwen controleren.

BBV-indicatoren

Nr.	Veiligheid	
6	Verwijzingen HALT (per 1.000 inwoners)	88
7	Harde kern jongeren (per 1.000 inwoners)	0
8	Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	0.9
9	Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	3.6
10	Diefstallen uit woningen (per 1.000 inwoners)	8.1
11	Vernielingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)	2.7

Portefeuillehouders : Wethouders B. Graal en R. van Haefen
Afdelingen : Ruimte

2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Wegen, straten en pleinen

Het aanleggen en onderhouden van:

- Wegen
- Openbare verlichting.

Het uitvoeren van:

- Straatreiniging;
- Gladheidbestrijding.

Verkeersmaatregelen te land

Beleidsvoorbereiding en uitvoering van activiteiten verband houdende met verkeersmaatregelen te land.

Openbaar vervoer

Beleidsvoorbereiding van activiteiten verband houdend met het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de bereikbaarheid via het openbaar vervoer.

Waterkering, afwatering en landaanwinning

Beheer en onderhoud van sloten, duikers en waterlossingen.

Wat willen we bereiken?

1. In standhouden van een goed onderhouden wegenstelsel op basis van een wegenbeheersplan.
2. Bevorderen van de verkeersveiligheid in de gemeente.
3. Het waarborgen en indien mogelijk, vergroten van de bereikbaarheid via het openbaar vervoer.
4. Zorg dragen voor een goede waterhuishouding en afwatering.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
2.1 Verkeer en vervoer	210	Wegen, straten en pleinen	2.330	843	1.373	1.025
2.5 Openbaar vervoer	223	Veerdiensten	-	2	2	10
2.4 Econ. havens en waterwegen	240	Waterkering / afwatering	18	30	154	78
		Totaal Lasten	2.347	875	1.529	1.113
2.1 Verkeer en vervoer	210	Wegen, straten en pleinen	31	23	74	77
2.5 Openbaar vervoer	223	Veerdiensten	4	4	4	16
		Totaal Baten	26	27	78	93
		Taakveld Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2.321	848	1.451	1.020

Toelichting kostentabel**Lasten**

- 210 De kapitaallasten zijn € 373.000 lager dan geraamd doordat wijziging 1/2017 met betrekking tot renovatie Kerkweg nog volgens de oude voorschriften BBV was opgenomen. De investering werd in één keer onttrokken aan de reserve, wat volgens de nieuwe voorschriften niet meer mag. Er gaat nu in 40 jaar op afgeschreven worden. Deze kapitaallasten worden onttrokken uit de reserve wegen. De kosten voor ingeleend personeel waren niet begroot en bedroegen € 90.000. De aanpak voor het Struinp pad Osdorperweg is niet uitgevoerd in 2017, wat tot € 22.400 minder uitgaven leidt. Het begrote bedrag van € 25.000 voor fietspaden/bruggen is niet uitgegeven. Het onderhoud kon ondergebracht worden onder het reguliere onderhoud. Verder is er € 20.000 minder uitgegeven aan onderhoud straten, wegen, pleinen en bruggen, de specificatie hiervan wordt toegelicht onder b) bij "Wat is gerealiseerd?".
- 240 De uitgaven voor herstel monumentale sluisjes Halfweg van € 100.000 zijn niet gedaan in 2017. Hier staat een reservedekking tegenover, er heeft dan ook geen onttrekking hiervoor plaats gevonden. De kosten voor ingeleend personeel waren niet begroot en bedroegen € 19.000.

Baten

- 223 Gemeente Amsterdam heeft in 2017 een herberekening gemaakt voor de afkoopsom pontplein Buitenhuizen. Dit heeft geleid tot een definitieve afrekening van afgerond € 14.400.

Toevoeging/ onttrekking reserves en/ of voorzieningen:

Taakveld 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Jaarlijkse storting	300.000		Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen
Storting boekjaar remplace OV	30.000		Reserve remplace OV
Storting naar reserve remplace OV		30.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Afschrijving Liedeweg		9.619	Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen
Afschrijving Zijkanaal C-weg		1.343	Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen
Onttrekking Wegenbeheerplan		159.368	Egalisatiereserve onderhoud wegen en bruggen
Totaal	330.000	200.330	

Taakveld Verkeer, Vervoer en Waterstaat	Toevoeging	Onttrekking	Voorziening
Jaarlijks onderhoud	0	12.421	Liften Traverse

Verstreckte kredieten**Reconstructie Kerkweg € 386.800**

De aanbesteding van dit project is gunstig uitgevallen en heeft een onderschrijving opgeleverd van € 150.000. Een gedeelte van dit bedrag (€ 88.000) is vervolgens ingezet voor de noodzakelijke reparaties op de gedeelten van de Kerkweg buiten dit bestek. Tevens zijn er opruimings- en grondwerkzaamheden verricht van € 8.500. De resterende onderschrijving van € 53.500 zal in 2018 ingezet worden voor het opvullen van de bermen van de Kerkweg.

Renovatie Ringweg (buiten de bebouwde kom) €310.500

In eerste instantie was in het meerjareninvesteringsplan bij de begroting 2017 de renovatie van dit gedeelte van de Ringweg niet meegenomen. Medio 2017 is de renovatie vanuit verkeersveiligheid noodzakelijk gebleken. In 2018 zal het IB van Haarlemmermeer dit project voorbereiden, aanbesteden en uitvoeren.

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Rui 13/005	Herstel en Onderhoud 4 Bruggen	36.200		36.200	45.140		5.690
Rui 14/011	Krediet Lagedijk / Spaarndammerdijk	680.000	80.000	600.000	440.383	80.000	360.383
Rui 14/011 Mid 16/016	Krediet Liedeweg	560.000		560.000	811.535	8.295	793.621
Rui 14/020	Renovatie Lageweg	200.000		200.000	42.369		12.045
Rui 16/018	Diverse Werkzaamheden Zijkanaal C-weg	550.000		550.000	595.833		595.833
Rui 16/018	Zijkanaal C-weg	125.000		75.000	25.781		24.438
Rui 16/026	Vervanging Openbare Verlichting	195.000			165.147		
Rui 16/035	Krediet Oranje Nassastraat	1.169.639		1.169.639	65.977		
Rui 16/035	Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. IKC	213.223		213.223	240		
Rui 16/035	Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. ONS	408.000		408.000	1.200		
Rui 17/001	Krediet Reconstructie Kerkweg	386.800		386.800	333.153		
Rui 17/017	Renovatie Ringweg	310.500		310.500	4.780		
Rui 16/010	Openbare verlichting Liedeweg/Lagedijk	20.000					
Mid 14/007 Mid 16/016	Werkzaamheden Sluisjes	115.100		115.100	15.100		15.100
Rui 14/014	Snelfietsroute Haarlem - A'dam F200 I	357.937	126.528	75.000	302.043	126.528	
	Snelfietsroute Haarlem - A'dam F200 II	970.776	253.056			177.132	

Wat is gerealiseerd?**Onderhoud en nieuwbouw wegen****1. Wegenbeheerplan**

In 2017 is verder uitvoering gegeven aan het wegenbeheerplan. Met het beschikbare budget van € 168.000 en aanvullende krediet van € 70.000 is naast de Groeneweg ook de Houtrakkerweg gerepareerd. De in de begroting opgenomen Struinpad Osdorperweg/Mientekade (€ 22.400) zal pas medio 2019 worden uitgevoerd i.v.m. de bouwwerkzaamheden van heden. De reparaties aan de Oude Haarlemmerstraatweg zullen worden verricht na de realisatie van de westelijke ontsluiting van het Outlets-terrein. In 2017 blijft alsnog een onderschrijving van € 25.600.

2. Regulier (klein) onderhoud wegverhardingen

Noodzakelijke kleine onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd voor asfalt- en klinkerverhardingen en gedekt uit de lopende begroting (€ 260.000).

Als groot onderhoud kan genoemd worden de asfaltreparaties van de Inlaagpolder ter hoogte van de Middenweg ad € 21.500 en het wegdek van Zijkanaal F Westzijde ad € 27.500. Tevens zijn er in samenwerking met Rijnland duikers onder de Inlaagpolder langs de A9 aangebracht voor een bedrag van € 32.500. De taluds van de Polanenkade is onder handen genomen voor € 9.500.

Uit oogpunt van veiligere fietspaden is het zogenaamde fietspadenpalen-plan uitgevoerd. De opgenomen kosten voor het onderhoud van de traverse (€ 10.000) is niet gerealiseerd, waardoor uiteindelijk een onderschrijding van circa € 20.000 is ontstaan.

3. Ontheffingen breedtebeperking

Doordat er vertraging is opgetreden in de planning van Tennet, moesten de aannemers verlenging vragen voor hun ontheffingen, waardoor er meeropbrengsten van circa € 10.000 is ontstaan.

Gladheidsbestrijding

Door de fusie met de gemeente Haarlemmermeer is duidelijk geworden dat de strooiroutes moeten worden herverdeeld. Er is vanaf het strooiseizoen 2017/2018 een extra strooiroute toegevoegd om te kunnen blijven voldoen aan onze inspanningsverplichting. Dit is een kostenverhogende factor. De extra structurele kosten zijn reeds meegenomen in de begroting 2017.

Openbare verlichting

Naast het reguliere onderhoud van openbare verlichting is er ook gewerkt aan het ontvlechten en vervanging van de verlichting op het Pontplein i.v.m. overdracht van Gemeente Amsterdam en Rijkswaterstaat naar de gemeente.

Een bedrag van € 20.000 was als bijdrage begroot voor de vervanging van conventionele verlichting naar Ledverlichting in het plan SpaarneBuiten. Dit is niet in 2017 uitgevoerd en zal in 2018 plaatsvinden. Derhalve verschuift dit bedrag naar 2018.

Van het totale beschikbare krediet van € 195.000 is er € 165.000 uitgegeven aan de noodzakelijke vervanging van conventionele verlichting naar Ledverlichting over de gehele gemeente. Het overschot van € 30.000 zal in 2018 ingezet worden voor verdere vervanging.

Straatmeubilair

Als wens van het college zijn in de gemeente zitbanken geplaatst voor een bedrag van € 7.300. Via de shadeafhandeling van het bureau NODR is er een bedrag van € 2.200 ontvangen.

Mede hierdoor is er een onderschrijding van € 5.200 ontstaan.

Verkeersmaatregelen

In het kader van de verbetering van openbaar vervoer is er op het Pontplein een bushalte aangebracht met subsidie (€ 26.500) van de provincie. Bij dit project zijn er bijkomende werkzaamheden verricht ad € 6.500. Het totale bedrag van € 33.000 is als eindverantwoording ingediend bij de provincie voor afhandeling.

Naast het reguliere onderhoud aan belijning en markeringen is er als wens vanuit de raad het nieuwe fietspad langs Zijkanaal C weg voorzien van "bijzondere" kantbelijning voor een bedrag van € 13.500.

Hiermee is de totale overschrijding van € 20.000 bruto verklaard.

Waterkeringen

De Kademuur van het verpachtte perceel aan de Haarlemmermeerstraat 6 te Halfweg bleek lek. In eerste instantie is getracht het betreffende perceel te verkopen. De door ons opgestelde taxatierapport werd te hoog bevonden door de huurder. Er is geen overeenkomst gesloten, waardoor wij eigenaar blijven van de grond en de verplichting hebben de kademuur te herstellen. De raming voor het uitvoeren van de werkzaamheden is € 36.000. Deze kosten zijn niet begroot. In 2018 worden de herstelwerkzaamheden uitgevoerd.

BBV-indicatoren

Nr.	Verkeer en Vervoer	
12	Ziekenhuisopname na ongeval motorvoertuig (%)	12.00%
13	Overige vervoersongevallen met gewonde fietser (%)	12.00%

Portefeuillehouder : Wethouder R. van Haften
Afdelingen : Ruimte

3 Economische Zaken

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Economische ontwikkeling

Stimuleringsstaakveld voor de regionale economie.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het beheer en toezicht op de planologische ontwikkeling van bedrijven.

Bedrijfsloket en -regelingen

Onderhouden van contacten en adviseren van bedrijven in onze regio.

Economische promotie

Stimuleringsstaakveld voor de regionale economie.

Wat willen we bereiken?

Uitvoering van het raads- en college taakveld 2014-2018.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
3.1 Economische ontwikkeling	310	Bedrijven	6	17	17	14
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	830	Bouwgrondexploitatie	526	369	527	373
		Totaal Lasten	532	385	544	387
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	830	Bouwgrondexploitatie	777	167	169	181
3.4 Economische promotie	935	Forensenbelasting	20	25	20	20
3.4 Economische promotie	936	Toeristenbelasting	157	75	180	180
		Totaal Baten	954	267	369	381
		Taakveld Economische Zaken	422	118	175	6

Toelichting kostentabel

Lasten

830 De kosten van advies op dit taakveld zijn € 120.000 lager dan begroot. Er is een beëindigingsovereenkomst getekend met een huurder van het winkelcentrum Spaarndam Oost wat leidde tot een uitbetaling van € 21.500. Een in 2016 opgenomen balanspost van € 34.000 valt vrij.

De afschrijvingskosten voor de Mientekade t.b.v. €50.000 zijn niet gerealiseerd omdat vanwege de BBV-wijziging er geen afschrijving in één keer mag plaats vinden.

Na afronding van de investeringen zal op het restant krediet afgeschreven worden en de lasten gedekt worden uit de reserve woningbouwplannen.

Baten

830 De opbrengst grondverkoop is € 4.000 hoger dan begroot. Verder is er € 4.800 aan kosten doorberekend voor werkzaamheden aan het Rottewegje. De huuropbrengst van het winkelcentrum Spaarndam is € 3.000 hoger dan begroot.

In de tabel van het taakveld Economische Zaken zijn ook de Forensenbelasting en de Toeristenbelasting opgenomen omdat dit in de Programmabegroting 2017 ook zo is opgenomen. Hierdoor is het nog steeds mogelijk de vergelijking te maken. De BBV schrijft echter voor dat de Algemene Dekkingsmiddelen waartoe deze belastingen horen apart getoond moeten worden. Dit hebben we gerealiseerd door hier een apart hoofdstuk voor te maken. Er zijn verder geen afwijkingen m.b.t. de baten en lasten voor deze twee posten.

Hieronder wordt de uitsplitsing gesaldeerd aangegeven per onderdeel:

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
Taakveld Economische Zaken	422-	118	175	6
- waarvan economische zaken	245-	218	375	207
- waarvan algemene dekkingsmiddelen	177-	100-	200-	200-

Wat is gerealiseerd?

De Regionale Detailhandelsvisie Zuid-Kennemerland is in voorbereiding genomen. In het voorjaar van 2018 zal deze door de betreffende gemeenteraden worden vastgesteld.

De voorbereiding van de regionale detailhandelsvisie staat meer in het teken van de ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) dan in de vorige editie.

De bodemsanering op het terrein van Sugar City is in volle gang. De omgevingsvergunning voor Amsterdam The Style Outlets is verleend. De verwachting is dat deze vergunning in 2018 onherroepelijk wordt en tevens de bodemsanering gereedkomt. Op basis daarvan kan de bouw van The Style Outlets in de loop van 2018 beginnen.

BBV-indicatoren

Nr.	Economie	
14	Funciemenging (%)	48.20%
15	Bruto Gemeentelijk Product (verhouding tussen verwacht en gemeten)	82.17
16	Vestigingen bedrijven (aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar)	139.8

Portefeuillehouder : Wethouder R. van Haften
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken

4 Onderwijs

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Openbaar onderwijs

Vorbereiding en uitvoering van taken die de gemeente voor de openbare school dient te verrichten.

Bijzonder onderwijs

Verstrekken van financiële middelen aan het bijzondere basisonderwijs.

Gemeenschappelijke baten/lasten van het onderwijs

Beleidsadvisering en uitvoering ten aanzien van overige onderwijszaken.

Wat willen we bereiken?

1. Uitvoering van de wettelijke plicht, welke inhoudt, dat de gemeente zorgt voor de instandhouding van openbaar onderwijs, zodat leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar zo goed mogelijk basisonderwijs kunnen volgen, ongeacht hun godsdienst of levensovertuiging.
2. Op basis van wettelijke taken voorwaarden scheppen om leerlingen van 4 tot 12 jaar in de gelegenheid te stellen zo goed mogelijk onderwijs te volgen. Stimulering van levensbeschouwelijke vorming van het basisonderwijs.
3. Verwezenlijking van een adequate vervoersvoorziening zodat leerlingen voor hen passend onderwijs kunnen volgen.
4. Ontwikkelen en verbeteren van het basisonderwijs door psychologische, school organisatorische en vakinhoudelijke ondersteuning.
5. Realiseren van volwasseneneducatie.
6. Inburgeren.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
4.1 Openbaar basisonderwijs	420	Basis onderwijs, excl. huisvesting	83	93	98	87
4.2 Onderwijshuisvesting	421	Basis onderwijs,huisvesting	207	197	192	185
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	480	Gemeenschappelijke baten/lasten v/h onderwijs	209	157	163	172
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	650	Kinderopvang	16	34	34	20
		Totaal Lasten	515	482	488	464
4.2 Onderwijshuisvesting	421	Basis onderwijs,huisvesting	3	1	1	4
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	480	Gemeenschappelijke baten/lasten v/h onderwijs	72	-	-	63
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	650	Kinderopvang	8	7	7	7
		Totaal Baten	83	8	8	74
		Taakveld Onderwijs	433	473	480	390

Toelichting kostentabel**Lasten**

- 420 Er is € 7.000 minder uitgegeven aan vergoeding aan de scholen in het kader van de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs. Om daarvoor in aanmerking te komen moeten de schoolbesturen een aanvraag indienen. Niet alle schoolbesturen hebben dat gedaan.
- 480 Er is ca. € 62.000 uitgegeven aan onderwijsachterstandenbeleid. Dat is ruim € 44.000 meer dan begroot maar hier staat een uitkering van het Rijk tegenover ten bedrage van € 44.000. (zie de baten). De uitgaven voor het leerlingenvervoer zijn € 21.000 lager dan begroot. Het leerlingenvervoer is met ingang van schooljaar 2017-2018 opgegaan in de RegioRijder. Door de vervoersbedrijven zijn voorlopige facturen toegestuurd in afwachting van nadere afspraken over de kostenverdeling. De definitieve afrekening volgt in 2018. Verder was er bij de voorjaarsrapportage € 6.200 opgenomen voor kinderen die het traject bij Perspectief konden volgen maar er zijn geen kinderen in de gemeente geweest die hier gebruik van hebben gemaakt.

Baten

- 480 De uitkering van het Rijk voor onderwijsachterstandenbeleid staat op de balans en valt voor het bestede bedrag vrij in de exploitatie per jaar. In 2017 is dat € 44.000. Daarbovenop is € 18.101 vanuit de algemene uitkering hiernaartoe geboekt. Het betreft de uitkering voor versterking peuterspeelzalen.

Toevoeging/ onttrekking reserves en/ of voorzieningen:

Taakveld 4 Onderwijs	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Aanvullen tot maximaal plafond (50.000)	2.706		Reserve onderhoud schoolgebouwen
Kapitaallasten Sint Adalbertusschool		40.365	Reserve kapitaallasten
Totaal	2.706	40.365	

Verstreckte kredieten

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Rui 16/035	Integraal Kindcentrum Margrietplantsoen	4.370.776		4.370.776	79.250		
Rui 16/035	Gymzaal	799.536		799.536			
Rui 16/035	Bouwrijp Maken + Aanpassen Infra + Planschade	322.000		322.000			

Wat is gerealiseerd?

Met ingang van het schooljaar 2017-2018 is het leerlingenvervoer opgenomen in de RegioRijder, met Connexion als regioverder. Het vervoer wordt uitgevoerd door vijf vervoersbedrijven, die ook het WMO-vervoer in de regio verzorgen.

In verband met de harmonisatie van de peuteropvang per 1-1-2018 is beleid geformuleerd over de constructie van de gemeentelijke financiële bijdrage aan de peuterspeelzalen. Hierbij is aansluiting gezocht bij de methodiek van de gemeente Haarlemmermeer.

De logopedist is specialist op het gebied van taal, spraak, mondmotoriek, dyslexie, stem en gehoor. Binnen de gemeente is de logopedist werkzaam op de basisscholen en op afroep op de kinderdagverblijven. De gemeente is verantwoordelijk voor een effectief taalbeleid en voor de vergoeding van onderzoek en behandeling voor kinderen met dyslexie. De werkzaamheden van de logopedist zijn erop gericht om de gemeente te ondersteunen bij deze wettelijke taken, zodat kinderen zo veel mogelijk zonder achterstanden starten in groep 3.

Door de logopedische screening van alle leerlingen aan het begin van groep 2 worden taal- en spraakproblemen en andere logopedische stoornissen gesignaleerd, waarna passende vervolgotrajecten worden opgesteld. Achterstanden worden hierdoor vroegtijdig ingelopen, zodat leerlingen maximaal kunnen profiteren van het onderwijs. Uit onderzoek blijkt dat taalproblematiek niet altijd vroeg is vast te stellen. De screening op de basisscholen is daarom zinvol; bij de jaarlijkse screening in groep 2 komen taal- en spraakproblemen aan het licht die eerder niet waren gesignaleerd. Doordat leerlingen na de screening worden doorverwezen, kunnen zij de achterstand op hun leeftijdsgenoten al vóór groep 3 inlopen.

In het kader van het passend onderwijs adviseert de logopedist de intern begeleider bij het maken van een individueel behandelplan wanneer een leerling problemen heeft op het gebied van de communicatie. Leerlingen met een zorgvraag krijgen hierdoor zorg op maat.

Daarnaast neemt de logopedist de toetsen voor beginnende geletterdheid af bij alle leerlingen in groep 1 en 2. Leerlingen die problemen hebben met de fonemische vaardigheden en/of letterkennis - vaardigheden die nodig zijn voor het leren lezen en schrijven - krijgen extra ondersteuning in de klas en bij de logopedist. Bij de hertest aan het einde van groep 2 blijkt dat vrijwel alle leerlingen die extra ondersteuning hebben gehad betere scores behalen. Zij starten daardoor goed voorbereid in groep 3 en lopen minder risico op lees- en schrijfproblemen. Door deze werkwijze en door onderzoek en advisering bij oudere leerlingen, wordt op scholen al voorgesorteerd welke leerlingen er daadwerkelijk moeten worden doorgestuurd voor dyslexieonderzoek. Dit werkt voor de gemeente kostenbesparend.

Op de kinderdagverblijven kan de hulp van de logopedist worden ingeroepen wanneer er twijfels zijn over de spraak- en/of taalontwikkeling van kinderen. Na overleg en observatie geeft de logopedist adviezen en wordt zo nodig verwezen naar een externe specialist. Op de voorscholen blijkt dat niet alle kinderen die problemen hebben met taal of spraak een vve-indicatie hebben gehad. Daarom is het belangrijk dat de logopedist betrokken is in de voorschoolse fase. Totale kosten logopedie 2017 waren €47.757 terwijl er €51.732 begroot was.

BBV-indicatoren

Nr.	Onderwijs	
17	Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	0
18	Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	28.95
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers VO en MBO)	1.70%

Portefeuillehouders : Burgemeester P. Heilieggers, Wethouders B. Graal en R van Haefen
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken, Ruimte

---

5 Sport, Cultuur en Recreatie

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Sportbeleid

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot overige activiteiten op het gebied van sportbeoefening.

Sportaccommodaties

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot sportaccommodaties.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Subsidieverstrekking in het kader van cultuur (inclusief cultuureducatie basisscholen), muziekgezelschappen, dorpscentra en bibliotheekwerk.

Musea

Subsidiëring van musea.

Cultureel erfgoed

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot instandhouding van cultureel erfgoed en monumenten.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Beleidsvoorbereiding en uitvoering gericht op het in stand houden van het openbaar groen en de openluchtrecreatie binnen de gemeente.

Het organiseren op reguliere basis van sportactiviteiten in de open lucht.

Wat willen we bereiken?

1. Bevordering van de toegankelijkheid van culturele, educatieve en recreatieve mogelijkheden teneinde de inwoners in staat te stellen hun persoonlijke ontplooiing te stimuleren;
2. Stimulering van cultuureducatie in het primair onderwijs;
3. Instandhouding van de mogelijkheid voor de eigen inwoners tot het volgen van muziekonderwijs;
4. Bevordering van de gezondheid en het welzijn van de inwoners;
5. Streven naar instandhouding van monumenten;
6. Instandhouding openbaar groen en openluchtrecreatie;
7. Instandhouding overige recreatieve voorzieningen.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
5.6 Media	510	Openbaar bibliotheekwerk	23	22	22	20
5.3 Cultuurpresentatie etc.	511	Vormings- en ontwikkelingswerk	8	7	6	9
5.1 Sportbeleid en activering	530	Sportbeoefening	34	31	31	35
5.2 Sportaccommodaties	531	Sportterreinen	125	100	110	116
5.3 Cultuurpresentatie etc.	540	Kunst	12	3	16	36
5.7 Openbaar groen en recreatie	560	Openbaar groen en openlucht recreatie	589	499	488	368
5.7 Openbaar groen en recreatie	580	Overige recreatieve voorzieningen	101	39	40	32
Totaal Lasten			891	701	712	616
5.1 Sportbeleid en activering	530	Sportbeoefening	19	18	18	18
5.2 Sportaccommodaties	531	Sportterreinen	17	20	30	29
5.3 Cultuurpresentatie etc.	540	Kunst			13	13
5.7 Openbaar groen en recreatie	580	Overige recreatieve voorzieningen	18	14	14	15
Totaal Baten			54	53	76	75
Taakveld Sport, Cultuur en Recreatie			838	648	637	541

Toelichting kostentabel

Lasten

- 540 Het kunstwerk "Het Paviljoen" aan de Floris Balthasarstraat uit 1976 van kunstenaar J.J. Mulder heeft de tand des tijds niet doorstaan en is derhalve verwijderd. Er is een nieuw definitief ontwerp van dezelfde kunstenaar goedgekeurd door de portefeuillehouder. De kosten bedragen € 11.000. Hierop is ook € 6.138 geboekt voor het kunstwerk Mientekade, welke thuishoort op 6.830.22.3. Er staat een reserve onttrekking tegenover.
- 560 De doorbelaste loonkosten op dit taakveld zijn € 100.000 lager dan begroot. Het groenonderhoud is ook € 15.000 lager uitgevallen dan begroot.

Baten

Geen afwijkingen hoger of lager dan € 10.000.

Toevoeging/ onttrekking reserves en/ of voorzieningen

Taakveld 5 Sport, Cultuur en Recreatie	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Jaarlijkse storting	1.000		Reserve cultuurfonds Ellen van Hoogdalem - Arkema
Onttrekking t.b.v. twee jaarlijkse exposities		999	Reserve cultuurfonds Ellen van Hoogdalem - Arkema
Kunstwerk Mientekade		6.138	Reserve cultuurfonds Ellen van Hoogdalem - Arkema
Jaarlijkse storting	50.000		Reserve groenbeheer
Storting naar reserve groenbeheer		50.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Onttrekking Groenbeheerplan		10.597	Reserve groenbeheer
Totaal	51.000	67.734	

Verstreckte kredieten

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Rui 16/011 Mid 16/016	Renovatie Speelplaatsen	150.000		50.000	157.511		50.000

Wat is gerealiseerd?**Speelplaatsen/werktuigen**

Omdat in 2016 nagenoeg alle speelplekken zijn vervangen c.q. gerenoveerd zijn de onderhoudskosten in 2017 minimaal gebleven.

Openbaar Groen

In 2017 is door Paswerk het overgrote deel van het openbare groen onderhouden. Dit kwam door het uitvallen van onze maaimachine en doordat een van vier buiten-medewerkers naar "binnen" is gegaan met de functie toezichthouder. Door verdere capaciteitstekort is er onvoldoende mogelijkheid geweest om zowel plannen op te stellen als uit te voeren. Voor "algemene plannen" en "overige investeringen meerjarenplanning" is er dan circa € 20.000 onbenut gebleven.

Kunst

De omgevingsvergunningen voor de kunstwerken op SpaarneBuiten en de Mientekade zijn eind 2017 verleend en de bezwaretermijn is ingegaan. Tegenover de gemaakte kosten voor het kunstwerk op SpaarneBuiten staat een vergoeding van de projectontwikkelaar ten bedrage van € 13.000.

Een derde kunstwerk betreft "Het Paviljoen" aan de Floris Balthasarstraat. Het sculptuur uit 1976 van kunstenaar J.J. Mulder heeft de tand des tijds niet doorstaan en is derhalve verwijderd. Er is een nieuw definitief ontwerp van dezelfde kunstenaar goedgekeurd door de portefeuillehouder. De kosten van het kunstwerk ad € 11.000 wordt bekostigd via het Cultuurfonds Van Hoogdalem en € 4.000 (inrichting) gaat ten laste van Beheer & Onderhoud.

Cultuureducatie

In het kader van de landelijke subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit is een door de Sint Adalbertusschool aangevraagd project ter verankering van het cultuurbeleid binnen het onderwijsprogramma gehonoreerd. Via matching ondersteunt de gemeente dit project. De focus ligt daarbij op ontwikkeling van het hele schoolteam bij het verzorgen van lessen cultuureducatie.

Sport

De sportverenigingen hebben allen een subsidie ontvangen op basis van het subsidiebeleid. Hierdoor zijn bewoners, met name kinderen, gestimuleerd om extra te bewegen en sporten.

Er zijn gesprekken gevoerd met de diverse sportverenigingen om het sportbeleid te verbeteren en mogelijkheden te verkennen om het bewegen van inwoners verder te stimuleren.

In de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is 20 uur per week een buursportcoach actief. Naast het stimuleren van sporten en bewegen in de openbare ruimte is de buurtsportcoach achtervanger voor de Welzijnscoach en aanspreekpunt voor (sport) verenigingen.

Bibliotheek

De jeugdbibliotheek in Spaarndam is gesubsidieerd en de bibliotheekvestiging in Zwanenburg heeft een bijdrage gekregen zodat inwoners van de gemeente gedurende het hele jaar hier boeken konden lenen.

BBV-indicatoren

Nr.	Sport, Cultuur en Recreatie	
20	Niet sporters (%)	39.40%

Portefeuillehouders : Wethouder R. van Haften
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken

---

6 Sociaal Domein

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Samenwerkingskracht en burgerparticipatie

- Subsidiëring van instellingen in het kader van maatschappelijke begeleiding en advisering;
- Zorg voor opvang van statushouders;
- Beleidsvoorbereiding en uitvoering op het gebied van ouderenzorg;
- Beleidsvoorbereiding en uitvoering op het gebied van jeugdzorg;
- Beleidsvoorbereiding en uitvoering op het gebied van voorzieningen gehandicapten.

Inkomensregelingen

- Het verstrekken van voorzieningen aan oudere- en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en zelfstandigen. Het verstrekken van voorzieningen aan startende zelfstandigen.
- Verlenen van bijstand op grond van sociale wetten;
- Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot inkomensondersteunende en andere maatregelen voor mensen met een minimuminkomen.

Begeleide participatie

- Beleidsvoorbereiding en uitvoering van activiteiten op het terrein van sociaal-cultureel werk;
- Subsidiëring van verenigingen op het gebied van sociaal-cultureel werk;
- Beleidsvoorbereiding en uitvoering m.b.t. activiteiten, die gericht zijn op de educatieve, sociale, creatieve en recreatieve ontplooiing van jongeren.

Arbeidsparticipatie

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot werkloosheid, werkgelegenheid en sociale werkvoorziening.

Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Het beschikbaar stellen van voorzieningen bij burgers thuis ter verbetering van de leefomstandigheden.

Maatwerkdienst- verlening 18+

Het ondersteunen van meerderjarige burgers in hun leefomstandigheden.

Maatwerkdienst- verlening 18-

Het ondersteunen van minderjarige burgers in hun leefomstandigheden.

Geëscaleerde zorg 18+

Het subsidiëren van zorg in woon en leefomgevingen van meerderjarigen.

Geëscaleerde zorg 18-

Het subsidiëren van zorg in woon en leefomgevingen van minderjarigen.

Wat willen we bereiken?

1. (Im)materiële hulpverlening aan personen die niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien;
2. Via inkomensondersteunende en andere maatregelen mensen behoeden voor problematische schulden en blijvende armoede en ze waar mogelijk uit een (dreigend) isolement halen;
3. Verbeteren van de arbeidsmarktpositie van werkloze jongeren en langdurig werklozen en ervoor zorgen, dat inwoners die niet aan het normale arbeidsproces kunnen deelnemen aangepaste arbeid/activiteiten kunnen verrichten;
4. Binnen wettelijk kaders zorgen voor inkomensvoorzieningen;
5. Hulpverlening aan inwoners met immateriële problemen;
6. Creëren van randvoorwaarden waarbinnen sociaal-culturele activiteiten kunnen plaatsvinden;
7. Het creëren van randvoorwaarden waarbinnen de ontplooiing van jongeren kan plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	
6.3	Inkomensregelingen	610	Bijstandverlening	1 065	1 131	1 101	1 069
6.4	Begeleide participatie	611	Werkgelegenheid	157	129	129	182
6.3	Inkomensregelingen	614	Gemeentelijk minimabeleid	103	138	152	170
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	621	Vreemdelingen	10	340	22	23
6.4	Begeleide participatie	623	Participatiebudget	70	48	48	72
6.6	Maatwerkvoorzieningen	661	WMO maatwerk materieel	60	58	58	44
6.4	Begeleide participatie	662	WMO maatwerk immaterieel	512	552	552	474
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	670	WMO algemene voorzieningen	1 499	1 440	1 445	1 208
6.2	Wijkteams	671	WMO en Jeugd 1e-lijns-loket	157	262	262	158
6.7	Maatwerkdienstverlening	672	WMO en Jeugd PGB	10	43	43	6
Totaal Lasten			3 644	4 142	3 813	3 406	
6.3	Inkomensregelingen	610	Bijstandverlening	825	931	1 009	937
6.3	Inkomensregelingen	614	Gemeentelijk minimabeleid	7	14	10	24
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	621	Vreemdelingen	13	12	12	23
6.4	Begeleide participatie	623	Participatiebudget				10
6.4	Begeleide participatie	662	WMO maatwerk immaterieel				1
6.7	Maatwerkdienstverlening	667	WMO eigen bijdragen maatwerk en opvang	51	50	50	38
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	670	WMO algemene voorzieningen	20	-		27
6.1	Samenkracht en burgerparticip.	677	Eigen bijdragen alg. voorzieningen	5	49	49	
Totaal Baten			921	1 056	1 130	1 061	
Taakveld Sociaal Domein			2 723	3 086	2 683	2 345	

Toelichting kostentabel**Lasten**

- 610 De uitkeringen aan ondernemers zijn € 55.000 lager dan geraamd doordat er minder aanvragen zijn gedaan. De kosten voor de gemeenschappelijke regeling zijn € 24.000 hoger.
- 611 De lasten voor re-integratie zijn ca. € 50.000 hoger dan begroot. De IASZ heeft deze prognose al bij de najaarsnota uitgesproken maar de begroting van Haarlemmerlieden en Spaarnwoude is daarop niet bijgesteld.

- 614 De kosten voor bijzondere bijstand zijn € 10.000 hoger dan begroot. Daarnaast is er kwijtschelding van € 30.000 aan kosten gemaakt terwijl er geen kosten gemaakt zijn voor schuldhulpverlening, hierdoor valt er € 23.000 vrij.
- 623 Op deze post stonden geen doorbelaste loonkosten begroot, er is wel een bedrag van € 10.000 gerealiseerd. Aan uitkeringen is € 12.000 meer uitgegeven.
- 661 Er is € 14.000 minder aan woningaanpassingen uitgegeven.
- 662 Het budget voor huishoudelijke hulp is met € 60.000 minder belast. Aan vervoersvoorzieningen is € 20.000 minder besteed. De doorbelaste loonkosten bedragen € 13.000, deze waren niet begroot.
- 670 De lasten voor zorg in natura WMO zijn € 237.000 lager dan begroot.
- 671 Aan kosten voor CJG is € 40.000 minder uitgegeven. De begrote doorbelaste loonkosten zijn voor € 65.000 lager uitgevallen.
- 672 In de specificatie van jeugdzorg is het aandeel PGB niet apart inzichtelijk gemaakt. Het bedrag van € 60.000 PGB-jeugdzorg is opgenomen in de post "bevoorschotte aanbieders" op 671.

Baten

- 610 Doordat er minder aanvragen voor uitkeringen door ondernemers zijn gedaan is er ook € 72.000 minder rijksbijdrage ontvangen.
- 614 De aflossing voor leenbijstand is € 14.000 hoger dan begroot.
- 621 Het Rijk heeft € 11.000 meer bijgedragen aan vreemdelingenbeleid.
- 623 Er is € 4.000 ESF-subsidie verstrekt door het Rijk. Het overige deel bestaat uit baten van debiteuren.
- 667 Er is € 12.000 minder ontvangen aan eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp.
- 670 De eigen bijdrage voor WMO was niet begroot, er is € 27.000 ontvangen.
- 677 De eigen bijdragen in algemene voorzieningen zijn niet gerealiseerd.

Toevoeging/onttrekking reserves en/of voorzieningen

Taakveld 6 Sociaal Domein	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Jaarlijkse storting	25.000		Reserve drie decentralisaties
Storting naar reserve drie decentralisaties		25.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Totaal	25.000	25.000	

Wat is gerealiseerd?**BBZ**

BBZ-uitkeringen worden verstrekt aan ondernemers en daarbij kunnen flinke bedragen worden uitgekeerd. Haarlemmerliede ontvangt niet veel aanvragen in een jaar en daarom is het moeilijk om vooraf in te schatten wat de werkelijke lasten zullen worden. Dit betekent dat de BBZ-lasten altijd flink fluctueren, bij minder aanvragen zullen de lasten flink onder de begroting uitkomen en bij meer aanvragen zullen de lasten flink boven de begroting uitkomen. In 2017 zijn de lasten flink onder de begroting uitgekomen, daartegenover staat dat de baten de lasten volgen en dat deze ook flink onder de begroting uitkomen.

Re-integratie

Bij het opmaken van de najaarsnota maken wij een jaarprognose en daarin zagen wij een stijging van de lasten re-integratie. Wij hebben daar de najaarsnota op aangepast. In het 4e kwartaal 2017 heeft de stijging toch niet zo doorgezet als verwacht waardoor de lasten minder hoog uitkomen dan de najaarsnota maar wel hoger uitkomen dan oorspronkelijk begroot.

Apparaatskosten IASZ

De apparaatskosten IASZ zijn hoger uitgevallen dan begroot. Reden hiervoor is dat zowel de cao-stijging in 2017 als de invoering van het IKB in 2017 niet zijn meegenomen in de begroting.

Jeugdzorg

De definitieve eindafrekeningen van de jeugdzorgaanbieders is aanmerkelijk lager dan het geraamde bedrag. Voorzichtigheidshalve wordt dit hoog geraamd omdat het moeilijk is te schatten is hoeveel trajecten er zullen worden gerealiseerd.

BBV-indicatoren

Nr.	Sociaal Domein	
21	Banen (aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	567
22	Jongeren met een delict voor de rechter 9% 12 t/m 21 jaar)	1.64%
23	Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	2.70%
24	Netto arbeidsparticipatie (% werkzame beroepsbevolking)	69.00%
25	Achterstandsleerlingen (% 4 t/m 12 jarigen)	<i>vervallen indicator</i>
26	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	0.19%
27	Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners)	17.5
28	Lopende reïntegratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	26.4
29	Jongeren met jeugdhulp (% alle jongeren tot 18 jaar)	6.30%
30	Jongeren met jeugdbescherming (% jongeren tot 18 jaar)	0.90%
31	Jongeren met jeugdreclassering (% jongeren 12-23 jaar)	0.00%
32	Cliënten met maatwerkarrangement Wmo (aantal per 1.000 inwoners)	<i>gegeven niet bekend</i>

Portefeuillehouders: Wethouders B. Graal en R. van Haften
Afdelingen : Ruimte

---

7 Volksgezondheid en Milieu

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Volksgezondheid

Het beschikbaar stellen van middelen ten behoeve van activiteiten op het gebied van de basisgezondheidszorg.

De overdracht van de middelen aan de GGD voor de uitvoering van deze taak.

- Subsidiëring van diverse instanties op het gebied van de volkshuisvesting;
- Ongediertebestrijding.

Riolering en waterzuivering

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot aanleg, beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel.

Afval

Vorbereiding en uitvoering van het gemeentelijke afval inzamelbeleid.

Milieubeheer

Beleidsvoorbereiding en uitvoering van het gemeentelijke milieubeleid en de uitvoering van diverse milieuwetten.

Wat willen we bereiken?

1. Het bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners door middel van preventieve en curatieve voorzieningen.
2. Terugdringen van het afvalaanbod en van de hoeveelheid schadelijke stoffen daarin, door onder meer gescheiden inzameling.
3. Zorgen voor een goede afvoer van afvalwater en hemelwater ten behoeve van de volksgezondheid en het milieu.
4. Algemene hoofddoelstelling is het streven naar herstel en behoud van een goed leef- en werkklimaat binnen de gemeente.
5. Uitvoeren van het raads- en college taakveld 2014-2018.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
7.1 Volksgezondheid	714	Openbare gezondheidszorg	-	0	0	0
7.3 Afval	721	Afvalverwijdering	853	746	831	857
7.2 Riolering	722	Riolering en waterzuivering	797	616	567	702
7.4 Milieubeheer	723	Milieubeheer	215	227	230	147
Totaal Lasten			1.864	1.589	1.628	1.706
7.3 Afval	721	Afvalverwijdering overige bijdragen	17	30	30	29
7.2 Riolering	722	Riolering en waterzuivering	1	7	13	10
7.4 Milieubeheer	723	Milieubeheer	0	1	1	-
7.3 Afval	725	Baten Reinigingsrechten	773	791	791	801
7.2 Riolering	726	Baten Rioolheffing	797	790	790	840
Totaal Baten			1.586	1.619	1.625	1.680
Taakveld Volksgezondheid en Milieu			278	29	3	26

*De kosten voor overhead zijn niet meegenomen bij afvalverwijdering en riolering maar worden extracomptabel berekend. Een toelichting op de kostendekkendheid van beide producten is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen.

Toelichting kostentabel**Lasten**

- 721 De BTW kostendekkende heffingen zijn € 25.000 hoger dan geraamd.
- 722 Er wordt € 65.000 gestort naar de voorziening riolering. Bij de begroting was er uitgegaan van een onttrekking uit de voorziening ten bedrage van € 40.000. Per saldo is dat € 105.000 hogere lasten. De oorzaak van de storting in plaats van de onttrekking is doordat er € 25.000 minder opslag voor overhead toegerekend kan worden; er € 17.000 minder doorbelaste loonkosten zijn en er € 50.000 meer inkomsten aan rioolbaten zijn. Verder is er € 50.000 meer aan onderhoud uitgegeven.
- 723 De doorbelaste loonkosten zijn € 66.000 lagere dan begroot. Het begrote bedrag € 16.200 voor aanpak zwerfvuil is niet gebruikt in 2017.

Baten

- 725 De baten m.b.t. afvalstoffenheffing zijn € 10.000 hoger dan begroot.
- 726 De baten m.b.t. rioolrechten zijn ca. € 50.000 hoger dan begroot.

Toevoeging/onttrekking reserves en/of voorzieningen:

Taakveld 7 Volksgezondheid en Milieu	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Storting voorziening riolering (Kanaalweg)		25.000	Reserve woningbouwplannen
Totaal	0	25.000	

Taakveld Volksgezondheid en Milieu	Toevoeging	Onttrekking	Voorziening
Onderhoud	65.000	0	Onderhoud riolering

Verstreckte kredieten

In 2017 zijn de navolgende kredieten verstrekt door de raad:

Aansluiten ongerioleerde percelen Osdorperweg

In 2009 heeft de Raad een krediet beschikbaar gesteld van €277.000. Vanwege capaciteitstekort en tegenstand van de omgeving heeft dit project vertraging opgelopen. In 2016 is een doorstart gemaakt met dit project. De voorbereidingen hebben hierdoor méér gekost dan voorheen was aangenomen. In 2017 is het project succesvol en nagenoeg binnen het originele krediet opgeleverd (-€457,56).

Riolering Mientekade/Houtrijkstraat

In 2017 is een krediet beschikbaar gesteld van €431.881. In de huidige fase is er met €16.029 overschreden. Verwacht wordt dat met de volgende fasering het tekort gecompenseerd kan worden.

Riolering Kanaalweg

In 2016 en aanvullend in 2017 is een projectkrediet voor het vervangen van het gemengde rioolstelsel door een gescheiden stelsel, inclusief vervanging van een gemaal. Samen is dit een krediet van €1.118.903. In de tweede helft van 2017 is gestart met de uitvoering. De verwachte oplevering is medio Q2 van 2018.

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Rui 09/0019	Aansluiting Osdorperweg	277.000	22.881	grp	272.820		
Rui 10/021 Rui 12/038	Bergbezinkbassin Mientekade/ Houtrijkstraat	1.023.437		grp	558.444		
Rui 12/036	Riolering C. van Kietenstraat	123.420		grp	112.496		
Rui 12/039	Riolering Nieuwbouw Mientekade	269.830		grp	302.084		
Mid 14/018	Vervangingsinvestering 2011-2014 (Pompen)	79.400		grp	103.828		
Rui 16/004 Mid 17/014 Rui 17/023	Riolering Kanaalweg	1.161.600		grp	230.642		
Rui 16/018	Aansluiting Ongerioleerde Panden Zijkanaal C	60.500		grp	102.544		
Rui 16/035	Vervanging Riolering Oranje Nassastraat	1.139.820		grp	320		
Rui 16/019	Voorber.krediet Afkoppeltaakveld Sparndam	70.000		grp			

Wat is gerealiseerd?**Drainage**

Ons drainagestelsel voor het reguleren van de grondwaterstand is onvoldoende in beeld. Uit nader onderzoek is gebleken dat deze ook niet overal voldoende functioneert. In 2017 is een deel van het stelsel vervangen.

Pontplein

Het gebied van Pontplein is in 2017 overgenomen. De afwatering bleek onvoldoende te functioneren. Binnen de begroting van 2017 is geen rekening gehouden met de uitbreiding van het areaal en de bijbehorende onderhouds-/beheerskosten.

Gemalen/drukriool

In het vGRP2015-2020 is een jaarlijks bedrag €33.500 begroot voor preventief onderhoud van de voorzieningen. We hebben voor €56.667 moeten vervangen.

Wateroverlast

In het vGRP2015-2020 is er voor €6.500 begroot voor onderzoek naar (grond)wateroverlast. We hebben voor €17.000 onderzoek en herstelwerkzaamheden uitgevoerd.

Onderzoek en monitoren grondwater

In 2017 zijn we gestart met het plaatsen en monitoren (twee kalenderjaren) van het grondwater, verdeeld over Halfweg en Spaarndam. In het vGRP2015-2020 is over meerdere jaren een totaalbedrag van €16.000 begroot. Er is voor €34.000 uitgevoerd. Het begrote bedrag was hiermee aan de lage kant.

Veermolenweg

De riolering van de Veermolenweg functioneerde niet zoals het zou moeten. Deze bleek onvoldoende af te voeren en met een te kleine diameter uitgevoerd te zijn. We hebben de riolering in z'n geheel vervangen voor circa €27.000.

Huisaansluitingen

Sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het deel van de huisaansluiting in openbaar gebied. In 2017 zijn er meerdere huisaansluitingen vervangen die voor overlast hebben gezorgd in het openbare gebied en soms zelfs bij de woningeigenaren.

Milieuprogramma en milieujarverslag

In 2016 is door de Raad besloten om het programma en de verslaglegging vanaf 2017 door de Omgevingsdienst te laten opstellen. Het programma bevat deze laatste twee jaren enkel de basistaken die met de oprichting van de omgevingsdiensten door ODIJmond worden uitgevoerd.

2018 staat in het teken van het de overdracht en het herbeleggen van de gemeentelijke milieutaken bij de nieuwe gemeente Haarlemmermeer en Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Vanwege het karakter van overgangsjaar is door het college besloten voor de uitvoering van de wettelijke milieutaken aan te sluiten bij het uitvoeringsprogramma milieu zoals dat voor 2017 is vastgesteld.

Dienstverleningsovereenkomst OD IJmond

De dienstverleningsovereenkomsten voor de "Uitvoering van toezicht en handhaving in de openbare ruimte op basis van de APV (BOA-taken) en "Uitvoering basistakenpakket (Milieutaken)" met OD IJmond zijn in 2017 definitief opgezegd.

De dienstverleningsovereenkomst "BOA-taken" is per 01 januari 2018 beëindigd. Deze taken worden overgenomen door het cluster Veiligheid.

De dienstverleningsovereenkomst "Milieutaken" is opgezegd per 31 december 2018. Voor een goede overdracht van de taken, vindt er in 2017 en 2018 op ambtelijk niveau overleg plaats tussen beide gemeenten en de omgevingsdiensten. Het doel is om de beëindiging van dit contract zo soepel mogelijk te laten verlopen en de taken tijdig over te hevelen naar de nieuwe gemeente en OD NZKG.

Afgesproken is dat, indien de overdracht voorspoedig verloopt, in overleg zal worden bezien of de overeenkomst eerder kan worden beëindigd.

In 2018 zullen de taken worden overgedragen aan gemeente Haarlemmermeer en OD NZKG.

E-Laadpalen

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude wil het bewoners en bezoekers makkelijker maken om elektrisch te rijden. Elektrisch rijden is schoner, stiller en zuiniger en beter voor de luchtkwaliteit in de gemeente. De Metropoolregio Amsterdam (MRA) waar de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2019 als nieuwe gemeente Haarlemmermeer onderdeel van uit gaat maken, heeft als ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Elektrisch rijden maakt onderdeel uit van de transitie naar een energie-neutrale regio.

Om deze doelstellingen te realiseren neemt de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude sinds 2017 deel aan het project MRA-E. Laadvoorzieningen in de openbare ruimte worden geplaatst op basis van een toegekende aanvraag van een inwoner. Nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend via de website van MRA-E

Project geluidsschermen Halfweg

Dit project ligt al geruime tijd stil. De gesprekken die onze externe adviseur met het ministerie van Infrastructuur en Milieu voert, heeft tot nu toe niet geleid tot een resultaat.

BBV-indicatoren

Nr.	Volksgezondheid en Milieu	
33	Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	312
34	hernieuwbare elektriciteit (%)	1.40%

Portefeuillehouders : Wethouders B. Graal en R. van Haften
Afdelingen : Bestuursondersteuning en Bewonerszaken, Ruimte

---

8 VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)

Activiteiten

Tot dit taakveld behoren de baten en lasten van de volgende taakveldonderdelen en activiteiten:

Ruimtelijke ordening

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot de ruimtelijke ordening.

Grondexploitatie

Beleidsvoorbereiding en uitvoering met betrekking tot het in eigendom verkrijgen, bouwrijp maken en uitgeven van bouwgrond binnen de gemeente ten behoeve van woningbouw en/of industrievestiging.

Wonen en bouwen

- Behandeling van aanvragen bouwvergunningen, afgifte van beschikkingen en controle op de naleving van bouwvoorschriften;
- Woonruimteverdeling en individuele huursubsidie;
- Overige aspecten volkshuisvesting.

Wat willen we bereiken?

1. Realiseren van een evenwichtige ruimtelijke inrichting van de gemeente met aandacht voor de facetten wonen, werken, verblijven, natuur en milieu.
2. Reguleren van bouwactiviteiten ten behoeve van evenwichtige ruimtelijke inrichting van de gemeente en ter uitvoering van wettelijke voorschriften.
3. Het zo goed mogelijk voorzien in de huisvesting van de inwoners van de gemeente.
4. Het optimaal ten uitvoer brengen van plannen op het gebied van woningbouw en bedrijfsvestigingen.

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
8.1 Ruimtelijke ordening	810	Ruimtelijke ordening	378	221	221	210
8.3 Wonen en bouwen	820	Maatschappelijke begeleiding en advies	9	5	5	5
8.3 Wonen en bouwen	821	Overige volkshuisvesting	58	13	17	33
8.3 Wonen en bouwen	822	Stads- en dorpsvernieuwing	431	229	279	287
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	830	Bougrondexploitatie	14	-	231	230
Totaal Lasten			889	468	753	765
8.1 Ruimtelijke ordening	810	Ruimtelijke ordening	50			
8.3 Wonen en bouwen	822	Overige volkshuisvesting	2	1	1	1
8.3 Wonen en bouwen	823	Bouwvergunningen	265	200	130	276
Totaal Baten			317	201	131	277
Taakveld Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing			572	268	622	488

Toelichting kostentabel**Lasten**

- 810 De kosten voor algemene plannen zijn € 13.000 lager dan begroot.
 821 De doorbelaste loonkosten op dit taakveld zijn € 17.000 hoger dan begroot.

Baten

- 823 Er is bij de jaarrekening nog € 126.000 nog op te leggen bouwleges opgenomen. De al gerealiseerde inkomsten zijn € 20.000 hoger dan begroot.

Toevoeging/onttrekking reserves/voorzieningen

Taakveld 8 VHROSV	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Storting boekjaar	239.520		Reserve knelpuntenanalyse
Knelpuntenbudget storting boekjaar		239.520	Reserve knelpuntenanalyse
Storting boekjaar reserve knelpuntenanalyse		239.520	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Jaarlijkse storting	50.000		Reserve woningbouwplannen
Rente startersleningen		11.492	Reserve woningbouwplannen
Storting naar reserve woningbouwplannen		50.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar
(Asbest)onderzoek en afvoeren gronddepot en Sectorpark		185.500	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Dekking uit algemene reserve t.b.v. Hartje Spaarndam		64.803	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Hartje Spaarndam, vrijval algemene reserve		2.919	Algemene reserve vrij aanwendbaar
Totaal	289.520	793.753	

Verstreckte kredieten

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Mid 16/016	Krediet BAG	35.000			22.406		
Rui 12/039	Inrichten Plan Mientekade	880.000	830.000	50.000	169.447	486.915	
Rui 15/024	Project Hartje Spaarndam	25.000	5.000	20.000	21.367	5.000	16.367
Rui 17/016	Vastgoedexploitatie Kluswoningen Sectorpark	783.000	1.212.000		19.530		
Rui 10/024	Afronding Stationsprojecten	855.000	213.750	330.000	723.824	170.000	330.000
Rui 16/023 Mid 16/016	Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 1e Tranche	1.651.960		1.398.904	195.025		
Rui 16/XXX	Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 2e Tranche	747.175		747.175	44.070		
Rui 16/026	Fietsparkeren station	56.500			3.720		

Wat is gerealiseerd?**Bestemmingsplannen**

Als gevolg van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State op het bestemmingsplan Buitengebied, diende er op onderdelen een reparatie plaats te vinden. In 2017 is het bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad.

Bouwplan Mientekade

Het betreft hier nieuwbouwplannen, 69 woningen en een gezondheidscentrum, van de woningcorporatie Ymere. De ruimtelijk procedure is doorlopen en de benodigde vergunningen zijn verleend. Het bouwrijp maken en de vervanging van de riolering is uitgevoerd. Grondoverdracht/verkoop heeft plaatsgevonden. De aannemer van Ymere is gestart met de bouw.

Woningbouwontwikkeling Sectorpark

Eind 2015 is het stedenbouwkundig ontwerp Sectorpark Halfweg vastgesteld. Het stedenbouwkundig ontwerp geeft het kader voor de ontwikkeling van het Sectorpark als nieuwe woonlocatie met zelfbouwkavels en kluswoningen in de bestaande bebouwing. In 2017 is gewerkt aan het verder uitwerken van het verkavelingsplan, kavelregels, opstellen van de grondexploitatie en het uitvoeren van voorbereidende onderzoeken. In oktober 2017 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie geopend. Tevens is een concept bestemmingsplan opgesteld. De verwachting is dat het bestemming juli 2018 wordt behandeld in de gemeenteraad.

Poldermanterrein Spaarndam

Het bestemmingsplan is door de gemeenteraad (juni 2017) vastgesteld. De nieuwe supermarkt zal in 2018 worden gerealiseerd.

Herontwikkeling OLV Geboorte Kerk Halfweg

De R.K.-kerk OLV Geboorte heeft ervoor gekozen om een deel van de Kerk te behouden en een deel van de bijgebouwen en ondergrond te herontwikkelen voor woningbouw. In 2017 is de gerestaureerde kerk in gebruik genomen en gestart met de bouw van appartementen aan het Remisepad. De appartementen worden naar verwachting medio 2018 opgeleverd. De bouw van de eengezinswoningen op het kerkterrein start begin 2018. In juni 2018 wordt gestart met woonrijp maken en inrichting openbare ruimte. Na realisatie (eind 2018) wordt de openbare ruimte overgedragen aan de gemeente.

Integraal Kindcentrum Margrietplantsoen

Het 'project IKC' gaat uit van het realiseren van een Integraal Kindcentrum (IKC) in de dorpskern Halfweg, waarbij drie bestaande basisscholen en kinderopvang op één locatie worden gerealiseerd. Op 31 mei 2016 heeft de raad besloten om de locatie Margrietplantsoen aan te wijzen als locatie voor het nieuw te realiseren Integraal Kindcentrum. Vervolgens is gestart met het opstellen van een gemeentelijk Programma van Eisen, waarbij diverse stakeholders zijn betrokken en is een participatietraject doorlopen. Op 22 november 2016 heeft de raad ingestemd met het Programma van Eisen en een definitief investeringskrediet beschikbaar gesteld. Het bestemmingsplan voor het Integraal Kindcentrum op het Margrietplantsoen is in 2017 in procedure gebracht. Vaststelling van het bestemmingsplan is voorzien in 2018.

Project Hartje Spaarndam

Project 'Hartje Spaarndam' is het project ter verbetering van het woon- en leefklimaat in Spaarndam. Het project Hartje Spaarndam bestond uit twee deelprojecten: het dorpscentrum en de sportvoorzieningen. In 2016 is een stedenbouwkundige visie aan de gemeenteraad gepresenteerd. Vervolgens is er gewerkt aan een subsidieaanvraag: in te dienen bij de Stichting Leefomgeving Schiphol ten behoeve van de tweede tranche. Juni 2017 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor dit project. In 2017 is gewerkt aan de subsidieaanvraag en het verder uitwerken en doorrekenen van de plannen. Uit de gesprekken met SLS bleek dat de te verwachten subsidiebijdrage niet voldoende substantieel zou zijn ten opzichte van het financiële tekort. Met dit gegeven en op basis van de financiële berekeningen bleek uiteindelijk dat het project financieel niet haalbaar was. Dit heeft geleid tot een herijking van het project en heeft de gemeenteraad besloten het plan in de oorspronkelijke opzet niet meer door te zetten. In 2018 zal gewerkt worden aan een alternatief plan.

Leefbaarheid N200

Rijkswaterstaat (RWS) gaat de N200 herinrichten en de Boezembruggen vervangen. Doel van de gemeente om te participeren in dit project is het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van de N200 en daarmee de leefbaarheid in Halfweg. Op 29 juni 2016 heeft de gemeenteraad besloten om hiervoor een krediet te verlenen. Op 25 oktober heeft de Raad ingestemd met het verlenen van een aanvullend krediet. In 2017 is, onder regie van RWS en de gemeente, gewerkt aan een beeldkwaliteitsplan en een referentieontwerp en het concept bestemmingsplan. Tevens is in 2017 een bestuursovereenkomst gesloten tussen RWS en de gemeente. In 2018 zal de aanbestedingsprocedure door RWS worden gestart en zal naar verwachting in mei het bestemmingsplan worden vastgesteld.

Gemeenlandshuis Spaarndam

Op 19 april 2016 is de anterieure overeenkomst getekend tussen het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeente met betrekking tot de herontwikkeling van het Gemeenlandshuis en het bijbehorende terrein in Spaarndam. Het plan gaat uit van een combinatie van wonen en werken. In 2017 is het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Hierop zijn zienswijzen ingediend. De verwachting is dat het bestemmingsplan in september 2018 wordt behandeld in de gemeenteraad.

SugarCity

Het betreft de herontwikkeling van het voormalige CSM-terrein naar een multifunctioneel bedrijventerrein (outlets, supermarkt, casino, hotels etc.). De omgevingsvergunning voor een outletcenter is in mei 2015 verleend. De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure is nog niet bekend. De zitting heeft plaatsgevonden op 26 september 2017. De bestuursrechter heeft in een tussenuitspraak op onderdelen van de vergunning om een nadere motivering gevraagd. In 2017 is begonnen met het saneren van het terrein. De gemeente heeft eind 2017 een overeenkomst gesloten met NEINVER, de vastgoedontwikkelaar van het outletcenter, met betrekking tot de westelijke ontsluiting.

Voor de ruimtelijke ontwikkelingen Sectorpark, Gemeenlandshuis Spaarndam, IKC, boezembruggen Halfweg en Waterwoningen SpaarneBuiten zijn bestemmingsplannen voorbereid, die in 2018 in het besluitvormingstraject zullen komen. Het bestemmingsplan Poldermanterrein, onder andere voor de herontwikkeling van de supermarkt in Spaarndam, is in juni 2017 vastgesteld.

De besluiten van de gemeenteraad van juni en september 2017 tot het opstellen van de Gebiedsvisie Penningsveer wordt in 2018 uitgewerkt, zodat de raad het besluit tot vaststelling nog voor 1 december 2018 kan nemen.

De toekomstige inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent dat veel moet worden voorbereid. De gemeente doet dit niet meer zelfstandig, maar samen met de fusiepartner gemeente Haarlemmermeer (Vaststelling Koersdocument Omgevingswet 19 december 2017). Dit is een wat langer lopend proces, mede gezien het feit dat de Omgevingswet na 2020 pas in werking zal treden.

BBV-indicatoren

Nr.	VHROSV	
35	Gemiddelde WOZ waarde (duizend €)	283
36	Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	0
37	Demografische druk (%)	66.20%
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden (€)	997
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden (€)	1026

Portefeuillehouder : Wethouder B. Graal
Afdelingen : Middelen

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

De netto kosten van de gemeentelijke taakvelden worden gedekt uit de algemene middelen van de gemeente:

Tot de algemene dekkingsmiddelen behoren de baten en lasten van:

- Het gemeentelijke financieringsbeleid waaronder de externe vaste beleggingen en de intern verantwoorde bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen.
- De onroerende en roerende zaakbelasting.
- De hondenbelasting, reclamebelasting en toeristenbelasting.
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds.
- Algemene baten en lasten waaronder onvoorziene inkomsten en uitgaven.

Belastingen: wat willen we bereiken?

Voor een uiteenzetting van de opbrengsten en verdere wetenswaardigheden aangaande de gemeentelijke belastingen wordt verwezen naar paragraaf 1: Lokale heffingen

Volstaan wordt met het weergeven van het beleid voor 2016:

- Een tariefverhoging van 2% van alle tarieven, m.u.v. de OZB met 1 % en de hondenbelasting (+ € 2 per hond).
- Aanpassen van de verordeningen n.a.v. de wettelijke wijzigingen (o.a. een nieuw hertaxatieronde voor de OZB), het aanpassen van de Legesverordening aan de nieuwe wetgeving en jurisprudentie, het aanpassen van de verordening rioolbelasting aan de gewijzigde voorschriften.
- Aanpassen Legesverordening (verhogen leges tot kostendekkend niveau).

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
0.5 Treasury	913	Overige financiële middelen	28	18	18	18
0.7 Algemene uitkeringen	921	Algemene uitkeringen	4	4	5	5
0.61 OZB woningen	940	Uitvoeringskosten Belastingen	535	141	43	99
0.8 Overige baten en lasten	960	Saldo van kostenplaatsen	372	-	-	
		Totaal Lasten	940	163	65	122
7.3 Afval	725	Baten Reinigingsrechten	773	791	791	801
0.5 Treasury	911	Geldleningen en uitzettingen	28	28	28	28
0.5 Treasury	913	Dividenden	201	155	224	224
0.5 Treasury	914	Bespaarde Rente en renteresultaat	279	187	161	169
0.7 Algemene uitkeringen	921	Algemene uitkeringen	4 199	4 272	4 262	4 201
		BTW kostendekkende heffingen	268	360	360	403
0.7 Algemene uitkeringen	923	Deelfonds Sociaal Domein	1 415	1 603	1 631	1 631
0.62 OZB niet woningen	931	Onroerende zaak belasting gebruikers	204	154	154	191
0.61 OZB woningen	932	Onroerende zaak belasting eigenaren	1 201	1 114	1 251	1 265
0.64 Belastingen overig	933	Roerende woonruimte belasting	19	18	18	20
0.64 Belastingen overig	937	Hondenbelasting	31	30	36	37
0.64 Belastingen overig	938	Reclamebelasting	10	10	10	12
0.64 Belastingen overig	939	Precariobelasting	187	300	175	133
3.4 Economische promotie	935	Forensenbelasting	20	25	20	20
3.4 Economische promotie	936	Toeristenbelasting	157	75	180	180
		Totaal Baten	8 992	9 122	9 300	9 315
		Algemene dekkingsmiddelen	8 052	8 959	9 235	9 193

Toelichting kostentabel**Lasten**

940 Aan de hand van de jaarcijfers van de GBKZ is bepaald dat de stand van de voorziening dubieuze debiteuren belastingen verhoogd moet worden met € 37.500. Daarnaast is er ruim € 10.000 meer uitgeven aan advocaatkosten voor de afwikkeling van de zaak Spaarne Buiten met Volkels Wessels Stevin. Uiteindelijk is men tot een overeenkomst gekomen van een uitbetaling van € 275.000 in plaats van € 362.000; waarvoor een voorziening was opgenomen. Het resultaat was een vrijval van € 87.000. Bij de najaarsnota werd er nog verondersteld dat de vrijval € 94.000 zou zijn. Dit leidt hier tot een nadeel van € 7.000.

Baten

921 Er is een correctie geweest op de algemene uitkering voorgaande jaren t.b.v. € 46.000 negatief. De bijdrage voor versterking peuterspeelzalen t.b.v. € 18.101 dat is opgenomen in de algemene uitkering wordt hier verminderd en weer opgevoerd bij taakveld 4; functie 6.480.04.1.

BTW Het bedrag van de btw kostendekkende heffingen is € 43.000 hoger dan begroot doordat er meer investeringen m.b.t. riolering zijn gerealiseerd. De daarover berekende btw komt ten gunste van de exploitatie.

931 Er is ruim € 37.000 meer opbrengst binnen gekomen dan begroot. Dit betreft nog OZB over 2015.

932 De opbrengst OZB eigen woningen is ruim € 14.000 lager dan begroot wat gecompenseerd wordt door de OZB niet-woningen; hier is de opbrengst ruim € 28.000 hoger dan begroot.

939 De inkomsten precariobelasting zijn € 11.000 lager dan begroot. In 2016 zijn de invorderingskosten met betrekking tot Liander 2x opgenomen. Dat is gecorrigeerd in 2017 wat leidt tot ruim € 21.000 lagere inkomsten. Daarnaast is de som van de invorderingskosten in 2017 € 10.000 lager dan begroot.

Toevoeging/onttrekking reserves en / of voorzieningen

Algemene Dekkingsmiddelen	Toevoeging	Onttrekking	Reserve	
Jaarlijkse storting	10.000		Reserve automatisering	S
Storting boekjaar conform MOP 2013-2023	16.451		Reserve onderhoud gemeentelijke kapitaalgoederen/eigendommen	S
Invoering individueel keuzebudget (vakantieuitkering)		81.894	Algemene reserve vrij aanwendbaar	i
Belastingstelpost (eenmalig corrigeren)		200.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar	i
Kadernota resultaatcorrectie		100.000	Algemene reserve vrij aanwendbaar	i
Totaal	26.451	381.894		

Verstreckte kredieten

		BUDGET			WERKELIJK TOTAAL		
		Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves
Mid 17/006	Verbouwing Servicecentrum Halfweg	383.800	165.000	218.800	150.481		

Wat is gerealiseerd?**Dividend**

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening 2017
Dividend B.N.G.	50 000	100 000	102 976
Dividend De Meerlanden	23 000	41 760	41 222
Dividend Eneco	82 000	82 000	79 562
Totaal	155 000	223 760	223 760

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Onderstaande tabel is inclusief afvalstoffenheffing maar exclusief rioolheffing omdat heffingen waarvan de besteding gebonden is niet mogen worden opgenomen in dit overzicht. (BBV, artikel 8.5).

Omschrijving	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening 2017
Lokale heffingen	1 725 500	1 844 039	1 858 438
Kostendekkende heffingen (afval)	791 000	791 000	801 251
Algemene uitkering	4 272 465	4 262 279	4 200 833
Uitkering Sociaal Deelfonds	1 603 083	1 631 014	1 631 014
BTW kostendekkende heffingen	360 000	360 000	403 256
Dividend	155 000	223 760	223 760
Rente (bespaarde rente en overige rente)	214 955	188 312	196 046
Totaal	9 122 003	9 300 404	9 314 598

Overzicht Rentebaten en Rentelasten

	Begroot	Werkelijk
lasten:		
rente langlopende geldleningen	52 867	51 094
rente waarborgsommen	0	0
rente reserves/voorzieningen	124 313	139 741
afschrijvingen investeringsstaat	445 463	398 560
renteresultaat	63 143	12 634
	<u>685 785</u>	<u>602 028</u>
baten:		
rente kortlopend geld	10 000	261
Rente Beheerstaken	190 476	108 408
Afschr Beheerstaken	346 267	296 291
Rente KPLaatsen	39 846	39 756
Afschr Kplaatsen	99 196	102 269
kapitaallasten OHWerk	0	55 044
renteresultaat		
	<u>685 785</u>	<u>602 028</u>

Onvoorzien**Wat heeft het gekost?**

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
0.8 Overige baten en lasten	922	Algemene baten en lasten (onvoorzien)	-	35	-	
		Totaal Lasten	-	35	-	-
		Totaal Baten	-	-	-	-
		Onvoorzien	-	35	-	-

Toelichting kostentabel:**Lasten**

Geen afwijkingen hoger of lager dan € 10.000.

Baten

Geen afwijkingen hoger of lager dan € 10.000.

Overhead

Wat heeft het gekost?

Taak	Functie	Product	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017
0.4 Ondersteuning organisatie	002	Bestuursondersteuning (overhead)	349	420	420	542
0.4 Ondersteuning organisatie	201	Huisvesting	550	272	255	269
0.4 Ondersteuning organisatie	202	Automatisering	299	222	222	160
0.4 Ondersteuning organisatie	203	Administratie	460	303	278	267
0.4 Ondersteuning organisatie	204	Bodedienst, receptie, kantoorbenodigdheden	468	277	267	289
0.4 Ondersteuning organisatie	205	Postafhandeling, archief	254	148	148	131
0.4 Ondersteuning organisatie	206	Tractie	41	16	16	12
0.4 Ondersteuning organisatie	207	Personeelsbeleid	416	486	346	252
0.4 Ondersteuning organisatie	208	Gymnastiekonderwijs		-	-	
0.4 Ondersteuning organisatie	251	Afdeling Bestuursondersteuning en Bewoners	1.396	104	111	138
0.4 Ondersteuning organisatie	253	Afdeling Ruimte	1.811	55	212	223
0.4 Ondersteuning organisatie	255	Afdeling Middelen	1.072	2-	4	54-
Totaal Lasten			7.115	2.301	2.279	2.231
0.4 Ondersteuning organisatie	002	Bestuursondersteuning (overhead)	-			
0.4 Ondersteuning organisatie	201	Huisvesting	550			
0.4 Ondersteuning organisatie	202	Automatisering	299			
0.4 Ondersteuning organisatie	203	Administratie	460			
0.4 Ondersteuning organisatie	204	Bodedienst, receptie, kantoorbenodigdheden	468			
0.4 Ondersteuning organisatie	205	Postafhandeling, archief	254			
0.4 Ondersteuning organisatie	206	Tractie	41			
0.4 Ondersteuning organisatie	207	Personeelsbeleid	416			
0.4 Ondersteuning organisatie	208	Gymnastiekonderwijs				
0.4 Ondersteuning organisatie	251	Afdeling Bestuursondersteuning en Bewoners	1.396			
0.4 Ondersteuning organisatie	253	Afdeling Ruimte	1.811			2
0.4 Ondersteuning organisatie	255	Afdeling Middelen	1.072			
Totaal Baten			6.766	-	-	2
Overhead			349	2.301	2.279	2.229

Toelichting kostentabel:

Lasten

- 002 Er is € 36.000 meer aan ingeleend personeel en € 79.000 doorbelaste loonkosten besteed.
- 201 Er is € 14.000 aan doorbelaste loonkosten besteed. Onderhoud gebouwen heeft € 8.000 minder gekost.
- 202 Er is € 39.000 minder besteed aan de gemeenschappelijke regeling automatisering. Ook de overige kosten voor onderhoud en abonnement Gemnet zijn € 24.000 lager.
- 203 De doorbelaste loonkosten zijn € 6.000 lager dan begroot en de kosten voor de accountant waren € 4.000 lager dan begroot.
- 204 De kosten voor deze post zijn € 20.000 hoger doordat er een afkoopsom is betaald t.b.v. de beëindiging van het contract voor de printers.
- 205 De doorbelaste loonkosten zijn € 19.000 lager dan begroot.
- 207 De overige salarislasteren zijn € 25.000 lager doordat alleen de vakantie-uitkering 2016 hiervan af geboekt is. Verder waren er geen uitgaven. De post reis- en verblijfkosten woon-werkverkeer is circa € 25.000 lager dan begroot. De post uitkeringen voormalig personeel is € 13.000 lager, het budget voorziening in vacatures ad € 11.000 is niet besteed en aan geneeskundige controles is € 10.000 minder uitgegeven. Ook de doorbelaste loonkosten zijn € 11.000 lager uitgevallen.
- 251 Er is € 18.000 besteed aan inhuur personeel. Aan dienstreizen is € 12.000 meer besteed.

- 253 Aan dienstreizen is € 13.000 meer uitgegeven.
 255 De loonkosten zijn € 75.000 lager dan begroot, doordat er kosten konden worden doorbelast aan Haarlemmermeer. Aan dienstreizen is € 9.000 meer uitgegeven en aan opleidingen € 11.000.

Baten

Geen afwijkingen hoger of lager dan € 10.000.

Toevoeging/ onttrekking reserves en/of voorzieningen

Overhead	Toevoeging	Onttrekking	Reserve
Onttrekking i.v.m. opleidingen personeelsleden		5.000	Reserve opleidingen personeel
Totaal	0	5.000	

Toelichting

Vanaf 2017 is het conform de BBV-voorschriften verplicht de overhead apart in beeld te brengen. In 2016 is deze systematiek nog niet toegepast wat tot een vertekend beeld leidt wanneer deze jaren met elkaar vergeleken worden. In 2016 werden de kosten op de diverse kostenplaatsen geheel doorberekend aan de programma's.

2. PARAGRAFEN

In dit hoofdstuk worden de volgende (bij wet voorgeschreven) onderwerpen besproken.

- A. Lokale heffingen.**
- B. Weerstandsvermogen.**
- C. Onderhoud kapitaalgoederen.**
- D. Financiering.**
- E. Bedrijfsvoering.**
- F. Verbonden partijen.**
- G. Grondbeleid.**

Aan de paragrafen liggen Beleidsnota's ten grondslag voor de periode 2012 – 2016, die zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders d.d. 2 augustus 2011 en door de gemeenteraad op 8 november 2011 (bij de vaststelling van de Taakveldbegroting voor 2012).

A Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan:

- het beleid met betrekking tot de gemeentelijke heffingen;
- de inkomsten en uitgaven die hiermee gemoeid zijn;
- de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid.

In de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude worden de navolgende gemeentelijke belastingen geheven:

- afvalstoffenheffing;
- hondenbelasting;
- leges;
- (on)roerende zaak belastingen;
- precario rechten;
- reclamebelasting;
- rioolrechten;
- toeristenbelasting.

1. Het tarievenbeleid in 2017

Bij de begroting 2017 werd een stijging van de belastingtarieven voor 2017 vastgesteld op 2%.

Dit met uitzondering van:

- de hondenbelasting, waarvan de stijging is bepaald op € 2 per jaar;
- de OZB waarvan de tarieven reëel met 1% zouden stijgen d.w.z. de tariefstijging is 1% hoger ten opzichte van de waarde fluctuatie 2017 ten opzichte van 2016.

De belastingverordeningen 2017 werden door de gemeenteraad vastgesteld op 5 en 24 november 2017.

2. Onroerendezaakbelastingen 2017

Op basis van opbrengst	Begroting opbrengst 2017	Begroting na wijziging	Werkelijk opbrengst 2017
a. Eigenaren woningen en eigenaren niet woningen	1.114.000,00	1.251.000,00	1.265.072,83
b. Gebruikers niet woningen	154.000,00	154.000,00	191.360,22
Totaal	1.268.000,00	1.405.000,00	1.456.433,05

In 2015 is door B&W besloten een voorziening dubieuze debiteuren in te stellen ter hoogte van de openstaande debiteuren ouder dan twee jaar ten opzichte van het recente boekjaar. Eind 2017 is dit bedrag toegenomen, waardoor er € 37.500 extra aan de voorziening is toegevoegd voor het opvangen van de openstaande debiteuren. In totaal bedraagt de voorziening nu € 92.500.

3. Leges

De legestarieven 2017 zijn t.o.v. 2016 verhoogd met 2%. De raad heeft uitgesproken dat kostendekkende tarieven het uitgangspunt zijn.

Ten opzichte van de oorspronkelijke ramingen bedroegen de werkelijke opbrengsten van de belangrijkste legesonderdeel:

Legesonderdeel	Begroting opbrengst 2017	Begroting na wijziging	Werkelijk opbrengst 2017
Rij- en reisdocumenten	55.500	55.500	61.090
Huwelijken	25.000	25.000	16.840
Burgerlijke stand	7.500	7.500	5.383
APV	39.500	39.500	45.641
Wegen	15.000	40.000	50.625
Bouwleges	200.000	130.000	276.153
Totaal	342.500	297.500	455.733

4. Afvalstoffenheffing

Ook de tarieven van de afvalstoffenheffing stegen met 2%. De raad heeft uitgesproken dat kostendekkende tarieven uitgangspunt zijn. De tarieven voor 2017 werden vastgesteld op € 318 voor eenpersoonshuishoudens en € 347 voor meerpersoonshuishoudens. De oorspronkelijke opbrengstraming was € 791.000 en de gerealiseerde opbrengst is € 801.251.

Onderstaande tabel geeft een weergave van de baten en de lasten en de uiteindelijke kostendekkendheid.

Lasten afvalverwijdering	€	827 826
Lasten ongediertebestrijding	€	3 876
Lasten straatreiniging (helft)	€	58 288
Overhead	€	36 272
	€	<u>926 262</u>
Baten afvalstoffenheffing	€	801 251

Dekkingspercentage	87%
---------------------------	------------

5. Rioolrecht

Het basistarief bedroeg per aansluiting € 216 en het gebruikerstarief € 98 op basis van een waterverbruik van maximaal 500 m³. De inkomstenraming in de primitieve begroting bedroeg € 790.000. De werkelijke opbrengst € 839.553. Ook bij deze belastingsoort heeft de gemeenteraad uitgesproken kostendekkende tarieven na te streven.

Onderstaande tabel geeft een weergave van de baten en de lasten en de uiteindelijke kostendekkendheid.

Lasten riolering	€	692 601
Lasten straatreiniging (helft)	€	58 288
Overhead	€	108 084
	€	<u>858 973</u>
Baten rioolheffing	€	839 553

Dekkingspercentage	98%
---------------------------	------------

6. Kwijtschelding

Voor mensen met een laag inkomen bestaat de mogelijkheid te verzoeken om een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Deze verzoeken worden toegestaan wanneer uit de toetsing door Gemeentebelastingen Kennemerland – Zuid blijkt te worden voldaan aan de voorwaarden als genoemd in de Invorderingswet en aan de voorwaarden die zijn gesteld door de gemeenteraad bij de gemeentelijke kwijtscheldingsregeling. Over 2017 werd € 29.879 aan opgelegde belastingaanslagen (afvalstoffenheffing, hondenbelasting en rioolrechten) kwijtgescholden. Bijstand cliënten krijgen zonder eigen inspanning kwijtschelding van belastingen (na overleg tussen Gemeente Belastingen Kennemerland Zuid en de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken).

Overzicht verschillende inkomsten (belastingen en leges)

Belastingsoort	Werkelijk opbrengst 2016	Begroting opbrengst 2017	Begroting na wijziging	Werkelijk opbrengst 2017
OZB	1.405.758	1.268.000	1.405.000	1.456.433
RZB	18.809	17.500	17.500	20.258
Rioolrechten	796.549	790.000	790.000	839.553
Afvalstoffenheffing	772.517	791.000	791.000	801.251
Toeristenbelasting	157.013	75.000	180.124	180.124
Reclamebelasting	10.207	10.000	10.000	12.103
Hondenbelasting	31.395	30.000	36.415	36.829
Precariobelasting	161.635	290.000	165.000	153.798
Forensenbelasting	20.000	20.000	20.001	20.002
Totaal	3.373.882	3.291.500	3.415.040	3.520.351

B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf wordt over het jaar 2017 een indruk gegeven van de mate waarin de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude in staat was om tegenvallers op de korte termijn en de langere termijn op te kunnen vangen. Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit en anderzijds van de risico's die worden gelopen.

1. Middelen weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn:

- Het budget voor onvoorziene uitgaven (in de begroting) tot een bedrag van (afgerond) € 4,50 per inwoner;
Voor 2017 was daarvoor een bedrag geraamd van € 25.000.
- De onbenutte belastingcapaciteit;
Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het om de eigen inkomsten van de gemeente voor zover deze niet al "maximaal" of kostendekkend zijn.
- De algemene reserve.
Een eventueel vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve.
- Stille reserves.
Gemeenten moeten gebouwen, aandelen en andere bezittingen op de balans zetten voor de aankoopwaarde. De werkelijke waarde kan echter hoger zijn. Het verschil tussen de boekwaarde en de werkelijke waarde is de stille reserve.

2. De algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve vrij aanwendbaar bedroeg per 1 januari 2017: € 2.922.260

Mutaties 2017

Af: Resultaat 2016:	€ 18.878 -/-	
Verminderingen:	€ 1.470.393 -/-	
Saldo verminderingen:		€ 1.489.271-/-
Saldo van de algemene reserve vrij aanwendbaar per 31 december 2017:		<u>€ 1.432.989</u>

Afname van de Algemene Reserve komt omdat er in 2017 kredieten beschikbaar zijn gesteld voor Hartje Spaarndam, IKC, en N200. Hiervan moest de dekking gevonden worden in de Algemene Reserve.

Schematisch kan het verloop van de algemene reserve vrij aanwendbaar over de laatste jaren als volgt worden weergegeven:

Saldo algemene reserve vrij aanwendbaar op 31 december:

2015	€ 2.715.052
2016	€ 2.922.258
2017	€ 1.432.989

De algemene reserve niet – vrij aanwendbaar bedroeg per 31-12-2017: € 900.000.

3. Bestemmingsreserves

Het saldo van de bestemmingsreserves bedroeg per 1 januari 2017: € 4.397.803

Mutaties 2017

Bij: Resultaat 2016: € 80.483
 Vermeerderingen: € 775.435
 Af: Verminderingen: € 595.818 -/-

Saldo vermeerderingen en verminderingen: € 260.100

Saldo van de bestemmingsreserves per 31 december 2017: € 4.657.903

4. Overzicht stille reserves.**Onroerend goed in eigendom (1 januari 2017)**

Omschrijving onroerend goed	Adres	Plaats	Boekwaarde per 01-01-2017	Waarde peildatum per 01-01-2016
Stompe Toren	Kerkweg 26	Spaarwoude		vrijgesteld
Complex Onstr/A'damsesstrweg	A'damschestraatweg 30/32	Halfweg	118 000	44 000
OBS Margrietschool	Oranje Nassaustraat 7	Halfweg	200 000	333 000
Peuterspeelzaal Humpie Dumpie	Haarlemmermeerstraat 2	Halfweg	19 165	127 000
Erfpachtgronden, openb. gr.	Houtrakkerweg 60	Halfweg	68 000	56 000
	Houtrakkerweg 40	Halfweg		13 000
	Houtrakkerweg 44	Halfweg		7 000
	Houtrakkerweg 46	Halfweg		8 000
	Houtrakkerweg 50	Halfweg		20 000
	Houtrakkerweg 54	Halfweg		11 000
	Houtrakkerweg 58	Halfweg		31 000
	Kanaalweg 58	Halfweg		56 000
	Bauduinlaan 3	Halfweg		6 000
	Bauduinlaan 5	Halfweg		8 000
	Bauduinlaan 11	Halfweg		24 000
	Bauduinlaan 13	Halfweg		8 000
	Bauduinlaan 15	Halfweg		9 000
	Bauduinlaan 17	Halfweg		8 000
	Raadhuis	Haarlemmerstraatweg 51	Halfweg	2 076 928
Parkeerterrein	Haarlemmerstraatweg 183	Haarlemmerliede		244 000
Gemeentewerken	T. van Berkhoutweg 3	Halfweg	173 410	868 000
Brandweerstalling	Ringweg 40	Spaarndam	69 622	134 000
Winkelcentrum Spaarndam-Oost	Dr. W. Nijestraat 75 t/m 85	Spaarndam	563 076	661 000
Grond tankstation	Oude Haarlemmerstraatweg 5	Halfweg		560 000
Woning	Noordzeekanaalweg 4	Spaarndam	361 876	469 000
Voetbalvelden + opstal	Ringweg 12a	Spaarndam		752 000
Niet-woning	Ringweg 40	Spaarndam		134 000
Niet-woning	Ringweg 42	Spaarndam		411 000
Gronden te Spaarndam	Openbaar groen	Spaarndam	126 456	vrijgesteld
Landerijen	Rottewegje	Haarlemmerliede	53 000	vrijgesteld
		Boekwaarde	3 829 532	8 434 000
		Stille reserve		4 604 468

5. Risico's.

5.1 Garantstellingen.

Het gaat hier om garantstellingen voor zowel de particuliere woningbouw als voor verenigingen en instellingen. Bij de particuliere woningbouw wordt garantie verleend door de NHG, waarbij de gemeente een achtervangfunctie vervult. Het bedrag waarvoor de gemeente garant staat bedraagt afgerond € 2,4 miljoen (totaal ten behoeve van particuliere woningbouw en voor verenigingen en stichtingen). Bij betalingsmoeilijkheden kan de gemeente aangesproken worden tot een maximum van dat afgeronde bedrag. Echter wanneer de gemeente aangesproken zal worden op de garantiestelling, dan zal dat slechts voor een klein gedeelte van voornoemd bedrag zijn. Ook in 2017 is de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude niet aangesproken op tekorten op dit punt. Risico: laag.

5.2 Aansprakelijkheid.

1. Publiekrechtelijk handelen.

De gemeente loopt risico's bij de afgifte van vergunningen en de gevolgen daarbij voor de aanvragers en derden. Op dit moment zijn er geen lopende zaken, waaruit grote claims zijn te verwachten.

2. Civielrechtelijke zaken.

De gemeente of een bestuurder kan ook individueel aansprakelijk gesteld worden voor haar privaatrechtelijk handelen. Op dit moment zijn er geen lopende zaken. Risico: laag.

5.3 Wet ketenaansprakelijkheid

De gemeente kan als opdrachtgever van uit te voeren (grote) werken aansprakelijk worden gesteld voor niet door aannemers afgedragen belastingen en premies die samenhangen met de door deze aannemers aan de gemeente in rekening gebrachte bedragen. Dit zal zich voornamelijk kunnen voordoen in geval van faillissement van een aannemer. Het risico van deze aansprakelijkheid wordt beperkt door bij het verstrekken van belangrijke opdrachten te kiezen voor (financieel) goed bekend staande bedrijven. In 2017 was geen sprake van een aansprakelijkheidsstelling. Risico: laag.

5.4 Investerings.

In het recente verleden zijn er een aantal voorzieningen omgezet naar reserves. Eind 2015 is een nota reserves en voorzieningen door de gemeenteraad vastgesteld waardoor een actualisatie van de reserves en voorzieningen heeft plaatsgevonden. Deze reserves vangen voor een groot deel de te maken investeringen op. De kapitaallasten (rente en afschrijving) van de vervangingsinvesteringen zullen dan in de begroting worden opgenomen. Risico: laag.

5.5 Nieuwe wettelijke eisen.

Het Kabinet neemt regelmatig beslissingen die gevolgen hebben voor de werkwijze van een gemeente. Van diezelfde gemeenten wordt dan altijd binnen een afzienbare tijd verwacht dat gemeenten deze nieuwe wettelijke eisen inpassen in de administratieve organisatie. Met ingang van 2015 zijn de drie decentralisaties voor het sociale domein naar de gemeenten gekomen. De uitvoering van deze regelingen wordt in samenwerking met de IASZ uitgevoerd en verloopt nog niet geheel optimaal. Risico: hoog.

5.6 Beheersplannen.

Het Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2015-2019 is in de loop van 2015 opnieuw vastgesteld. Beheersplannen dienen ter onderbouwing van de betreffende reserve of voorziening, en zijn ook belangrijke instrumenten voor de begroting en de meerjarenraming. Risico: laag.

5.7 Openeinderegelingen.

De uitvoering van openeinderegelingen zoals: de Wet Werk en Bijstand, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet. Aan de uitvoering van deze taken kleven financiële risico's omdat de toegekende budgetten meestal niet toereikend zijn om alle kosten te dekken. Hier zal actief en duidelijk risicomanagement gevoerd moeten worden. Risico: gemiddeld.

5.8 Werkgeversrisico's.

Als werkgever loopt de gemeente de gebruikelijk werkgeversrisico's. Zo kunnen een sterk oplopend ziekteverzuim en/of uitstroom naar de WAO leiden tot grote financiële consequenties. Daarnaast is de gemeente eigen risicodragers met betrekking tot de kosten van de wachtgeldregelingen voor ambtenaren en bestuurders. Naast de risico's op grond van de bestaande regelingen, is er het risico van kosten die voortvloeien uit wijzigingen in de wet- en regelgeving. Risico: laag.

5.9 Brandweer en rampenbestrijding.

Alle brandweerpersoneel, inclusief de vrijwilligers zijn overgegaan naar de Veiligheidsregie Kennemerland (VRK). Dat geldt ook voor de brandweerkazerne Halfweg en het materiaal en het materieel van de voormalige Vrijwillige Brandweer. Alleen de brandweergarage Spaarndam valt nog direct onder de (financiële) gemeentelijke verantwoordelijkheid. De jaarrekening van de VRK laat zien dat zij een positief rekeningresultaat hebben en een gezond eigen vermogen. Risico: geen tot laag.

5.10 Polanenpark

We zijn voor 20% aandeelhouder in de ontwikkeling van het Polanenpark. De meest recente managementrapportages laten zien dat deze ontwikkeling voortvarend en winstgevend wordt uitgevoerd. Risico: laag.

5.11 Leges en heffingen

Vanwege bezwaar- en beroepsprocedures tegen opgelegde aanslagen lopen we risico dat deze niet inbaar zijn. Risico: laag tot gemiddeld

Totaaloverzicht risicobalans

Risico's:		Weerstandsvermogen	
Eenmalige risico's hoog	600	Algemene reserve vrij	1 433
Eenmalige risico's middel	600	Reserve nieuw beleid	1 756
Totaal eenmalige risico's:	<u>1 200</u>	Totaal incidentele weerstand	<u>3 189</u>
Ratio weerstandsvermogen	2.7		
Structurele risico's hoog	200	Algemene reserve niet vrij	900
Structurele risico's middel	1 000	Stelpost onvoorzien	25
		Flexibiliteit in de begroting	-
Totale structurele risico's:	<u>1 200</u>	Totaal structurele weerstand	<u>925</u>
Ratio weerstandsvermogen	0.8		
Totaal risico's hoog	800		
Totaal risico's middel	1 600		
Totaal risico's laag	<u>1 630</u>		
Totaal generaal:	<u>4 030</u>	Totale weerstandscapaciteit	<u>4 114</u>
Ratio weerstandsvermogen	1.02		

Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de ratio weerstandsvermogen verder gedaald maar nog wel steeds voldoende. Dit komt door de verdere afname van de algemene reserves. Deze zijn ingezet voor investeringen die nog gerealiseerd dienen te worden voordat we gaan fuseren.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen	Betekenis
>2	Uitstekend
1,4 > x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 > x < 1,4	Voldoende
0,8 > x < 1,0	Matig
0,6 > x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Nieuwe kengetallen

Vanaf de begroting 2016 worden er vijf financiële kengetallen toegevoegd aan deze paragraaf, conform de voorschriften van de BBV. De kengetallen moeten samen met de beoordeling op eenvoudige wijze inzicht verschaffen over de financiële positie van de gemeente.

1a. De netto schuldquote

Deze weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote is 4% lager dan waar bij de begroting 2017 rekening mee was gehouden maar aanzienlijk hoger dan 2016. De toename wordt is (evenals in 2016) veroorzaakt door de veel lagere stand van de uitzettingen < 1 jaar. Deze bevatten uitgezette gelden bij het Rijk via schatkistbankieren. Deze zijn sterk afgenomen door de uitgaven m.b.t. alle projecten.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A Vaste schulden	4 648 507	4 503 000	4 655 484
B Netto vlottende schuld	1 187 005	1 289 035	2 630 911
C Overlopende passiva	1 655 333	1 235 000	1 788 508
	7 490 845	7 027 035	9 074 903
D Financiële activa	500 000	500 000	500 000
E Uitzettingen < 1 jaar	3 682 927	500 000	2 386 347
F Liquide middelen	439 468	295 000	330 643
G Overlopende activa	575 263	520 000	917 906
	5 197 658	1 815 000	4 134 896
H Totale baten exploitatie	12 263 122	11 651 000	12 121 421
1a. Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	19%	45%	41%

1b. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Deze geeft inzage in hoeverre er sprake is van het doorlenen van gelden en de invloed op de schuldenlast. Voor Haarlemmerliede betekent dit dat wanneer er geen gelden doorgeleend zouden zijn de schuldquote lager zou zijn. Hier zie je een vergelijkbaar beeld als bij de bovenstaande tabel. Ook hier wordt dit veroorzaakt door de lagere stand van de uitzettingen < 1jaar.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A Vaste schulden	4 648 507	4 503 000	4 655 484
B Netto vlottende schuld	1 187 005	1 289 035	2 630 911
C Overlopende passiva	1 655 333	1 235 000	1 788 508
	7 490 845	7 027 035	9 074 903
D Financiële activa	1 823 219	2 185 000	1 811 923
E Uitzettingen < 1 jaar	3 682 927	500 000	2 386 347
F Liquide middelen	439 468	295 000	330 643
G Overlopende activa	575 263	520 000	917 906
	6 520 877	3 500 000	5 446 819
H Totale baten exploitatie	12 263 122	11 651 000	12 121 421
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	8%	30%	30%

2. De solvabiliteit

Deze geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit is hoog in Haarlemmerliede. Wel is deze ten opzichte van rekening 2016 en ten opzichte van de begroting 2017 afgenomen.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A Eigen vermogen	8 220 063	6 393 701	6 990 891
B Balanstotaal	15 772 712	13 421 196	16 809 292
2 Solvabiliteit (A/B) x 100%	52%	48%	42%

3. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. In geval van Haarlemmerliede is er in 2017 weer een grondexploitatie geopend. Ten opzichten van de totale exploitatie zijn de uitgaven nog verwaarloosbaar.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-	-
B Bouwgronden in exploitatie	-	-	151 443
	-	-	151 443
C Totale baten exploitatie	12 263 122	11 651 000	12 228 619
3 Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	0%	0%	1%

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten en baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Per taakveld zijn de incidentele baten en lasten meerjarig aangegeven. De cijfers van onderstaande tabel geven aan dat de rekening en begroting structureel niet sluitend zijn geweest in 2017.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A Totale structurele lasten	11 250 104	11 655 000	11 227 170
B Totale structurele baten	11 257 013	11 013 500	10 583 772
	6 910	-641 500	-643 398
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	131 817	366 000	452 000
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	212 833	172 136	322 984
	81 016	-193 864	-129 016
Saldo structureel	87 926	-835 364	-772 414
E Totale baten exploitatie	12 263 122	11 651 000	12 228 619
4 Structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$	1%	-7%	-6%

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingcapaciteit te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Haarlemmerliede komt boven het landelijk gemiddelde met woonlasten.

De gemiddelde woonlasten zijn berekende voor een woning met een waarde van € 200.000.

	rekening 2016	begroting 2017	rekening 2017
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	243	268	268
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	296	216	216
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	326	347	347
D (Eventuele) heffingskorting	pm	pm	pm
E Totale woonlasten voor gezin	865	831	831
F F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin	704	723	723
5 Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor $(E/F) \times 100\%$	123%	115%	115%

C Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt een indruk gegeven van het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen. De navolgende onderdelen komen aan de orde:

1. Wegen en openbare verlichting
2. Openbaar groen en speelvoorzieningen
3. Riolering en water
4. Gebouwen

1. Wegen en openbare verlichting

Wegen

In 2015 is het Wegenbeheersplan opgesteld door Arcadis en door de raad vastgesteld. Verschillende onderzoeken hebben inzicht gegeven in de staat van onderhoud van de wegen en de bijbehorende kosten om de wegen op een aanvaardbaar onderhoudsniveau te brengen en te houden. Uit de eindrapportage blijkt dat er veel meer geld per jaar voor groot onderhoud dient te worden gereserveerd voor de komende periode 2015-2019. De raad heeft aan de hand van de nota reserves en voorzieningen besloten om meer geld toe te bedelen aan de reserve onderhoud wegen. Het uitvoeringstaakveld wegen en riolering zal om kosten te besparen op elkaar worden afgestemd.

Het wegenareaal is niet verder toegenomen ten opzichte van de voorgaande jaren.

Voor het wegenonderhoud is er via Stichting Rijk een gezamenlijke aanbesteding met drie andere gemeenten geweest voor de jaren 2016 en 2017. Er wordt voor het jaar 2018 gebruik gemaakt van de optie om nog één jaar met deze aannemers (gesloten en open verharding) verder te gaan.

Voor klein en regulier onderhoud wordt jaarlijks een taakveld opgesteld en wordt gefinancierd uit het beschikbare wegenfonds. Het fonds is de afgelopen jaren toereikend gebleken.

Vanwege de verkeersveiligheid zijn er noodzakelijke reparaties verricht aan de Zijkanaal F Westzijde, Kerkweg, Houtrakkerweg en de Groeneweg.

Het wegdek van de Hoge Spaarndammerdijk, een belangrijke verbinding tussen Halfweg en Spaarndam, is aan een structurele onderhoudsbeurt toe en blijft de aandacht vragen.

Per 1-1-2017 is de dijk definitief afgewaardeerd door het Hoogheemraadschap van Rijnland van een primaire dijk tot een regionale dijk. Deze beslissing is nu aanleiding om de functie van de weg op de dijk ter discussie te stellen. Vanwege de verkeersveiligheid zal een gedeelte in de loop van 2018 uit noodzaak worden gerenoveerd.

De uitvoering van het opknappen van het fietspad langs Zijkanaal C (met name belijning) is in 2017 verder ter hand genomen. Tevens zijn er door Tennet reparaties verricht aan het wegdek van de Inlaagpolder en de Oude Notweg.

Openbare Verlichting

In 2017 zijn 150 stuks lichtmasten vervangen, inclusief ledarmatuur. Hiermee is de meerjarenplanning van vervangingen 2017, 2018 en 2019 in één keer uitgevoerd. Langs de haarlemmerstraatweg zijn lichtmasten met ledarmaturen geplaatst voor de snelfietsroute Amsterdam-Haarlem. Dit is deels met subsidie uitgevoerd. Verder is het Pontplein aangepast naar ledverlichting.

Het correctief onderhoudscontract is naar Dynniq gegaan. Zij zijn tevens de partij die het onderhoud verrichten in de gemeente Haarlemmeer.

2. Openbaar groen en speelvoorzieningen

Openbaar groen

Het onderhoud van het openbare groen komt ten laste van de begroting. Het onderhoudswerk is opgedeeld in drie percelen. Een perceel voor de eigen buitendienst en de andere twee percelen voor Paswerk (Spaarndam, Halfweg en Haarlemmerliede). Er is op diverse plekken binnen de gemeente groenrenovatie uitgevoerd. Hiervoor is met name gekeken naar vaste planten met kleur.

Het Groenbeheerplan is opgesteld en ingestemd. In 2017 is het groenonderhoud met name gericht op regulier onderhoud kwaliteitsniveau B door Paswerk en zijn de voorbereidingen getroffen om het onderhoud samen te laten smelten met gemeente Haarlemmermeer.

Speelvoorzieningen

In 2016 zijn diverse speellocaties gerenoveerd. In 2017 wordt gekeken of de inspectie en onderhoud onder gebracht kan worden bij de gemeente Haarlemmermeer.

3. Riolering en water

Vrijverval riool.

In 2015 zijn alle vrijverval riolen ouder dan 30 jaar gereinigd en geïnspecteerd. Met dit beeld is een maatregelenplan opgesteld. Tevens zijn er meerdere projecten opgestart die invloed hebben op het maatregelenplan. Te weten [A] "Afkoppelplan Spaarndam", [B] "afkoppelen Kanaalweg in combinatie met vervangen gemaal Kanaalweg", [C] opstellen maatregelen "Oranje Nassaustraat", [D] Drainage, [E] huisaansluitingen, [F] Veermolenweg.

Project [A] "Afkoppelen Spaarndam"

Is als plan ter voorbereiding, omdat dit een verwachte doorlooptijd betreft van circa 10 jaar. In 2016 is een studie opgestart om de "Stedenbouwkundige Visie" helder te krijgen voor Spaarndam wat onder andere de integrale aanpak (wegen, riool, openbaar groen en openbare verlichting) en de maatregelen met betrekking tot klimaat-bestendigheid in één rapport moet samenvatten. Door de fusie wordt er in 2017 samenwerking met de gemeente Haarlemmermeer gezocht.

Project [B] "Afkoppelen Kanaalweg i.c.m. vervangen gemaal Kanaalweg"

Is begin 2016 in de raad besproken en ingestemd. De bestekwerkzaamheden, aanbesteding en uitvoering staan gepland in tweede helft van 2017.

Project [C] "Opstellen maatregelen Oranje Nassaustraat"

Betreffen maatregelen die voortkomen uit de inspecties van 2015. De bestekwerkzaamheden, aanbesteding en uitvoering staan gepland in tweede helft 2017. Hierin is de koppeling met het IKC een aandachtspunt.

Project [D] "Drainage"

Het drainagesysteem is gereinigd en geïnspecteerd. Uit de inspectie is gebleken dat dit beter kan functioneren door het uitvoeren van een aantal ingrepen. Deze zijn in 2018 gepland.

Project [E] "Huisaansluitingen"

Sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het deel van de huisaansluiting in het openbare gebied door instemming van de Verordening Huisaansluitingen. In 2017 zijn er veel verstoppingen in de huisaansluiting verholpen in het openbare gebied.

Project [F] "Veermolenweg"

Door herhaaldelijke meldingen van verstoppingen en slecht weglappend vuilwater in de Veermolenweg, is het bestaande stelsel vervangen door een grotere diameter en gelijk beter op afschot. Sinds de ontwikkeling en de oplevering van het plan heeft stelsel nooit echt goed gewerkt.

Drukriool.

De woonarken aan de Zijkanaal C weg zijn aangesloten op het riool.

Jaarlijks worden onze gemalen geïnspecteerd. Uit het inspectierapport volgt een maatregelenadvies.

Een aantal hoofdgemalen staat op de nominatie als "eindemaal" beschouwd te worden. Samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, wordt onderzocht of en onder welke voorwaarden deze gemalen overgenomen kunnen worden door het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Beleid riolering

In 2015 is het GRP2015-2020 opgesteld en ingestemd. Hierin is een planning opgenomen van alle werkzaamheden die op gebied van riolering nodig zijn, inclusief opstellen van beleid, onderzoeken en dergelijke. Onderdeel is bijvoorbeeld ook het opstellen van een Waterloket. Deze wordt in het samenwerkingsverband in de werkgroep "Samenwerken in de waterketen" uitgewerkt en opgesteld. In 2017 is het Hemelwaterbeleid opgesteld en ingestemd.

Water

De gemeente heeft geen waterpartijen van enige omvang in eigendom, maar is uiteraard wel onderhoudsplichtige van een deel van de sloten en vijvers in de gemeente. Mede ten behoeve van een goede afwatering en leefomgeving vindt jaarlijks onderhoud plaats.

4. Gebouwen

Onderhoud schoolgebouwen

De gemeente is eigenaar van verschillende noodlokalen bij de drie basisscholen in Halfweg. Het onderhoud van deze lokalen is voor rekening van de gemeente. De planning van de werkzaamheden en de daarbij begrote kosten zijn opgenomen in het Meerjaren Onderhoudsplan 2013-2023.

De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud aan de reguliere schoolgebouwen is per 1 januari 2015 overgedragen aan de schoolbesturen. Dat wil zeggen dat alle buitenonderhoudskosten niet langer voor rekening van de gemeente komen maar voor rekening van de schoolbesturen. Kosten van nieuwbouw en uitbreiding blijven voor rekening van de gemeente. Evenals de kosten van achterstallig onderhoud. Daarvan is bij geen van de vijf basisscholen in de gemeente sprake.

Onderhoud van gymaccommodaties blijven ook voor rekening van de gemeente. Al jaren is bekend dat de gymzaal bij de Sint Jozefschool in Halfweg dringend aan onderhoud toe is. Een beslissing daarover is aangehouden in afwachting van de komst van een nieuwe unilocatie. Mocht nieuwbouw niet doorgaan dan zal de gymzaal grondig moeten worden aangepakt. De kosten daarvan zijn dan voor de gemeente.

De gemeente heeft de volgende gebouwen in eigendom:

In Halfweg

- Het gemeentehuis; de restauratie is in 2006 afgerond. De uitbreiding in het kader van de concentratie van de ambtelijke dienst is in 2011 gerealiseerd m.b.t. de kantoren en de wachtruimte voor de buitendienst. De wachtruimte is nog niet in gebruik en is in 2012 en 2013 tijdelijk gebruikt als sorteerruimte i.v.m. digitaliseren bouwarchief. In 2013 is de cv-ketel vervangen en in 2014 zijn de vloeren op de 1ste verdieping van het monumentale gedeelte gelakt. Verder is de pomp van de warmtepomp onder garantie vervangen. Wij hebben hier alleen arbeidskosten en de huur voor de kraan voor betaald. In 2017 heeft er onderhoud onder garantie aan de bron plaatsgevonden. De warmtepomp is werkend opgeleverd en er is een verlengde garantie afgedwongen.
- Sectorpark (Teding van Berkhoutweg 3);
Aangezien de gemeente dit complex wil herbestemmen vindt alleen onderhoud in het kader van tijdelijke instandhouding plaats.
In december 2013 is het pand op antikraak-basis verhuurd aan een medewerker Burgerzaken. Om dit pand geschikt te maken voor bewoning, is in december '13/januari '14 een doucheruimte gecreëerd.

De werkplaats en het opslagterrein worden nog gebruikt door de buitendienst i.v.m. het ontbreken van voertuigstalling en buitenopslag elders, dit gebruik wordt in januari 2018 beëindigd.

- 2 lokalen van de Margrietschool (vm. kleuterschool en peuterspeelplaats);
- Het gebouw verkeert in redelijke staat van onderhoud. Regulier onderhoud vindt plaats. De lokalen worden gehandhaafd in afwachting van nieuwbouw.
- 1 noodlokaal bij de Jozefschool;
Het schoolbestuur heeft aangegeven dit gebouw niet meer nodig te hebben. Het gebouw is in 2017 verkocht.
- 2 noodlokalen bij Halverwegeschool:
Het gebouw verkeert in redelijke staat van onderhoud. Regulier onderhoud vindt plaats.
- Brandweerkazerne (Beatrixstraat);
De nieuwe kazerne in Halfweg is eind 2013 opgeleverd. De onderhoudskosten worden verdeeld tussen Haarlemmermeer en Haarlemmerliede. Omdat het nieuwbouw betreft zal er pas in 2020 groot onderhoud plaats moeten vinden.
- Gebouw kinderopvang (Haarlemmermeerstraat 2);
Het gebouw verkeert in een redelijke staat van onderhoud.
Buitenschilderwerk heeft plaatsgevonden in 2012. In 2014 hebben we een lekkage aan het dak en de zonwering hersteld. In 2015 is het hekwerk vervangen. In 2017 heeft schilderwerk plaatsgevonden.

In Spaarndam

- Brandweergarage aan de Ringweg.
Het gebouw verkeert in goede staat. Het regulier onderhoud vindt plaats. De kazerne zal echter wel moeten voldoen aan de Arbo eisen. De brandweer heeft hiervoor een plan van aanpak ingediend en zijn in 2014 gestart met de interne verbouwing. In combinatie met de verbouwing is ook de cv-ketel vervangen. In 2015 is het pand geschilderd. In 2017 is de volgende fase van het “arboproof” maken van de kazerne afgerond.
- Winkelcentrum aan de dr. W. Nijestraat.
De nutsvoorzieningen van de lege winkels zijn afgekoppeld. In afwachting van de realisering van een nieuw winkelcentrum elders in het dorp, wordt onderhoud verricht in het kader van tijdelijke instandhouding. In 2013 is er houtrot hersteld, zijn de voor- en zijgevel geschilderd en is de cv-ketel van de bakker vervangen. Om vandalisme te voorkomen zijn er in 2014 in alle leegstaande panden gordijnen aan de voorgevel aangebracht. De grootste kostenpost is en blijft nog steeds het herstellen van schades door vandalisme.
- De ondergrond van de sporthal bij het Dorpscentrum is eigendom van de gemeente.
De hal is op basis van een recht van opstel/erfpacht gebouwd door de Stichting Dorpscentrum Spaarndam.
- Dubbel woonhuis Noordzeekanaalweg.

Spaarnwoude

Stompe Toren

De Kerk Stompe Toren is eigendom van de gemeente. De gemeente laat jaarlijks een rapportage opstellen van de staat van onderhoud door de Monumentenwacht. Het dagelijks beheer en onderhoud wordt uitgevoerd door de Stichting Vrienden van de Stompe Toren.

D Financiering

1. Algemeen

In de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden.

De Wet Fido definieert de treasuryfunctie als volgt:

“Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's”.

2. Beleid

Het beleid van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurystatuut. Het statuut is door de raad vastgesteld in de vergadering van 13 december 2005.

De belangrijkste punten van het statuut, naast de voorschriften uit hoofde van de Wet Fido, zijn:

- bij het aantrekken van langlopende geldleningen wordt bij minimaal twee instellingen een offerte aangevraagd;
- de gemeente mag slechts leningen of garanties verstrekken uit hoofde van de “publieke taak”. Hierbij dient vooraf advies ingewonnen te worden door de afdeling middelen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij.

Opgemerkt wordt dat de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) de hoogst mogelijke rating heeft (triple A). Op grond van bepalingen in de Wet Fido moet een partij waarmee de gemeente transacties aangaat, minimaal voldoen aan de laagste rating: single A. Onze relatie heeft dus een hoge mate van kredietwaardigheid. Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft gekozen voor een laag risicoprofiel.

3. Ontwikkelingen rente

De korte rente (looptijd korter dan 1 jaar) en de lange rente (looptijd langer dan 1 jaar) waren in 2017 onveranderd laag. De 3 maandstermijn deposito staat momenteel < 1%.

4. Gerealiseerde acties 2017

Uitzetten van tijdelijk overtollige liquide middelen gebeurt alleen bij een partij met een hoge mate van kredietwaardigheid (BNG). Aangezien de rente hierop momenteel zeer laag (zoals hierboven beschreven) ligt is ervoor gekozen deze gelden niet vast te zetten in 2017.

5. Schatkist bankieren

Vanaf 15 december 2013 is er een wettelijk verplichte deelname aan het zgn. “schatkistbankieren”.

Deze wet eist dat decentrale overheden hun tijdelijk overtollige financiële middelen, boven een drempelwaarde van 0,75% van hun begrotingstotaal, dienen te storten op een rekening courant overeenkomst met de Staat der Nederlanden. In de praktijk is hiervoor een aparte rekening courant geopend bij de Bank van Nederlandse Gemeenten die de uitvoering van deze wet vervolgens automatisch verzorgd door het banksaldo af te romen indien dat nodig is. Deze wet betekent dat overtollige middelen niet meer bij andere (bank)instellingen mogen worden uitgezet. De decentrale overheden w.o. de gemeenten ontvangen een rentevergoeding van het Rijk die een fractie beneden de normale marktrente ligt.

Overigens is het wel mogelijk geld te lenen aan andere gemeenten, die daaraan behoefte hebben.

Omdat dit slechts leidt tot een beperkt rentevoordeel en het risico dat niet over de gelden kan worden beschikt wanneer daaraan behoefte bestaat, heeft dat niet de voorkeur.

Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft de eerste 3 kwartalen van 2017 niet voldaan aan de eis om onder het drempelbedrag te blijven. Dit komt doordat het drempelbedrag een percentage is van de begrote lasten, in ons geval € 250.000. Wanneer er een samenloop van een aantal grote betalingen is, zoals bijvoorbeeld voor investeringen en salarissen dient er voldoende saldo op de reguliere betaalrekening.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2017					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	303	451	406	225
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	-	25
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	53	201	156	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	10 000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	10 000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	27 298	41 047	37 375	20 743
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	303	451	406	225

6. Kasgeldlimiet

Het opnemen van kasgeldleningen of (langlopende) geldleningen was in 2017 niet noodzakelijk. De kasgeldlimiet over het afgelopen jaar bedraagt € 1.067.175 (afgerond). Zoals de volgende staat laat zien zijn er in 2017 voldoende liquide middelen aanwezig waardoor de gemeente ruim onder de limiet blijft:

BNG	124 405
Schatkist bankieren	290 408
Postbank	9 898
Rabobank	340
Legeskas	1 186
Postbank Burgerzaken	334
Rabobank Beleggersre	16 690
Totaal	443 261
Kasgeldlimiet	1 067 175
Liquiditeitspositie	1 510 436

E Bedrijfsvoering

Samenvoeging met Haarlemmermeer.

Er zijn zeven gemeenten benaderd (Amsterdam, Bloemendaal, Heemstede, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zaanstad) waarvan waren er zes geïnteresseerd. Na een zorgvuldig fusiekeuzeproces is gekozen voor de gemeente Haarlemmermeer als meest gereede fusiepartner. Gebleken is dat ook de provincie Noord-Holland (bestuurlijk én ambtelijk) over dit proces uiterst tevreden is; vooral ten aanzien van de door onze gemeente vervulde regierol.

Op 13 december 2016 hebben beide gemeenteraden unaniem het herindelingsontwerp 'nieuw te vormen gemeente Haarlemmermeer' vastgesteld. De medezeggenschap (bijzondere ondernemingsraad, bijzonder georganiseerd overleg en dergelijke) betreffende de overgang van het personeel heeft eerst na 13 december 2016 volop gestalte gekregen. De ondernemingsraden zijn van begin af meegenomen in de gezamenlijke intenties van beide colleges B&W in de hoedanigheid van werkgevers waar het gaat om uitgangspunten voor de samensmelting van beide organisaties. Medio 2017 is het sociaal statuut met instemming van de medezeggenschapsorganen vastgesteld.

Verder is door de colleges van B&W besloten beide organisaties al met ingang van 1 januari 2018 te integreren. Dit betekent dat alle medewerkers van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in dienst zijn gekomen van de gemeente Haarlemmermeer. Vanaf 1 januari 2018 geldt dat twee gemeenteraden en twee colleges door de werkorganisatie van Haarlemmermeer bediend worden.

Deze jaarverantwoording over 2017 is tot stand gekomen vanuit de nieuw geformeerde werkorganisatie van de gemeente Haarlemmermeer. Voor de beleidsmatige toelichting op de verantwoording is uitdrukkelijk wel een beroep gedaan op de kennis en ervaring bij de oud-medewerkers van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Overzicht salarissen, premies en sociale lasten

Staat van salarissen en sociale lasten rekening 2017	
Overzicht loonkosten	
<i>lasten:</i>	
jaarweden en uitkeringen	2 210 973
toelagen	164 099
pensioenpremies	380 521
overige sociale lasten	276 126
overige personeelslasten	23 452
totaal lasten	3 055 171
<i>baten:</i>	
salarissen en uitkeringen	5 529
pensioenpremies	101 645
overige sociale lasten	10 639
totaal baten	117 812
totaal netto loonkosten	2 937 359

Toelichting loonkosten

Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de loonkosten circa € 230.000 lager. De verklaring voor de lagere loonkosten komt omdat er een aantal vacatures niet meer zijn ingevuld. Daarnaast konden de loonkosten van de medewerker P&O en een aantal uren van de bodediensten worden doorberekend aan Haarlemmermeer.

Met betrekking tot de vacatureruimte is gekozen zoveel mogelijk deze werkzaamheden al door medewerkers van Haarlemmermeer te laten invullen of anders door overige inhuur. Ook is het medewerkers mogelijk gemaakt om alvast kennis te maken met Haarlemmermeer, waardoor ook op sommige terreinen extra inzet verzorgd moest worden. Daarnaast zijn er bij veel projecten externen ingezet en niet bij alle projecten is het mogelijk gebleken deze inzet ten laste van het project te laten komen. Deze zaken hebben ertoe geleid dat de totale kosten voor inhuur t.o.v. de begroting aanzienlijk hoger zijn. In totaal was er circa € 400.000 aan inhuur begroot, uiteindelijk is dit € 800.000 geworden, verspreid over verschillende taakvelden.

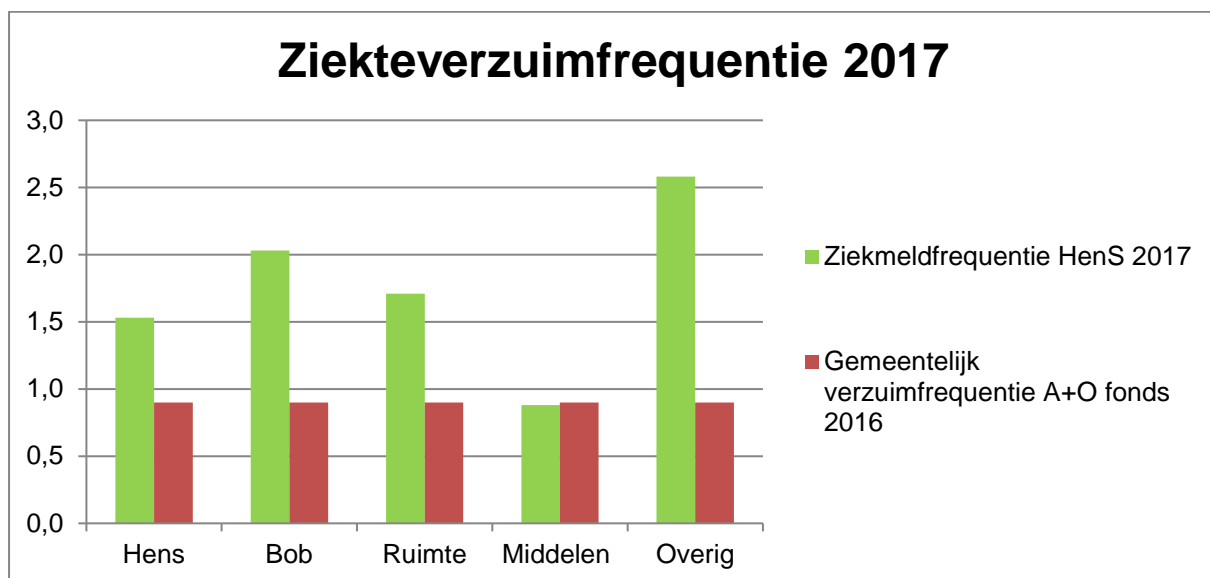
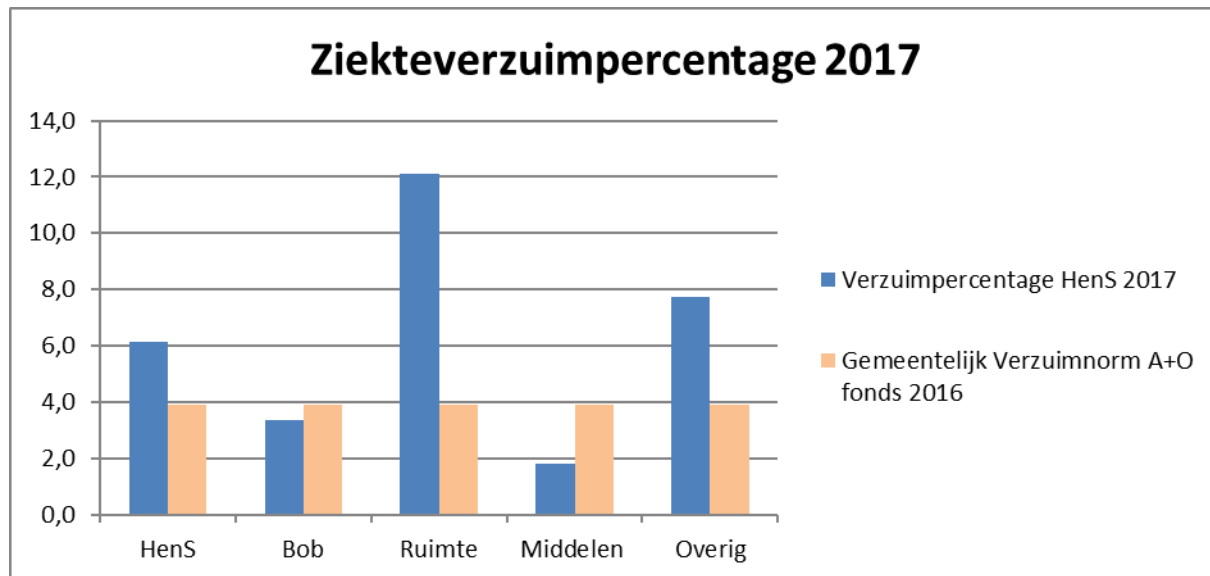
De lasten zijn als volgt verdeeld:

beheerstaak omschrijving	begroting 2017		rekening 2017
	primair	na wijziging	
Logopedie	46 232	51 232	46 513
Dienstreizen Logopedie	0	0	854
Afdeling Bob	749 167	749 166	658 987
Dienstreizen afdeling Bob	3 000	3 000	14 453
Afdeling Ruimte	1 020 792	1 193 496	1 115 827
Dienstreizen afdeling Ruimte	0	0	12 650
Diverse vergoedingen Ruimte (piket etc.)	9 100	-9 100	0
Afdeling Middelen	661 578	661 577	630 947
Dienstreizen afdeling Middelen	3 000	3 000	8 935
Reiskosten woon-werkverkeer	67 500	67 500	42 262
Toelage overgangsrecht	5 500	5 500	3 805
Doorberekende loonkosten	44 504	-1	0
Overige salariskosten	105 000	105 000	73 994
Gemeenteraad	32 663	34 662	33 697
Dienstreizen gemeenteraad	500	500	308
Onkostenvergoeding gemeenteraad	22 107	22 107	22 136
Burgemeester	102 624	102 623	104 948
Dienstreizen burgemeester	1 000	1 000	2 197
Onkostenvergoeding burgemeester	4 568	4 567	4 572
Wethouders	127 154	107 153	117 312
Dienstreizen wethouders	2 000	2 000	0
Onkostenvergoeding wethouders	12 532	12 531	8 513
Voormalig wethouders (gepensioneerden voor 2013)	22 817	22 816	19 432
Burgerlijke stand (huwelijken)	10 000	7 500	7 526
Presentiegeld verkiezingen	2 500	6 000	1 349
Presentiegeld cie bezwaar en beroep	0	2 000	0
Presentiegeld cie Raadsvoorbereiding	0	2 500	0
Piketdienst	3 000	3 000	0
Presentiegeld cie monumenten	0	3 500	0
Presentiegeld cie milieu	0	3 000	0
Voormalig wethouders (gepensioneerden na 2013)			6 142
	3 058 837	3 167 829	2 937 359

Ziekteverzuim

Het totale ziekteverzuimpercentage 2017 voor het gemeentepersoneel komt uit op 6,2%.

Ten opzichte van 2016 is dat een stijging van het ziekteverzuim met 1,9%. De landelijke cijfers over 2016 (2017 is nog niet bekend) voor de Gemeentelijke Verzuim komt uit op 3,9% (bron A+O fonds gemeenten). Dit percentage is inclusief langdurig zieken. Het ziekteverzuim en ziektefrequentie ziet er per afdeling als volgt uit:

De afdeling Ruimte kende in 2017 één langdurig zieke medewerker. De afdeling Bob en Middelen hebben geen langdurig zieken gehad in 2017.

Informatiebeveiliging (Ensia)

Per 1 juli 2017 werden gemeenten verplicht een vragenlijst op basis van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten via een landelijke tool in te voeren. Dit in het kader van de ENSIA (Eenduidige normatiek single information audit). Tijdens een risico-inventarisatie worden de verbetermaatregelen bepaald. Voor eind 2018 moet de nieuwe zelfevaluatie zijn ingevuld. Hiermee hebben we een sluitende verbetercyclus opgesteld.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

2017 is het eerste jaar dat er een ENSIA-meting is gehouden. We kunnen dus nog niet vergelijken met vorige jaren en de voortgang zien. Deze 1^e meting of zelfevaluatie is onafhankelijk door de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer uitgevoerd. De ICT-omgeving van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is eind 2017 overgezet van het GRIT naar Info+ van de gemeente Haarlemmermeer.

De resultaten uit 2017 zijn geanalyseerd en beoordeeld op de omvang van risico. Niet iedere afwijking ten opzichte van het normenkader heeft hetzelfde risicoprofiel. In 2018 willen we gezamenlijk, voor beide gemeenten, de grootste risico's aanpakken. Als we begin 2019 dit weer herhalen komen we tot een sluitende verbetercyclus (plan-do-check-act) waarbij we de informatieveiligheid ieder jaar weer vergroten.

De belangrijkste risico's die voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude uit de evaluatie naar voren kwamen waren:

- De gebrekkige invulling van het functioneel beheer voor de systemen die in gebruik zijn. De mogelijkheden hiervoor zijn vanwege de beperkte omvang van de ambtelijk organisatie ook lastig te organiseren. In 2018 moeten de systemen van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude worden geïntegreerd met vergelijkbare systemen van Haarlemmermeer.
- Het ontbreken van gestructureerde testprocedures voor door te voeren wijzigingen op diverse systemen. Bij de uit te voeren systeemintegratie in 2018 zal extra aandacht aan het opzetten en uitvoeren van testprocedures worden besteed.
- Het ontbreken van duidelijk afspraken met externe leveranciers over het onder welke condities men wijzigingen aanbrengt op de systemen. Met het overzetten van de applicaties naar Haarlemmermeer is aan de externe leverancier aangegeven dat zij dit conform de geldende voorschriften van Haarlemmermeer moeten doen.

F Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt uiteengezet waar het om gaat bij verbonden partijen. Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Het gaat dan om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeentemiddelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij mede verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het is niet de bedoeling om te rapporteren over alle partijen waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, maar alleen indien zoals hiervoor is aangegeven, sprake is van bestuurlijk en significant financieel belang.

De gemeenschappelijke regelingen voeren beleid en beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen indien de gemeente dit beleid niet alleen dan wel niet doeltreffend kan uitvoeren. De deelname in het aandelenkapitaal van een aantal vennootschappen vloeit in hoofdzaak voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die door deze vennootschappen worden (werden) nagestreefd.

Overzicht verbonden partijen

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft thans met verbonden partijen een relatie. De belangrijkste verbonden partijen zijn:

a. Vennootschappen

Bank Nederlandse Gemeenten	financiële instelling
Stedin N.V.	netwerkbeheerder
Eneco energie N.V.	nutsbedrijf
De Meerlanden N.V.	afvalinzameling en -verwerking

b. Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Kennemerland	regionale brandweer, ambulancevervoer en gezondheidsdienst
-------------------------------	--

In het overzicht in het vervolg van deze paragraaf wordt per verbonden partij nader inzicht verschaft in de bestuurlijke en financiële belangen die de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude daarbij heeft.

Naast de hiervoor genoemde gemeenschappelijke regelingen zijn er nog 2 samenwerkingsverbanden:

- De intergemeentelijke samenwerking sociale zaken (IASZ). Een "lichte" gemeenschappelijke regeling met de gemeente Heemstede als centrumgemeente;
- De intergemeentelijke samenwerking belastingen. Een "lichte" gemeenschappelijke regeling met de gemeente Bloemendaal als centrumgemeente;

Naam	Bank Nederlandse Gemeente	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	N.V.	
Activiteiten	Levering van financiële diensten	
Financieel belang gemeente	De gemeente bezit 62.790 aandelen met een nominale waarde van € 2,50	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de algemene vergadering aandeelhouders	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 4.486 miljoen	€ 4.953 miljoen
Vreemd vermogen	€ 149.483 miljoen	€ 140.025 miljoen
Resultaat na belastingen	€ 369 miljoen (2016)	€ 393 miljoen (2017)
Dividenduitkering per aandeel	€ 1,64 (2016)	€ 2,53 (2017)
Netto dividend 2017 begroot op	€ 65.000	
Werkelijk dividend 2017	€ 158.858,70	

Naam	Stedin	
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Rechtsvorm	N.V.	
Activiteiten	Levering van energie	
Financieel belang gemeente	De gemeente bezit 3.995 aandelen met een nominale waarde van € 100 en 86 winstbewijzen	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord – Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigt	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 5.310 miljoen	€ 2.583 miljoen
Vreemd vermogen	€ 4.486 miljoen	€ 3.968 miljoen
Resultaat na belastingen	€ 199 miljoen	€ 424 miljoen

Naam	Eneco Energie	
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Rechtsvorm	N.V.	
Activiteiten	Levering van energie	
Financieel belang gemeente	De gemeente bezit 3.995 aandelen met een nominale waarde van € 100 en 86 winstbewijzen	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de vertegenwoordiger van de gemeente Heemstede, die de Noord – Hollandse aandeelhoudende gemeenten vertegenwoordigt	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 3.118 miljoen	€ 2.866 miljoen
Vreemd vermogen	€ 1.952 miljoen	€ 2.787 miljoen
Resultaat na belastingen	€ 192 miljoen	€ 127 miljoen
Dividend per aandeel	€ 19,72	€ 19,72
Netto dividend 2017 begroot op	€ 82.000	
Werkelijk dividend 2017	€ 78.782	

Naam	Meerlanden	
Vestigingsplaats	Rijsenhout	
Rechtsvorm	N.V.	
Activiteiten	Afvalinzameling en - verwerking	
Financieel belang gemeente	De gemeente bezit 4.678 aandelen met een nominale waarde van € 46.	
Bestuurlijk belang	Stemrecht via de algemene vergadering aandeelhouders	
Kerncijfers verbonden partij (cijfers 2016)	<u>1-1-2016</u>	<u>31-12-2016</u>
Eigen vermogen (2015)	€ 22.474 miljoen	€ 25.292 miljoen
Vreemd vermogen (2015)	€ 27.061 miljoen	€ 27.351 miljoen
Resultaat na belastingen	€ 3.011 miljoen (2014)	€ 3.077 miljoen (2015)
Dividend per aandeel	€ 5,67 (2015)	€ 12,52 (2016)
Dividend 2017 begroot op	€ 22.000	
Werkelijk dividend 2017	€ 58.583	

Naam	Veiligheidsregio Kennemerland	
Vestigingsplaats	Haarlem	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Activiteiten	Brandweer, ambulancedienst en gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD)	
Financieel belang gemeente	De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude participeert in deze gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal inwoners	
Bestuurlijk belang	Burgemeester Heiliegers is lid van het Algemeen Bestuur	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 2.478 miljoen	€ 3.379 miljoen
Vreemd vermogen	€ 35.727 miljoen	€ 39.989 miljoen
Resultaat voor bestemming	€ 680.000 (neg)	€ 1.517.000
Begrote bijdrage 2017	€ 401.550	
Werkelijke bijdrage 2017	€ 394.694	

Naam	Paswerk	
Vestigingsplaats	Cruquius	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Activiteiten	De ambitie van Paswerk is om een voldoende breed aanbod aan werksoorten te blijven werksoorten bieden, ondanks de krimp van de SW-formatie.	
Financieel belang gemeente	De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude participeert in deze gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal werknemers afkomstig uit de gemeente	
Bestuurlijk belang	Wethouder van Haeften is lid van het Algemeen Bestuur	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 6.376.454	€ 6.589.242
Vreemd vermogen	€ 6.663.634	€ 4.900.272
Resultaat voor bestemming	€ 212.788	
Werkelijke bijdrage 2017	€ 9.038	

Naam	Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GBKZ)
Vestigingsplaats	Bennebroek
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeenteconstructie (zgn. "lichte" regeling)
Activiteiten	Belastingheffing en -inning
Financieel belang gemeente	De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude participeert in deze gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal inwoners
Bestuurlijk belang	Wethouder Graal is lid van het portefeuillehouder overleg
Kerncijfers verbonden partij	<u>31-12-2017</u>
Begrote bijdrage 2017	€ 136.000
Werkelijke bijdrage 2017	€ 135.075

Naam	Gemeenschappelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ)
Vestigingsplaats	Bloemendaal
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeenteconstructie (zgn. "lichte" regeling)
Activiteiten	Uitvoeren sociale regelingen
Financieel belang gemeente	De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude participeert in deze gemeenschappelijke regeling naar rato van het aantal inwoners
Bestuurlijk belang	Wethouder van Haften is lid van het portefeuillehouder overleg
Kerncijfers verbonden partij	<u>31-12-2017</u>
Begrote bijdrage 2017	€ 324.000
Werkelijke bijdrage 2017	€ 338.933

Naam	Recreatieschap Spaarnwoude	
Vestigingsplaats	Velsen	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Activiteiten	Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie en natuurlijk milieu	
Financieel belang gemeente	De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude participeert in deze gemeenschappelijke regeling	
Bestuurlijk belang	Wethouder van Haefden is lid van het portefeuillehouder overleg	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€17.679.400	€ 17.947.400
Vreemd vermogen	€ 1.390.300	€ 1.605.700
Resultaat voor bestemming	€ 418.540	€ 268.007

Naam	Polanenpark	
Vestigingsplaats	Schiphol	
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap (C.V.)	
Activiteiten	De vennootschap richt zich op het ontwikkelen van het bedrijventerrein tussen Haarlem en Amsterdam, nabij het Rottepolderplein, gelegen aan de Haarlemmerstraatweg, voorheen Rottepolderpark genoemd.	
Financieel belang gemeente	20% aandeelhouder	
Bestuurlijk belang	Wethouder Graal is lid van het portefeuillehouder overleg	
Kerncijfers verbonden partij	<u>1-1-2017</u>	<u>31-12-2017</u>
Eigen vermogen	€ 1.575.553	€ 1.575.679
Vreemd vermogen	€17.720.064	€ 18.972.584
Resultaat voor bestemming	€ 68.426	€ 180.256

G Grondbeleid

Woningbouwontwikkeling Sectorpark

Eind 2015 is het stedenbouwkundig ontwerp Sectorpark Halfweg vastgesteld. Het stedenbouwkundig ontwerp geeft het kader voor de ontwikkeling van het Sectorpark als nieuwe woonlocatie met zelfbouwkavels en kluswoningen in de bestaande bebouwing. In 2017 is gewerkt aan het verder uitwerken van het verkavelingsplan, kavelregels, opstellen van de grondexploitatie en het uitvoeren van voorbereidende onderzoeken. In oktober 2017 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie geopend. Tevens is een concept bestemmingsplan opgesteld. De bestemmingsplanprocedure zal in 2018 worden voortgezet.

Winkelcentrum Spaarndam-Oost, Dokter W. Nijestraat

Het betreft hier het voormalige 'winkelstraatje' waar nieuwbouw is beoogd. Het gaat om gemeentegrond waar levensloopbestendige woningen zijn bedacht. De gronden met opstal zijn in het verleden door de gemeente aangekocht. Het is de bedoeling dat de nu nog aanwezige 'Chinees' en 'Bakker' verhuizen naar het Poldermanterrein (medio 2018). Met de 'Chinees' en 'Bakker' zijn in 2017 (contractuele) afspraken gemaakt over de beëindiging van de huur. Op het moment dat de panden in de Dokter W. Nijestraat volledig leeg zijn gekomen wordt de opstal gesloopt. In 2018 zal de herontwikkeling van de locatie worden opgestart.

3. JAARREKENING

Balans per 31 december

3.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	ULTIMO (x € 1)	
	2016	2017
	€	€
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
- Investerings met een economisch nut	5 903 221	5 922 283
- Investerings met ec. nut waarvoor een heffing kan worden geheven	1 769 033	2 766 633
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1 137 181	1 990 356
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	442 400	442 400
Leningen aan:		
- Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1 323 219	1 311 923
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500 000	500 000
Totaal vaste activa	11 075 054	12 933 595
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	0	151 443
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
- Vorderingen op openbare lichamen	1 294 109	1 444 154
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1 590 408	290 408
- Overige vorderingen	798 410	741 143
Liquide middelen		
- Kassaldi	1 975	1 186
- Banksaldi	437 493	329 457
Overlopende activa		
- Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.	4 565	1 444
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	570 698	916 462
Totaal vlottende activa	4 697 658	3 875 696
TOTAAL GENERAAL	15 772 712	16 809 292

Balans per 31 december

PASSIVA	ULTIMO (x € 1)	
	2016	2017
	€	€
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	3 822 260	2 332 989
- Bestemmingsreserves	4 397 803	4 657 903
- Resultaat	61 605	654 139
Totaal eigen vermogen	8 281 668	7 645 030
Voorzieningen		
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	262 453	279 914
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	3 300 328	3 365 328
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Leningen binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1 085 019	1 008 882
- Leningen van binnenlandse bedrijven	0	0
- Overige binnenlandse sectoren	706	1 360
Totaal vaste financieringsmiddelen	12 930 175	12 300 514
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
- Kasgeldleningen		0
- Bank- en girosaldi		
- Overige schulden	1 187 005	2 720 270
Overlopende passiva		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	802 496	1 109 009
- De van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	501 065	474 347
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	351 971	205 152
Totaal vlottende passiva	2 842 537	4 508 777
TOTAAL GENERAAL	15 772 712	16 809 292
NIET IN BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN		
Gewaarborgde geldleningen	2 672 686	2 373 304

3.1.1 Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Materiële vaste activa

De activa met economisch nut en de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut zijn geactiveerd voor het bedrag van de investering verminderd met de afschrijvingen. Bijdragen van derden met een directe relatie tot het actief zijn op de waardering in mindering gebracht. Reserves zijn niet in mindering gebracht op de activa.

De afschrijvingstermijnen van de materiële en immateriële vaste activa (artikel 51 BBV) zijn door de raad vastgesteld bij raadsbesluit van 25 oktober 2016.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan €2.500 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa

- Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en het saldo van agio en disagio worden lineair in 4 jaar afgeschreven.
- Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in maximaal:

- 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
- 25 jaar: kantoren en bedrijfsgebouwen;
- 30 jaar: rioleringen;
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, kantoren, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen;
- 20 jaar: motorvoertuigen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- 10 jaar: zware transportmiddelen en schuiten;
- 5 jaar: personenauto's, aanhangwagens, lichte motorvoertuigen en automatiseringsapparatuur;
- niet afgeschreven wordt op gronden en terreinen.

Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven in maximaal:

- 40 jaar: parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
- 40 jaar: wegen, pleinen en rotondes;
- 30 jaar: tunnels, viaducten en bruggen;
- 50 jaar: geluidswallen;
- 40 jaar: openbare verlichting;
- 15 jaar: straatmeubilair;
- 50 jaar: havens, kades, sluizen en waterkeringen;
- 20 jaar: waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
- 15 jaar: pompen en gemalen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa (waaronder de verstrekte geldleningen en deelnemingen) zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de deelnemingen vallen ook de aandelen Bouwfonds Nederlandse Gemeenten die opgenomen zijn tegen de verkrijgingprijs, evenals de effecten.

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde.

Vorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs of lagere marktwaarde.

Uitzettingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide Middelen

Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende Activa

Onder de vorderingen is een bedrag opgenomen wegens aan cliënten ten onrechte uitgekeerde bijstand. Ditzelfde bedrag is ook onder de kortlopende schulden opgenomen. Bij binnenkomst van deze gelden, valt een gedeelte (het gemeentelijke aandeel) vrij ten gunste van de exploitatie en het rijksgedeelte wordt doorbetaald.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De reserves worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. Er is sprake van een bestemmingsreserve zodra via afzonderlijke besluitvorming voor een bepaald doel een reserve wordt ingesteld. De egalisatierekeningen (t.b.v. opvang ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht en toerekening van ontvangen investeringsbijdragen gedurende de gebruiksduur van het investeringsgoed aan de rekening van baten en lasten) worden ook tot de bestemmingsreserves gerekend. Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gevormd voor situaties waarin sprake is van een te kwantificeren financiële verplichting of een financieel risico. De omvang van de voorzieningen is gebaseerd op de inschatting van de verplichting c.q. het financieel risico. Ook zijn voorzieningen gevormd voor verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten. De waardering vindt plaats tegen de nominale waarde van de betrokken verplichting c.q. het voorzien verlies. Als laatste zijn er voorzieningen die gevormd zijn uit van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste Schulden

De langlopende schulden (w.o. opgenomen vaste geldleningen en afkoopsommen) zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde en conform de aflossing schema's opgenomen.

Netto vlottende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende Passiva

De nog te betalen bedragen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

De nog te besteden specifieke uitkeringen ontvangen van het Rijk zijn hier opgenomen.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Materiële vaste activa

De afschrijvingstermijnen bij investeringen die gedaan zijn vóór het jaar 2000 kunnen afwijken ten opzichte van de hierboven genoemde afschrijvingstermijnen. Vanwege de continuïteit is de eerder vastgestelde afschrijvingstermijn gehandhaafd.

Eigen Vermogen

Een overzicht van de stille reserves is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, pagina 65.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Een aanvrager van een voorziening hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen.

Gemeenten kunnen op deze overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

3.1.2 Toelichting balans

MATERIELE VASTE ACTIVA

Dit betreft investeringen in gebouwen en terreinen, installaties, diverse inventarissen, voertuigen en overige activa. Deze worden onderscheiden in:

1. Investerings met een economisch nut
2. Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
3. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Toelichting:

1. Investerings met een economisch nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van deze investeringen weer.

Deze boekwaarde heeft betrekking op:

- Gronden en terreinen, algemeen
- (Woon-)ruimten
- Bedrijfsgebouwen
- Grond- weg- waterbouwkundige werken
- Vervoermiddelen
- Machines, apparaten en installaties
- Overige materiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings in 2017	Afschrijvingen in 2017	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2017
	253 006	112 316		112 316	253 006
- (Woon-)ruimten		19 530			19 530
- Bedrijfsgebouwen	3 886 047	229 731	118 235		3 997 543
- Grond- weg- waterbouwkundige werken	6 807		567		6 239
- Vervoermiddelen	64 499		19 204		45 296
- Machines, apparaten en installaties	73 360		7 299	0	66 061
- Overige materiële vaste activa	1 619 501	7 003	91 897		1 534 607
Totaal	5 903 221	368 580	237 202	112 316	5 922 283

Toelichting

De investeringen op gronden en terreinen van €112.316 hebben betrekking op het project "Inrichten Plan Mientekade". Deze worden gedekt uit de bijdrage van Ymere. De investeringen op woonruimten t.b.v. €19.530 hebben betrekking op het starten van de vastgoedexploitatie Sectorpark. De investeringen op bedrijfsgebouwen hebben betrekking op de aanvang van de werkzaamheden m.b.t. het IKC Margrietplantsoen t.b.v. €79.250 en de verbouwing van het raadhuis tot Servicecentrum Halfweg t.b.v. €150.481. De investering op overige materiële vaste activa van €7.003 heeft betrekking op het krediet BAG.

2. Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze boekwaarde heeft betrekking op:

- Grond- weg- waterbouwkundige werken

	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings in 2017	Afschrijvingen in 2017	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2017
- Grond- weg- waterbouwkundige werken	1 769 033	1 071 475	73 874		2 766 633
Totaal	1 769 033	1 071 475	73 874	0	2 766 633

Toelichting

De gedane investeringen hebben betrekking op de aansluiting Osdorperweg t.b.v. €105.236; riolering Houtrijkstraat t.b.v. €447.911; riolering Mientekade t.b.v. €299.812; riolering Kanaalweg t.b.v. €218.195 en vervanging riolering Oranje Nassastraat t.b.v. €320.

3. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van deze investeringen weer.

	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings in 2017	Afschrijvingen in 2017	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2017
Deze boekwaarde heeft betrekking op:					
- Bedrijfsgebouwen	19 165		4 792		14 373
- Grond, weg - waterbouwkundige werken	1 118 017	948 954	82 692	8 295	1 975 983
Totaal	1 137 181	948 954	87 484	8295	1 990 356

Toelichting

De investeringen op grond-, weg- en waterbouwkundige werken hebben betrekking op het herstel en onderhoud 4 bruggen t.b.v. €39.450 en het afronden van de werkzaamheden Liedeweg t.b.v. €17.914, waarvan €8.295 is doorbelast aan Liander. Het restant van de boekwaarde Liedeweg wordt in 1x afgeschreven omdat het bedra €9.619 te laag is om in 40 jaar af te schrijven. Dit gebeurt ook met het restant van de uitgaven voor Zijkanaal C-weg t.b.v. €1.343.

Overige investeringen zijn voor de renovatie Lageweg €30.325; snelfietsroute Haarlem-Amsterdam F200 I €126.878, vervanging openbare verlichting €165.147; krediet Oranje Nassaustraat €67.177; aanleg parkeerplaatsen IKC €240; reconstructie Kerkweg t.b.v. €333.153; renovatie Ringweg €4.780, project hartje Spaardam €2.919; N200 1e tranche €119.019 en de N200 2e tranche €40.608.

Boekwaarde 31-12-2016	Investerings in 2017	Afschrijvingen in 2017	Bijdrage van derden	Boekwaarde 31-12-2017
8 809 435	2 389 008	398 560	120 612	10 679 272

TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Deze activa hebben betrekking op verstrekte geldleningen en beleggingen e.d.

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

De leningen en beleggingen kunnen als volgt onderverdeeld worden:

	Stand per 31-12-2016	Verstrekt in 2017	(Normale) aflossing in 2017	Afwaarde- ringen/afschrij- vingen in 2017	Stand per 31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan:					
- <i>Deelnemingen en overige partijen</i>	442 400				442 400
Leningen aan:					
- <i>Overige langlopende leningen u/g</i>	1 323 219	15 103	24 443	1 956	1 311 923
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500 000				500 000
looptijd van één jaar of langer					
Totaal	2 265 619	15 103	24 443	1 956	2 254 323

Deelnemingen

Kapitaal verstrekkingen inzake :

	31-12-2016	aankopen	verkopen	31-12-2017
Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten	62.790 stuks	142 464		142 464
Aandelen De Meerlanden NV	4.648 stuks	215 188		215 188
Aandeel De Meerlanden NV (prioriteitsaandeel)	1 aandeel	46		46
Agio op aandelen De Meerlanden NV		74 598		74 598
Aandelen Eneco NV	3.995 stuks	2 904		2 904
Aandelen Polanenpark BV (Rottepolderpark)	20% van totaal	3 600		3 600
Inbreng Polanenpark CV (2008)	20% van totaal	3 600		3 600
Totaal		442 400	0	442 400

	Stand per 31-12-2016	Verstrekt in 2017	(Normale) aflossing in 2017	Afwaarde- ringen/afschrij- vingen in 2017	Stand per 31-12-2017
Verstrekte langlopende geldleningen overige verbonden partijen					
Verstrekte langlopende geldleningen overigen					
Conversie geldleningen Dorpscentrum	410 166		8 861		401 305
Postagentschap	12 075		300		11 775
Geldelijke Steun Starterleningen	383 062	15 103		1 956	396 209
Geldlening tennisvereniging	54 786		2 591		52 195
Geldlening Hockeyclub 3,5%	341 576		4 434		337 142
Geldlening Hockeyclub 3%	133 628		8 556		125 072
	1 335 294	15 103	24 743	1 956	1 323 698
Afvoorziening Lening Postagentschap	-12 075		-300.00	0	-11 775
TOTAAL Verstrekte Leningen	1 323 219	15 103	24 443	1 956	1 311 923

De vermeerdering van de startersleningen heeft betrekking op de rentebijboeking over t.b.v. €11.786 en er is €3.317 afgelost. De beheervergoeding bedroeg €1.956.

VOORRADEN

Dit betreft de in exploitatie genomen bouwgronden.

	31-12-2016	uitgaven	inkomsten	31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie				
Grondexploitatie sectorpark		151 443		151 443
Totaal gronden in exploitatie	0	151 443	0	151 443

Toelichting:

In 2017 is de grondexploitatie Sectorpark geopend en is aangevangen met de werkzaamheden daarvoor. In totaal is er €151.443 uitgegeven.

UITZETTINGEN KORTER DAN EEN JAAR

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Saldo per 31-12-2016	Saldo per 31-12-2017	Voorziening 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	1 294 109	1 444 154	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1 590 408	290 408	
Vordering op ministerie SZW			
Overige vorderingen	798 410	741 143	192 069
Totaal	3 682 927	2 475 705	192 069

Toelichting

Het schatkistbankieren is eind 2017 afgenomen ten opzicht van 2016. De vorderingen op openbare lichamen hebben voornamelijk betrekking op BCF 2017 en BTW 4e kwart.2017

LIQUIDE MIDDELEN

De geldmiddelen bedroegen per :

	31-12-2016	31-12-2017
Kasgeld	1 975	1 186
BNG	182 383	124 405
BNG APPA Fonds	180 000	180 000
Rabobank	59 154	17 031
ING	15 956	8 020
Totaal	439 468	330 643

OVERLOPENDE ACTIVA

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

1. De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen.
2. Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen, die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.
  - depot TPG postbus
  - Afrekening IASZ Heemstede
  - overige vorderingen / debiteuren

	31-12-2016	31-12-2017
	4 565	1 444
	570 698	916 462
	1 180	1 180
	253 191	545 363
	316 327	369 918
	575 263	917 906

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen

- Duurzaam energie 2013-2015
Speeltoestellen Spaarne Buiten
totaal te ontvangen subsidie bedragen

	Saldo 31-12-2016	toevoegingen in het boekjr	ontvangen bedragen in het boekjr	Saldo 31-12-2017
	3 461		3 461	0
	1 104	340		1 444
	4 565	340	3 461	1 444

EIGEN VERMOGEN

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2016	Resultaat- bestemming	toevoeging	vrijval/ onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2017
1. Algemene reserve	3 822 260	-18 878		1 470 393	2 332 989
2. Bestemmingsreserves:	4 397 803	80 483	775 435	595 818	4 657 903
3. Resultaat vorig boekjaar	61 605	-61 605			0
4. Resultaat boekjaar		654 139			654 139
Saldo per 31 december	8 281 668	654 139	775 435	2 066 211	7 645 030

Toelichting:

1. Algemene reserve

- algemene reserve vrij aanwendbaar
- algemene reserve niet vrij aanwendbaar
- resultaat

	Boekwaarde 31-12-2016	Resultaat- bestemming	toevoeging	onttrekking	Boekwaarde 31-12-2017
	2 922 260	-18 878		1 470 393	1 432 989
	900 000				900 000
	0	654 139			0
	3 822 260	635 261	0	1 470 393	2 332 989

2. Bestemmingsreserves

- Reserve pensioenvoorziening Wethouders
- Reserve opleiding personeel
- Reserve knelpuntenbudget
- Reserve woningbouwplannen
- Reserve kapitaallasten Investerings
- Reserve onderhoud wegen en bruggen
- Reserve onderhoud gemeentelijke monumenten
- Reserve onderhoud gemeentelijke kapitaalgoederen
- Reserve onderhoud schoolgebouwen
- Reserve beheer en onderhoud Traverse
- Reserve drie decentralisaties
- Reserve cultuurfonds E. van Hoogdalem- Arkema
- Reserve automatisering
- Reserve grondbedrijf
- Reserve remplace OV
- Reserve Groenbeheer
- Totaal bestemmingsreserve

	Saldo per 31-12-2016	Resultaat- bestemming	toevoeging	onttrekking	Saldo per 31-12-2017
	35 619			35 619	0
	9 000			5 000	4 000
	0		290 278	290 278	0
	720 492		50 000	36 492	734 000
	1 669 875			40 365	1 629 510
	356 002		300 000	170 330	485 672
	37 203				37 203
	248 913		16 451		265 364
	47 294		2 706		50 000
	400 000				400 000
	447 645	80 483	25 000		553 128
	15 463		1 000	7 137	9 325
	107 984		10 000		117 984
	214 820				214 820
	27 494		30 000		57 494
	60 000		50 000	10 597	99 403
	4 397 803	80 483	775 435	595 818	4 657 903

Toelichting op de reserves en de mutaties in het boekjaar.

De reserves worden gemuteerd conform de nota reserves en voorzieningen en de raadsbesluiten die op basis hiervan genomen zijn.

De algemene reserve bestaat uit twee componenten. Voor € 900.000 is de algemene reserve niet vrij aanwendbaar.

Het vrij aanwendbare gedeelte kan gebruikt worden om exploitatiekortingen op te vangen of voor het doen van nieuwe uitgaven.

Het resultaat van 2016 viel in twee delen uiteen. Het resultaat op het sociaal domein was € 80.483 positief en is toegevoegd aan de reserve drie decentralisaties.

Het resultaat op de overige exploitatie van 2016 was € 18.878 negatief en is gedekt uit de algemene reserve.

De mutaties met betrekking tot de algemene reserve vrij aanwendbaar betreffen:

- jaarlijkse storting naar verschillende reserves	€ 105 000
- storting naar reserve groenbeheer conform nota reserves 2015	€ 50 000
- bijdrage aan reserve knelpuntenanalyse	€ 290 278
- bijdrage t.b.v. eenmalige vakantieuitkering opbouw 2016	€ 81 894
- terugdraaien stelpost belastingen meerjarenraming 2016	€ 200 000
- resultaatcorrectie conform kadernota 2017	€ 100 000
- bijdrage project Hartje Spaardam	€ 67 721
- vaststelling herindelingsontwerp conform kadernota 2017	€ 390 000
- asbestinventarisatie en verwijdering Sectorpark	€ 185 500
	<hr/>
	€ 1 470 393

De reserve pensioenvoorziening wethouders heeft als doel pensioenaanspraken van gewezen wethouders te dekken.

Conform de notitie "Arbeidskostengerelateerde verplichtingen van het BBV in januari 2013 is voor deze pensioenaanspraken een voorziening ingesteld.

Deze reserve is beschikbaar gebleven om toekomstige aanspraken na herberekening te dekken.

Uit de herberekening over 2017 bleek dat de storting in de voorziening €36.024 moet zijn. In de reserve reesteerde nog €35.619; wat in zijn geheel nu in de voorziening wordt gestort. Het restant wordt uit de exploitatie gedekt.

De reserve opleiding personeel is een reserve die voortkomt uit de CAO bepalingen. In 2017 is er €54.575 uitgegeven aan opleidingskosten.

€5.000 wordt ingezet ter dekking van de kosten; conform de begroting 2017.

De reserve knelpuntenanalyse is in 2015 ingesteld naar aanleiding van een raadsbesluit. Deze reserve dient ter dekking van de kosten voor inhuur van derden en extra inzet van eigen medewerkers om achterstanden en knelpunten in de organisatie op te lossen.

In 2017 is er voor €290.278 extra inzet geweest. De reserve wordt gevoed door een storting vanuit de algemene reserve.

De reserve woningbouwplannen is gevormd vanuit de gelden die voortvloeiden uit het opheffen van het gemeentelijk woningbedrijf. De reserve wordt ingezet voor woningbouw en andere sociale voorzieningen in de gemeente. In 2017 wordt hij belast voor € 11.492 ter dekking van de rentekosten voor uitgezette startersleningen bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Daarnaast wordt er €25.000 gestort in de voorziening riolering t.b.v. bestratingswerkzaamheden Kanaalweg; conform begroting 2017 en toelichting in de najaarsrapportage.

De toevoeging van € 50.000 vind jaarlijks plaats.

De reserve kapitaallasten investeringen is gevormd ter dekking van kapitaallasten van diverse investeringen. Op dit moment betreft het alleen de investering Adalbertusschool. De onttrekking bedraagt € 40.366.

De reserve onderhoud wegen en bruggen is gevormd om het geplande onderhoud te kunnen bekostigen en sterke fluctuaties in de exploitatie te voorkomen. De storting 2017 bedraagt €300.000; conform de begroting 2017. Er wordt €10.962 onttrokken voor de laatste afschrijvingen m.b.t. de investeringen voor de Liedeweg en zijkanaal C-weg. Verder wordt er voor het Wegenbeheerplan €159.368 ingezet conform de lasten 2017.

De reserve gemeentelijke monumenten is gevormd ter dekking van groot onderhoud aan monumenten. Er zijn geen stortingen gedaan dit jaar.

De reserve onderhoud gemeentelijke kapitaalgoederen is gevormd ter dekking van groot onderhoud aan en uitbreiding van deze goederen.

Vanaf 2013 ligt hier een meerjarenonderhoudsplan aan ten grondslag die is vastgesteld door de Raad. De reserve wordt als egaliseringsreserve ingezet. In 2017 leidt dit tot een storting €16.451.

De reserve onderhoud schoolgebouwen is gevormd ter dekking van toekomstig onderhoud van schoolgebouwen.

Bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen in de Raad is besloten dat deze reserve maximaal € 50.000 mocht bedragen.

Er is dit jaar daarom een storting gedaan t.b.v. €2.706.

De reserve beheer en onderhoud Traverse is in 2013 ingesteld. Hiervoor is de bijdrage van Rijkswaterstaat t.b.v. € 400.000 in deze reserve gestort middels de winstbestemming bij de jaarrekening 2012. Er zijn nog geen onttrekkingen gedaan.

De reserve drie decentralisaties is gevormd om ingezet te worden voor doeleinden die voldoen aan de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Het positieve resultaat op het sociaal domein over 2016 is toegevoegd aan deze reserve t.b.v. €80.483. Daarnaast is de jaarlijkse storting €25.000.

De reserve Cultuurfonds E. van Hoogdalem Arkema is ingesteld bij het afscheid van de voormalig burgemeester van Hoogdalem en dient ingezet te worden voor uitgaven van culturele aard. Jaarlijks wordt er €1.000 gestort. In 2017 is er €999 besteed aan exposities in het raadhuis en €6.138 aan een kunstwerk voor het project Mientekade.

De reserves automatisering is bedoeld om toekomstige investeringen te financieren. De structurele storting bedraagt € 10.000.

De reserve grondbedrijf is ontstaan bij het opheffen van het grondbedrijf. De reserve wordt aangehouden voor het op peil houden van de boekwaarde van de diverse complexen die in ontwikkeling zijn. In 2017 is hierop geen beroep gedaan.

De reserve remplace OV dient ter dekking van de kosten voor vervanging openbare verlichting. In 2017 is er €30.000 gestort conform de begroting 2017.

Aan de reserve Groenbeheer is conform de nota reserves en voorzieningen € 50.000 toegevoegd. Er is €10.597 onttrokken t.b.v. herinrichting groenvoorziening.

3. Resultaat voor bestemming

Saldo van baten en lasten

Dotaties
Onttrekkingen / vrijval

Resultaat boekjaar

	2016	2017
Saldo van baten en lasten	-1 657 493	-636 638
Dotaties	2 177 323	775 435
Onttrekkingen / vrijval	3 896 421	2 066 211
Resultaat boekjaar	61 605	654 139

VOORZIENINGEN

In de balans zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening pensioenen oud-wethouders

Voorziening onderhoud liften station

Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden

Voorziening riolering

Totaal voorzieningen

	Saldo per 31-12-2016	toevoeging	onttrekking	Saldo per 31-12-2017
Voorziening pensioenen oud-wethouders	126 479	36 024	6 142	156 362
Voorziening onderhoud liften station	135 974		12 421	123 553
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	3 300 328	65 000		3 365 328
Totaal voorzieningen	3 562 781	101 024	18 563	3 645 242

Toelichting

De **voorziening pensioenen oud-wethouders** is gevormd uit de voormalige reserve pensioenen oud-wethouders. De voorziening is ingesteld voor de voormalige en huidige wethouders die nog niet gepensioneerd zijn. Pensioenen die na 2012 ingaan worden ten laste van deze voorziening gebracht. Oud-wethouders van wie de pensioenen vóór 2012 zijn ingegaan zijn opgenomen in de exploitatie en drukken niet op deze voorziening.

In 2017 zijn er twee aanspraken van oud-wethouders/nabestaanden geweest, de onttrekking van € 6.142 heeft daar betrekking op.

De storting van € 36.024 is een bijstelling van de voorziening aan de hand van de actuariale berekeningen.

De **voorziening onderhoud liften station** is ingesteld in 2013 nadat er een overeenkomst met Mohringen liftonderhoud is afgesloten voor het 15-jarig onderhoud van 2 liften. Jaarlijks wordt hier het onderhoud uit betaald.

De **voorziening Riolering** is in 2014 gevormd uit de reserve Riolering conform de vernieuwde notitie Riolering van het BBV.

Het saldo in de voorziening betreft door derden beklemde middelen. In 2017 is het productsaldo riolering van € 65.000 toegevoegd aan de voorziening, waarvan € 25.000 is onttrokken uit de reserve woningbouwplannen conform de najaarsnota 2017.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD LANGER DAN EEN JAAR

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Leningen van banken en overige financiële instellingen
BNG lening 93400; 10 juli 2001 - 2017 5,29%
BNG lening 91469; 2 januari 2002 - 2042 6,24%
BNG lening 102430; 1 jan 2007 - 2037 4,17%
ontvangen waarborgsommen

Totaal

	31-12-2016	nieuwe lening	aflossingen	31-12-2017
Leningen van banken en overige financiële instellingen	36 667		36 667	0
BNG lening 93400; 10 juli 2001 - 2017 5,29%	348 353		6 138	342 215
BNG lening 91469; 2 januari 2002 - 2042 6,24%	700 000		33 333	666 667
BNG lening 102430; 1 jan 2007 - 2037 4,17%	706		-654	1 360
ontvangen waarborgsommen				
Totaal	1 085 726	0	75 484	1 010 242

In de stand per 31-12-2017 is ook de aflossingsverplichting van 2018 opgenomen.

Rentelast langlopende schulden

De rentelast van de langlopende schulden bedroeg

	2016	2017
De rentelast van de langlopende schulden bedroeg	60 226	53 252

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	31-12-2016	31-12-2017
Overige schulden	1 187 005	2 720 270
Totaal netto-vlottende schulden	1 187 005	2 720 270

De overige schulden betreffen de volgende posten:

Crediteuren	1 066 194	2 238 530
Loonheffing en Pensioenpremies personeel	156 236	228 739
Diverse overige kosten	-35 426	253 001
Totaal	1 187 005	2 720 270

OVERLOPENDE PASSIVA

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.

	31-12-2016	31-12-2017
-Nog te betalen bedragen	240 015	692 068
-Overige nog te betalen bedragen inzake crediteuren IASZ	562 482	416 941
De van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.		
-Terug te betalen Participatiebudget	0	0
-Nog te besteden specifieke uitkeringen	501 065	474 347
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen		
-Vooruit ontvangen bedragen	351 971	205 152
Totaal Overlopende Passiva	1 655 533	1 788 508

De te betalen bedragen inzake crediteuren IASZ zijn opgenomen conform de eindverantwoording/jaarrekening van de IASZ. Het vooruitontvangen bedrag onder "Overige vooruitontvangen bedragen" betreft het saldo van een bijdrage van Ymere om de aanloopkosten te dekken van het bouw- en woonrijpmaken Mientekade.

Toelichting nog te besteden specifieke uitkeringen:

Volgens voorschriften van het BBV worden de saldi van specifieke uitkeringen als overlopende passiva opgenomen.

Specificatie nog te besteden specifieke uitkeringen

	Saldo 31-12-2016	toevoeging	onttrekking	Saldo 31-12-2017
Participatiebudget Reintegratie	0		0	0
Onderwijsachterstandenbeleid	1 276	58 033	44 751	14 557
ISV 3	0			0
Kwaliteitsimpuls Station	0		0	0
Geluidsanering	291 338	0		291 338
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam	128 452	0		128 452
Subsidie 2 kerktorens	80 000	320 000	360 000	40 000
totaal nog te besteden specifieke uitkeringen	501 065	58 033	44 751	474 347

NIET IN BALANS OPGENOMEN BELANGRIJKE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN**Gewaarborgde geldleningen**

Dit betreft:

De gewaarborgde geldleningen zijn in de balans buiten telling opgenomen.
Het betreft geldleningen van:

Rechtspersonen:

Instellingen, b.v. Wooncompagnie e.a.

Natuurlijke personen:

Gemeentegarantie aan particulieren

Totaal

Oorspronkelijk bedrag	percentage garantstelling	31-12-2016	31-12-2017
1 285 731	50%	1 285 731	1 047 000
1 386 955	100%	1 386 955	1 326 304
2 672 686		2 672 686	2 373 304

De gegarandeerde geldleningen aan particulieren zijn afgenomen door aflossing. Er zijn geen leningen verstrekt in 2017.

De aflossing in 2017 bedraagt € 538.112, waarvan € 299.382 betrekking heeft op de aflossing voor de gemeente.

De gemeente heeft geen betalingen inzake borg- en garantstellingen gedaan in 2017.

Vanwege de plannen voor de een gewijzigde bestuurlijke toekomst is er een aantal jaren geleden al besloten geen langlopende contracten meer af te sluiten.

3.2 Overzicht van baten en lasten

Taakveld	(bedragen in € 1.000)	Begroting			Rekening 2017	Verschil Begroting en Rekening 2017
		Rekening 2016	Begroting 2017	2017 na wijziging		
Taakveld Bestuur		2 588	1 071	1 352	1 534	-182
- waarvan bestuur		1 647	873	1 287	1 412	-125
- waarvan algemene dekkingsmiddelen		941	163	65	122	-57
- waarvan onvoorzien		0	35	0	0	0
Taakveld Openbare Orde en Veiligheid		575	541	562	535	27
Taakveld Verkeer, Vervoer en Waterstaat		2 348	875	1 529	1 113	415
Taakveld Economische Zaken		532	385	544	387	157
- waarvan economische zaken		532	385	544	387	157
- waarvan algemene dekkingsmiddelen		0	0	0	0	0
Taakveld Onderwijs		515	482	488	464	24
Taakveld Sport, Cultuur en Recreatie		891	701	712	616	97
Taakveld Sociaal Domein		3 644	4 142	3 813	3 406	407
Taakveld Volksgezondheid en Milieu		1 864	1 589	1 628	1 706	-78
Taakveld VHROSV		889	468	753	765	-13
Overhead		349	2 301	2 279	2 231	48
Totaal Lasten		14 195	12 555	13 660	12 758	902
Taakveld Bestuur		-8 270	-8 369	-8 447	-8 449	2
- waarvan bestuur		-228	-138	-138	-136	-2
- waarvan algemene dekkingsmiddelen		-8 043	-8 231	-8 309	-8 313	4
- waarvan onvoorzien		0	0	0	0	0
Taakveld Openbare Orde en Veiligheid		-52	-45	-45	-30	-15
Taakveld Verkeer, Vervoer en Waterstaat		-26	-27	-78	-93	15
Taakveld Economische Zaken		-954	-267	-369	-381	12
- waarvan economische zaken		-777	-167	-169	-181	12
- waarvan algemene dekkingsmiddelen		-177	-100	-200	-200	0
Taakveld Onderwijs		-83	-8	-8	-74	66
Taakveld Sport, Cultuur en Recreatie		-54	-53	-76	-75	-1
Taakveld Sociaal Domein		-921	-1 056	-1 130	-1 061	-69
Taakveld Volksgezondheid en Milieu		-1 586	-1 619	-1 625	-1 680	55
Taakveld VHROSV		-317	-201	-131	-277	147
Overhead		0	0	0	-2	2
Totaal Baten		-12 263	-11 643	-11 907	-12 121	-214
Saldo baten en lasten		1 932	912	1 752	637	-1 116
Dotaties Reserves		227	1 001	1 001	731	270
Onttrekkingen Reserves		-2 220	-1 920	-2 938	-2 022	-916
Saldo Mutaties Reserves		-1 994	-919	-1 936	-1 291	-646
Gerealiseerd resultaat		-62	-7	184-	-654	-470

Een specificatie van de Algemene Dekkingsmiddelen is te vinden op pagina 58.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Analyse van het saldo op hoofdlijnen

In totaal is het resultaat €470.000 (afgerond) voordeliger uitgekomen dan na de laatste begrotingswijziging 2017 werd voorzien en ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2017 is er sprake van een voordelig verschil van €647.000. De voornaamste verschillen tussen het begrote resultaat van en het werkelijke resultaat over 2017 worden hieronder vermeld. Nadere toelichting op deze verschillen vindt u terug bij de taakvelden.

Na het overzicht Analyse op hoofdlijnen volgt nog een overzicht waarin per taakveld de incidentele baten en lasten worden benoemd. De jaarrekening is niet structureel sluitend, dit blijkt uit het overzicht in paragraaf B, punt 4.

Het voordelige resultaat van €654.139 valt uiteen in een voordelig resultaat op de exploitatie van €312.974 en een voordelig resultaat op het sociaal domein (inclusief WMO huishoudelijke hulp) van €341.165.

In onderstaande tabel worden een specificatie gegeven van het resultaat op het Sociaal Domein. Het hogere resultaat heeft betrekking op Jeugdzorg. De bevoorschotting van de aanbieders jeugdzorg is hoger dan de eindafrekening. Met betrekking tot de WMO huishoudelijke hulp waren de uitgaven aanzienlijk lager dan begroot wat leidt tot een voordeel van €18.573. Per saldo is het resultaat €341.165 positief.

	Begroot	Werkelijk
WMO Algemene voorzieningen	-385 825	-400 762
Jeugd Algemene voorzieningen	-921 300	-675 996
Participatiebudget	-48 000	-49 395
Sociale werkvoorziening	-129 260	-182 269
	<u>-1 484 385</u>	<u>-1 308 422</u>
Uitkering Sociaal Domein	<u>1 631 014</u>	<u>1 631 014</u>
Resultaat	146 629	322 592
WMO huishoudelijke hulp	-393 480	-307 682
Rijksbijdrage WMO huish. Hulp	<u>326 255</u>	<u>326 255</u>
Resultaat WMO huishoudelijke hulp	<u>-67 225</u>	<u>18 573</u>
Totaal resultaat Sociaal Domein	<u>79 404</u>	<u>341 165</u>

De specificatie van het totale resultaat vindt u op de volgende bladzijdes.

Het voordelige resultaat komt ten gunste van de Algemene reserve en het voordelige resultaat op het Sociaal Domein komt ten gunste van de reserve Drie decentralisaties.

ANALYSE OP HOOFDLIJNEN PER PROGRAMMA

		Begroot Resultaat na wijzigingen	184 238
0. Bestuur			-180 016 Nadeel
	001	Eindheffing werkkostenregeling wethouders/raad	53 000-
	004	Leges	13 000-
	005	Doorbelaste loonkosten + sec. ondersteuning	63 000-
	921	Algemene uitkering voorgaande jaren	46 000-
	921	Uitkering versterking peuterspeelzalen	18 000-
	921	BTW-kostendeekkende heffingen	77 000
	931	OZB 2015	37 000
	932	OZB woningen en niet woningen	14 000
	939	Precariobelasting	11 000-
	940	Dubieuze debiteuren GBKZ	37 500-
	940	Afwikkeling Volkel Wessels	17 000-
	940	Invorderingskosten	31 000-
		Overige kosten	18 516-
1. Openbare Orde en Veiligheid			11 619 Voordeel
	120	VRK	13 000
	140	Doorbelaste loonkosten + inhuur personeel	9 000
	140	Leges APV	13 000-
		Overige kosten	2 619
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat			430 531 Voordeel
A	210	Kapitaallasten renovatie Kerkweg	373 000
	210/240	Inhuur personeel	109 000-
	210	Struinpad	48 000
	210	Minder onderhoud straten/wegen/pleinen	20 000
B	240	Monumentale sluisjes	100 000
		Overige kosten	1 469-
3. Economische Zaken			168 623 Voordeel
	830	Kosten van advies	90 000
	830	Beeindigingsovereenkomst w.c. Spaarndam Oost	21 500-
C	830	Afschrijvingskosten Mientekade	50 000
	830	Afboeken balanspost Hartje Spaarndam	34 503
	830	Grondverkoppen en doorbelaste werkzaamheden	8 800
		Overige kosten	6 820
4. Onderwijs			90 082 Voordeel
	420	Vergoeding aan scholen	7 000
	480	Leerlingenvervoer	21 000
	480	Rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid	62 000
		Overige kosten	82
5. Sport, Cultuur en Recreatie			95 535 Voordeel
D	540	Kunstwerk "Paviljoen en Mientekade	17 000-
	560	Doorbelaste loonkosten	100 000
	560	Groenonderhoud + algemene plannen	15 000
		Overige kosten	2 465-
6. Sociaal Domein			338 120 Nadeel
	611	Reintegratie	50 000-
	623	Uitkeringen participatiebudget	12 000-
	661	Woningaanpassingen	14 000
	662	Huishoudelijke hulp	60 000
	662	Vervoersvoorzieningen	20 000
	667	Bijdrage huishoudelijke hulp	12 000-
	670	WMO Algemene Voorzieningen	281 550
	671	CJG	40 000
		Overige kosten	3 430-

7. Volksgezondheid en Milieu			-22 879 Nadeel
721	BTW kostendeekkende heffingen	25 000-	
722	Storting voorziening riolering	105 000-	
722	Onderhoud riolering	50 000-	
723	Aanpak zwerfvuil	16 000	
722 / 723	Doorbelaste loonkosten	83 000	
725	Baten afvalstoffenheffing	10 000	
726	Baten rioolheffing	50 000	
	Overige kosten	1 879-	
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing			134 020 Voordeel
810	Algemene plannen	13 000	
821	Doorbelaste loonkosten	17 000-	
823	Bouwleges	146 000	
	Overige kosten	7 980-	
Overhead			49 965 Voordeel
	Doorbelaste loonkosten	57 000-	
002/251	Inhuur personeel	54 000-	
202	Gemeenschappelijke regeling automatisering	39 000	
202	Onderhoud automatisering	24 000	
204	Afkoopsom printers	20 000-	
207	Kosten personeel	84 000	
25x	Dienstreizen	34 000-	
255	Salariskosten	75 000	
255	Opleidingskosten	11 000-	
	Overige kosten	3 965	
Mutaties Reserves			-645 700 Nadeel
A	Renovatie Kerkweg	373 000-	
B	Monumentale sluisjes	100 000-	
	Knelpuntenanalyse	10 278	
C	Mientekade	50 000-	
	Wegenbeheersplan	78 632-	
	Afschrijving Liedeweg en Zijkanaal C-weg	10 962	
	Groenbeheerplan	9 404-	
	Vakantieuitkering	1 893	
	Hartje Spaarndam	35 197-	
D	Kunstwerk Mientekade	2 612-	
	MOP gebouwen	16 451-	
	MOP scholen	2 706-	
	overig	831-	
Totaal mee- en tegenvallers			469 900
Resultaat 2017			654 138

Als een reservemutatie betrekking heeft op specifieke lasten in de exploitatie, dan is dat middels een letter aangegeven.

3.3 Incidentele baten en lasten

Taakveld	LASTEN	Begroot na wijziging	Werkelijk 2017
T0	Tweede Kamerverkiezingen 2017	-20 550	-23 067
	Bestuurlijke toekomst, ondersteuning bedrijfsvoering	-40 000	-50 758 *
	Herindelingsbudget	-390 000	-390 000 *
	Storting in voorziening pensioenen wethouders	-36 024	-36 024 *
T2	Onderhoud Struinpad Halfweg	-22 400	0
	Verbetering fietspaden en bruggen	-25 000	0 *
	Vrijval kapitaallasten renovatie Kerkweg	-373 000	0 *
	Afschrijving Liedeweg	0	-9 619 *
	Afschrijving Zijkanaal C-weg	0	-1 343 *
	Storting reserve remplace OV	-30 000	-30 000 *
	Monumentale sluisjes	-100 000	0 *
	Inhuur derden t.b.v. verkeer, vervoer en waterstaat	0	-108 601
T3	Vaststellingsovereenkomst huurbeëindiging	-1 000	-21 500
	Afschrijving Mientekade	-50 000	0 *
	Afboeken balanspost	0	34 503
T4	Schilderwerk twee lokalen Halverwegeschool	-5 000	-2 598
	Schilderwerk en houtrotherstel twee lokalen Margrietschool	-15 000	0
	Schilderwerk en houtrotherstel gebouw kinderopvang	-5 000	-3 686
T5	Kunstwerk Paviljoen	0	-11 000
	Onttrekking Groenbeheerplan	-20 000	-10 597 *
	Kunstwerk Mientekade	-8 750	-9 501 *
T6	Aanloopkosten statushouders	-100 000	0 *
T7	Bijdrage voorziening riolering	40 000	-65 000
T8	(Asbest)onderzoek en afvoeren gronddepot Sectorpark	-185 500	-185 500 *
	Knelpuntenbudget	-240 000	-239 520 *
	Hartje Spaarndam	-100 000	-64 803 *
	Hartje Spaarndam, vrijval algemene reserve	0	2 918 *
OH	Overdracht ICT, gemeenschappelijke regeling automatisering	-82 000	-42 833
	Afkoopsom en transportkosten printers	0	-21 827
	Opleidingskosten gemeentesecretaris	-20 000	-31 236
	Opleidingen personeelsleden	-5 000	-5 000 *
	Dienstreizen personeel	0	-35 903
AD	Onderhoud gebouwen	-24 000	0
	Oracle licenties	-30 000	0 *
	Eenmalige vakantiewetuitkering 2016	-80 000	-81 894 *
	Afwikkeling SpaarneBuiten Volker Wessels	93 000	76 000
	Aanpassing voorziening dubieuze debiteuren GBKZ	0	-37 500
	Storting voorziening riolering Kanaalweg	-25 000	-25 000
	Kadernota resultaatcorrectie	-100 000	-100 000 *
	Totaal incidentele lasten	-2 000 224	-1 530 888

Taakveld	BATEN	Begroot na wijziging	Werkelijk 2017
T8	Bouwleges	130 000	276 153
OH	Doorbelaste loonkosten Gemeente Haarlemmermeer	18 763	93 823
AD	Correcties algemene uitkeringen 2015 en 2016	0	-46 036
	Eenmalig corrigeren belastingstelpost	-200 000	-200 000 *
	Dekking eenmalig corrigeren belastingstelpost	200 000	200 000
	Dekking invoering individueel keuzebudget	105 000	81 894
	Dekking bestuurlijke toekomst, ondersteuning bedrijfsvoering	40 000	50 758
	Dekking knelpuntenbudget	240 000	239 520
	Dekking Oracle licenties	30 000	0
	Dekking Kadernota resultaatcorrectie	100 000	100 000
	Dekking verbetering fietspaden en bruggen	25 000	0
	Dekking aanloopkosten statushouders	100 000	0
	Dekking afschrijving Mientekade	50 000	0
	Dekking kapitaallasten renovatie Kerkweg	373 000	0
	Dekking afschrijving Liedeweg	0	9 619
	Dekking afschrijving Zijkanaal C-weg	0	1 343
	Dekking onttrekking Groenbeheerplan	20 000	10 597
	Dekking monumentale sluisjes	100 000	0
	Dekking kunstwerk Mientekade	8 750	6 138
	Dekking herindelingsbudget	390 000	390 000
	Dekking reserve pensioenen wethouders	35 619	35 619
	Dekking storting reserve remplace OV	30 000	30 000
	Dekking (asbest)onderzoek en afvoeren gronddepot Sectorpark	185 500	185 500
	Dekking ten behoeve van Hartje Spaarndam	100 000	64 803
	Dekking Hartje Spaarndam, vrijval algemene reserve	0	2 918
	Dekking opleidingen personeelsleden	5 000	5 000
	Totaal incidentele baten	2 086 632	1 537 649

* = Wordt gedekt uit de reserves

86 408	6 761
--------	-------

AD = Algemene Dekkingsmiddelen

OH = Overhead

3.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de politieke en semipolitieke sector (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen. Daarbovenop is er een openbaarmakingsregime van toepassing op de bezoldiging van topfunctionarissen, ongeacht of zij aan onder het gestelde maximum van € 181.000 blijven. Deze bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn. Overigens is het zo dat de WNT alleen geldt voor 'de hoogste functionarissen' van een organisatie. Zowel in loondienst als via een interim-contract. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld een ICT-projectleider al snel buiten de regels van de WNT valt. In Haarlemmerliede en Spaarnwoude blijft de bezoldiging van de burgemeester, de gemeentesecretaris, de MT leden en het overig personeel ruim beneden de gestelde maximumnorm. Desondanks vallen de gemeentesecretaris en de griffier wel onder het openbaarmakingsregime.

De gemeentesecretaris en de griffier zijn het volledige jaar in dienst geweest. De omvang van de griffier functie is echter 0,78 fte. De WNT-norm is bij de griffier functie naar rato teruggerekend. Omdat er in 2016 een iets afwijkende opgave was gedaan omtrent opgebouwde vakantiegelden en de wijziging omtrent IKB-regeling wordt in 2017 de gecorrigeerde opgave van 2016 ook gepresenteerd. Tenslotte is er in 2017 ontslagvergoeding verstrekt aan een medewerker die gebruik heeft gemaakt van de in het sociaal akkoord opgenomen optie voor ontslagvergoeding. Deze vergoeding is echter ruimschots onder de WNT-norm.

Bedragen x € 1	Koot		Voogd
Functiegegevens	Secretaris		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0		0,78
Gewezen topfunctionaris?	Nee		Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee		Nee
Individueel WNT-maximum	181.000		141.180
Beloning	87.076		56.860
Belastbare onkostenvergoedingen	2.651		140
Beloningen betaalbaar op termijn	19.097		9.587
<i>Subtotaal</i>	108.824		66.587
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging	108.824		66.587

Bedragen x € 1	Koot		Voogd
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12		1/6 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1		0,78
Individueel WNT-maximum:	179.000		139.620
Beloning	81.207		46.646
Belastbare onkostenvergoedingen	352		
Beloningen betaalbaar op termijn	16.616		7.687
Totaal bezoldiging 2016	98.175		54.333

3.5 Begrotingsrechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het “Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado)” dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke interne regelgeving”, waarbij gemeentelijke verordeningen niet als zodanig zijn uit te sluiten.

In het controleprotocol voor de accountant bij de jaarrekening 2015-2018 is vastgelegd wanneer er sprake is van een onrechtmatigheid.

Bij het vaststellen of er sprake is van een (on)rechtmatigheid worden in het controleprotocol de volgende categorieën afwijkingen onderscheiden:

- 1) Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid.
- 2) Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.
- 3) Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en een gevolg zijn van interne factoren.
- 4) Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en die in verband met het tijdstip van het ontstaan ervan, niet tijdig aan de raad konden worden gerapporteerd in een Marap, die niet meer binnen het budget kunnen worden gecompenseerd en die worden veroorzaakt door (externe) factoren.
- 5) Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd. Deze overschrijdingen worden in principe als onrechtmatig beschouwd, maar doordat deze overschrijdingen binnen het bestaande beleid vallen, kunnen deze door de raad bij de jaarrekening alsnog worden geautoriseerd.
- 6) Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en die achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd.
- 7) Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor ook geen door de raad goedgekeurde begrotingsaanpassingen aanwezig zijn. Deze overschrijdingen worden in principe als onrechtmatig beschouwd maar de overschrijdingen kunnen door de raad bij de jaarrekening alsnog worden geautoriseerd

In taakveld Bestuur, taakveld Volksgezondheid en Milieu en taakveld VHROSV is er sprake van een overschrijding ten opzichte van de geraamde lasten.

Hierna wordt per taakveld toegelicht onder welke categorie een overschrijding valt:

Bij het taakveld Bestuur wordt de overschrijding ad. € 182.000 veroorzaakt door

- de eindheffing ad € 53.000 die wordt geheven over de bestuur vergoedingen, voortvloeiend uit de werkkostenregeling (1)
- de doorbelaste loonkosten ad € 63.000 (3)
- de bijstelling van de algemene uitkering voorgaande jaren ad € 46.000 (4)
- de ophoging van de post dubieuze debiteuren belastingen ad € 37.500 (4)

Bij het taakveld Volksgezondheid en Milieu wordt de overschrijding ad. € 78.000 veroorzaakt door

- storting naar de voorziening riolering t.b.v. € 105.000. (3)

Bij taakveld VHROSV wordt de overschrijding ad. € 13.000 veroorzaakt door

- de doorbelaste loonkosten ad € 17.000 (3)

Kredieten

Het krediet riolering nieuwbouw Mientekade is overschreden met € 32.254. De kosten hiervan worden gedekt uit het GRP.

Bij de overige kredieten is geen overschrijding hoger dan € 25.000 in 2017.

3.6 SISA-bijlage

Met ingang van 2005 is SiSa (Single information single audit) ingevoerd. Het doel is de financiële verantwoording over verstrekte subsidies en bijdragen zoveel mogelijk via het gemeentelijke jaarverslag te laten verlopen en zo de administratieve last te verminderen.

Momenteel zijn er 5 regelingen van Haarlemmerliede en Spaarnwoude die via de SiSa methode moet en worden afgerekend:

1. Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	OCW
2. Subsidieregeling Sanering verkeerslawaaï	lenW
3. Gebundelde uitkering Participatiewet 2016	SZW
4. Besluit Bijstandverlening zelfstandigen 2004	SZW
5. Brede Doeluitkering verkeer en vervoer	lenW

De jaarrekening, de SiSa-bijlage en controleverklaring worden naar het CBS verzonden. Het CBS zorgt voor de verspreiding onder de Ministeries en Provincie. De inhoudelijke verantwoording over provinciale subsidies wordt wel direct naar de Provincie gedaan.

1. Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018

In 2011 t/m 2017 is de subsidie van het Rijk ontvangen, totaal € 268.234. Vanuit de algemene uitkering is vanaf 2014 de bijdrage ad € 90.503 voor peuterspeelzalen ook ingezet voor het OAB. In totaal is er vanaf 2011 € 33.441 besteed aan het maken van beleidsplannen. € 310.739 is uitbetaald aan organisaties die zich bezighouden met kinderopvang. De opgebouwde reserve per 31-12-2017 is € 14.557.

2. Subsidieregeling Sanering verkeerslawaaï

Dit is een landelijke regeling die door het ministerie van Infrastructuur en Milieu wordt uitgevoerd. In 2008 is een voorbereidingssubsidie verleend t.b.v. € 64.260. Het voorschot (€ 32.130) is ingezet om akoestisch onderzoek te doen naar de noodzaak van schermen. Deze blijkt er te zijn en in 2015 is er een totale subsidie verleend van € 333.240. De subsidie is voor kosten die gemaakt worden door ProRail voor de geluidschermen. Er zijn tot op heden nog geen uitgaven op gedaan.

3. Gebundelde uitkering Participatiewet

Dit is een verzamelnaam waaronder verschillende uitkeringen vallen vanaf 2010 (Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten). Het betreft voor onze gemeente de uitkeringen WWB, WIJ, IOAW en IOAZ. Deze zijn uitbesteed aan de IASZ die hiervoor een aparte verantwoording en eindafrekening met controleverklaring levert.

4. Besluit Bijstandverlening zelfstandigen 2004

Dit onderdeel is uitbesteed aan de intergemeentelijke Sociale Dienst (IASZ). Deze zorgen voor een aparte verantwoording en eindafrekening met controleverklaring.

5. Brede doeluitkering verkeer en vervoer

Dit betreft de subsidie die verstrekt wordt voor de aanleg van de snelfietsroute Haarlem-Amsterdam. Er is € 303.660 ontvangen in 2016 aan subsidie, een voorschot van 79,9%. De uitgaven in 2016 bedroegen € 175.164. In 2017 is besloten om het restant van de subsidie in te zetten bij de 2^e tranche van de realisatie N200. Dit is nog niet gerealiseerd in 2017 en er zijn dan ook verder geen uitgaven geweest ten laste van deze gelden. Het restant bedrag staat gereserveerd op de balans.

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwd reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 0	€ 0	€ 1 276			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag		
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Bedrag		
		1 060393 Gemeente Haarlemmerliede C.a	€ 0	060393 Gemeente Haarlemmerliede C.a	€ 0			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding t/m jaar T Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06
		1 2014/260464	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T		
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoordend Ja/Nee		
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 11		
		1 2014/260464	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAZ)	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
		€ 802 486	€ 28 119	€ 40 183	€ 483	€ 21 743	€ 0	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)		
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
		€ 5 693	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		€ 0	€ 2 950	€ 365	€ 0	€ 5 162	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
		€ 0	€ 0	Ja				
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
		1 513611-728208	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoordend Ja/Nee	Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10		
		1 513611-728208	€ 175 164	€ 0	n.v.t.	Nee		

4. VASTSTELLINGSBESLUIT

VASTSTELLEN JAARREKENING 2017

De raad van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude;

Gelet op artikel 198 van de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2003;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders 22 mei 2018;

Gezien het advies van de auditcommissie d.d. 17 mei 2018;

Gezien het advies van de commissie Raadsvoorbereiding d.d. 5 juni 2018;

Gezien het door het college vastgestelde normenkader en het door de raad voorgestelde controleprotocol;

Gezien het accountantsrapport van IPA-ACON B.V. naar aanleiding van de door de gemeenteraad verleende controleopdracht;

B e s l u i t:

- a. in te stemmen met de rechtmatigheid van de Jaarrekening 2017 op basis van de namens het college van burgemeester en wethouders gehouden interne onderzoeken;
- b. in te stemmen met het feit dat in deze Jaarrekening bij de (bestemmings)reserves de begrote - en de werkelijke kosten met elkaar zijn verrekend;
- c. vast te stellen de Taakveldrekening 2017 met de bijbehorende paragrafen;
- d. het voordelig exploitatiesaldo ad € 654.139 toe te voegen aan:
  - i € 312.974 toe te voegen aan de algemene reserve;
  - ii € 341.165 toe te voegen aan de reserve drie decentralisaties.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 3 juli 2018.

De griffier,

De voorzitter,

BIJLAGEN

1 Overzicht opgenomen langlopende leningen

<u>Staat van de opgenomen langlopende geldleningen rekening 2017</u>									
Datum en nummer raad	goedkeuring						R		
	Datum en Nummer geldlening	O,S of R	oorspronkelijk bedrag van de geldlening	jaar van de (laatste) aflossing	rente-percentage	restant bedrag begin dienstjaar	de rente of het rentebestanddeel	de aflossing of het aflossingsbestanddeel	restant bedrag einde dienstjaar
31-10-00/MID 00/027	01-01-2001 BNG 91469	S	407 040.85	2040	6.240%	348 353	21 354	6 138	342 215
10-7-01/MID01/010	01-12-2001, BNG 93400, annuïteit	S	550 000.00	2017	5.290%	36 667	1 940	36 667	0
12-12-2007 melding	01-01-07 BNG 40.102430	S	1 000 000.00	2037	4.170%	700 000	27 800	33 333	666 667
	totaal geldleningen		1 957 041			1 085 019	51 094	76 138	1 008 882
Waarborgsommen									
Waarborgsommen Winkelcentrum Spaarndam-Oost									
						1 361		0	1 361
totaal waarborgsommen									
						1 361	0	0	1 361
totaal generaal									
						1 086 380	51 094	76 138	1 010 243

2 Overzicht gewaarborgde geldleningen

OVERZICHT VAN GEWAARBORGDE GELDLENINGEN 2017

Numm	Oorspronkelijk bedrag van de geldening	Doel van de geldening	Naam van de geldnemer	Gevalen van gemeenschappelijke waarborging van de geldening		rente-percentage	Restant bedrag van de geldening aan het begin van het jaar		Totaal bedrag van de (buiten)-gewone aflossing	Restant bedrag van de geldening aan het einde van het jaar	
				namen van de andere borgen	grondslag of percentage van het deel van de geldening dat door de gemeente wordt gewaarborgd		totaal	waarvan door de gemeente gewaarborgd		kolom 10 + 12 - 13	de gemeente gewaarborgd
1	2	3	4	5	6	9	10	11	13	14	15
1	€ 6 502 488	sociale woningbouw	Stichting Ymere Amsterdam	WSW waarborgfond OLO *)	meerdere deelnemers	3.705	€ 2 571 461	€ 1 515 984	€ 477 461	€ 2 094 000	€ 1 047 000
2	€ 1 635 784	hypotheken	div. particulieren		100%	div.	€ 1 386 955	€ 1 386 955	€ 60 651	€ 1 326 304	€ 1 326 304
	8 138 272						3 958 416	2 902 939	538 112	3 420 304	2 373 304

3 Verloop kredieten en projectbudgetten

	KREDIETEN REKENING 2017			EXPLOITATIE	WERKELIJK 2017			WERKELIJK TOTAAL			RESTANT	NOG TE	NOG UIT
	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves		Kosten	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Uitgaven	Inkomsten	Dekking Reserves	Budget	Realiseren Inkomsten
Verbouwing tot Servicecentrum Halfweg	383 800	165 000	218 800		150 481			150 481			233 319	165 000	218 800
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam F200 I	357 937	126 528	75 000	156 409	126 878			302 043	126 528		55 894	0	75 000
Snelfietsroute Haarlem-Amsterdam F200 II	970 776	253 056		717 720					177 132		970 776	75 924	
Herstel en Onderhoud 4 Bruggen	36 200		36 200		39 450			45 140	5 690				30 510
Krediet Lagedijk / Spaarndammerdijk	680 000	80 000	600 000					440 383	80 000	360 383			
Krediet Liedeweg	560 000		560 000		17 914	8 295		811 535	8 295	793 621			
Renovatie Lageweg	200 000		200 000		30 325			42 369		12 045	157 631		187 955
Diverse Werkzaamheden Zijkanaal C-weg	550 000		550 000					595 833		595 833			
Zijkanaal C-weg	125 000		75 000	50 000	1 343			25 781		24 438			
Vervanging Openbare Verlichting	195 000			195 000	165 147			165 147					
Krediet Oranje Nassaustraat	1 169 639		1 169 639		65 977			65 977			1 103 662		1 169 639
Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. IKC	213 223		213 223		240			240			212 983		213 223
Aanleg Parkeerplaatsen t.l.v. ONS	408 000		408 000		1 200			1 200			406 800		408 000
Krediet Reconstructie Kerkweg	386 800		386 800		333 153			333 153			53 647		386 800
Renovatie Ringweg	310 500		310 500		4 780			4 780			305 720		310 500
Integraal Kindcentrum Margrietplantsoen	4 370 776		4 370 776		79 250			79 250			4 291 526		4 370 776
Gymzaal	799 536		799 536								799 536		799 536
Bouwrijp Maken + Aanpassen Infra + Planschade	322 000		322 000								322 000		322 000
Renovatie Speelplaatsen	150 000		50 000	100 000				157 511		50 000			
Aansluiting Osdorperweg	277 000	22 881	grp		105 236			272 820					
Bergbezinkbassin Mientekade / Houtrijkstraat	1 023 437		grp		447 911			558 444					
Riolering C. van Kietenstraat	123 420		grp					112 496					
Riolering Nieuwbouw Mientekade	269 830		grp		299 812			302 084					
Vervangingsinvestering 2011-2014 (Pompen)	79 400		grp					103 828					
Riolering Kanaalweg	1 161 600		grp		218 195			230 642			930 958		
Aansluiting Ongerioleerde Panden Zijkanaal C	60 500		grp					102 544					
Vervanging Riolering Oranje Nassaustraat	1 139 820		grp		320			320			1 139 500		
Voorber.krediet Afkoppelprogramma Spaarndam	70 000		grp								70 000		
Krediet BAG	35 000			35 000	7 003			22 406			12 594		
Inrichten Plan Mientekade	880 000	830 000	50 000		112 316	112 316		169 447	486 915		710 553	343 085	50 000
Project Hartje Spaarndam	25 000	5 000	20 000		2 919		2 919	21 367	5 000	16 367	3 633		3 633
Vastgoedexploitatie Kluswoningen Sectorpark	783 000	1 212 000			19 530			19 530			763 470	1 212 000	
Afronding Stationsprojecten	855 000	213 750	330 000	311 250				723 824	170 000	330 000			
Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 1e Tranche	1 651 960		1 398 904	253 056	119 019			195 025			1 456 935		1 398 904
Verbeteren Ruimtelijke Kwaliteit N200 2e Tranche	747 175		747 175		40 608			44 070			703 105		747 175
Westelijke Ontsluiting Sugar City Terrein	5 000 000	5 000 000			67 364	67 364		67 364	67 364		4 932 636	4 932 636	
TOTALEN	26 371 329	7 908 215	12 891 553	1 818 435	2 456 372	187 976	2 919	6 167 035	1 121 235	2 188 377	19 636 878	6 728 645	10 692 451

PROJECTBUDGETTEN 2017													
IN EXPLOITATIE 2017:													
Openbare verlichting Liedeweg / Lagedijk	20 000			20 000							20 000		
Werkzaamheden Sluisjes	115 100		115 100				15 100		15 100		100 000	100 000	
Fietsparkeren station	56 500			56 500			3 720				52 780		
TOTALEN	191 600	0	115 100	76 500	0	0	0	18 820	0	15 100	172 780	0	100 000

NB. De bedragen uit de kolom "Nog uit reserves te dekken" zijn een claim op de reserves die nog niet zijn opgenomen in de reservestand per 31-12-2017.

Het kredietoverzicht geeft inzicht in de stand van zaken van de vastgestelde kredieten per ultimo van het boekjaar.

Het overzicht is in 3 delen opgesplitst:

- 1) De uitgaven, inkomsten en evt. aanwending van de reserves zoals werd geraamd en vastgesteld. Het saldo van de uitgaven, inkomsten en reserves is het bedrag dat uiteindelijk via de exploitatie tot kosten zal leiden. Dit kan een eenmalige kostenpost zijn in het jaar van afronding; vaker zullen de kosten via afschrijvingskosten gedurende meerdere jaren ten laste van de exploitatie komen.
- 2) De werkelijke uitgaven, inkomsten en reservemutaties tot en met het huidige boekjaar.
- 3) Het restant van de vastgestelde budgetten. Als een krediet afgerond is kan er een overschot of een tekort ontstaan. In principe valt een overschot vrij en bij een materiële overschrijding dient hiervoor een afdoende verklaring te worden gegeven.

In 2017 werden de navolgende kredieten geheel afgerond:

- Herstel en onderhoud vier bruggen
- Liedeweg
- Zijkanaal C-weg
- Vervanging openbare verlichting
- Aansluiting Osdorperweg
- Riolering Houtrijkstraat
- Riolering Nieuwbouw Mientekade

4 Overzicht leden college en gemeenteraad 2017

Gemeenteraad:

F.J.M. Duits (D66)
S.J. Bier (D66)
H. van Dijk (D66)
H. Werner (VVD)
H. Mikkers (VVD)
G.M.M. Wehkamp (GroenLinks)
D. Kerkhoff (PvdA)
T. van Heese (CDA)
H.J.M. Koelman (CDA)
L. Kranenburg (CDA)
I.C. Vink – Albrecht (CDA)

N. Voogd, raadsgriffier

College:

P.J. Heiliegers, burgemeester
R. van Haeften, wethouder (D66)
B. Graal, wethouder (VVD)

MT:

G.A. Koot, gemeentesecretaris
W.J.D. Parlevliet, afdelingshoofd Middelen
R. Brussee, afdelingshoofd Ruimte
F.M. de Bok, afdelingshoofd Bob

5 Controleverklaring

Wijzigingen naar aanleiding van definitieve IASZ-afrekening:

- Tabel kerngegevens per 31 december 2017 (blz. 6, onderdeel C.)
- Werkelijk resultaat (blz. 8)
- Resultaat van de jaarrekening 2017 (blz. 10)
- Grafiek lasten per taakveld (blz. 11)
- Grafiek ontwikkeling kengetallen (blz. 14)
- Financiële situatie gemeente op termijn (blz. 15)
- Tekst gladheidsbestrijding (blz. 32)
- Tekst cultuureducatie (blz. 41)
- Tabel wat heeft het gekost (blz. 44)
- Tekst achter 670 (blz. 45)
- Tekst toelichting IASZ weggehaald (blz. 45)
- Tekst Jeugdzorg (blz. 46)
- Tekst weggehaald Specificatie Jeugdzorg PGB (blz. 46)
- Jaartal gebiedsvisie Penningsveer vaststelling 2019=2018 (blz. 56)
- Tekst toegevoegd Algemene Reserve (blz. 68)
- Jaartal bestemmingsreserves aangepast 2016 => 2017 (blz. 69)
- Afbeelding en tekst 1a de netto schuldquote (blz. 73)
- Afbeelding 1b de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen (blz. 74)
- Afbeelding 4 structurele exploitatieruimte (blz. 75)
- Tekst samenvoeging Haarlemmermeer (blz. 82)
- Tabel balans activa (blz. 95)
- Tabel balans passiva (blz. 96)
- Tabel overlopende activa (blz. 104)
- Tabel eigen vermogen resultaat boekjaar (blz. 105)
- Tabel resultaat voor bestemming (blz. 107)
- Tabel overlopende passiva (blz. 108)
- Overzicht van baten en lasten (blz. 110)
- Analyse van het saldo op hoofdlijnen (blz. 111)
- Afbeelding "resultaat Sociaal Domein" (blz. 111)
- Tabel begroot resultaat na wijzigingen, kopje taakveld 6 (blz. 112)
- Tabel begroot resultaat na wijzigingen, resultaat 2017 (blz. 113)
- Vaststellen jaarrekening 2017 Besluit d (blz. 122)